

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

59. aastakäik

1. detsember 2016

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2016/2095, 26. september 2016, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2568/91 oliiviõlide ja pressimisjääkide omaduste ja asjakohaste analüüsimeetodite kohta 1
- ★ Komisjoni määrus (EL) 2016/2096, 30. november 2016, millega muudetakse määrust (EL) nr 1254/2009 seoses teatavate kriteeriumidega, mille kohaselt on liikmesriikidel võimalik teha erandeid tsiviillennundusjulgestuse ühistest põhistandarditest ja võtta vastu alternatiivsed julgestusmeetmed ⁽¹⁾ 7
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/2097, 30. november 2016, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 543/2011 teatava puu- ja köögivilja suhtes kohaldatavate täiendavate tollimaksude käivituslavede osas 9
- Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/2098, 30. november 2016, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril 12

OTSUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2016/2099, 23. november 2016, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Eesti taotlus – EGF/2016/003 EE/petroleum and chemicals) 14
- ★ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2016/2100, 30. november 2016, millega määratakse kindlaks, et ühelt poolt Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise kaubanduslepingu banaane käsitlevas stabiilsusmehhanismis kehtestatud soodustollimaksu ajutine peatamine ei ole Peruust pärit banaanide impordi suhtes aastal 2016 asjakohane 16

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

III Muud aktid

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

- ★ EFTA järelevalveameti otsus nr 260/15/COL, 30. juuni 2015, Síminnile väidetavalt ebaseaduslikult antud riigiabi kohta Islandi maapiirkondades lairibateenuste väljaarendamiseks (Island) [2016/2101] 18

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2016/2095,

26. september 2016,

millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2568/91 oliiviõlide ja pressimisjääkide omaduste ja asjakohaste analüüsimeetodite kohta

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, (⁽¹⁾) eriti selle artikli 75 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni määrmuses (EMÜ) nr 2568/91 (⁽²⁾) on kindlaks määratud oliiviõli ja oliivijääkõli füüsikalis-keemilised ja organoleptilised omadused ning nende hindamise meetodid. Neid meetodeid ning õlide omaduste piirmäärasid ajakohastatakse korrapäraselt vastavalt keemiaekspertide seisukohtadele ning lähtudes rahvusvahelises oliiviõli-nõukogus tehtud tööst.
- (2) Selleks et tagada rahvusvahelise oliivinõukogu uusimate rahvusvaheliste standardite rakendamine liidu tasandil, tuleks kohandada rasvhapete etüülestri, heptadekaanhappe, heptadetseenhappe ja eikoseenhappe ning spetsiifilise ekstinktsioonikoefitsiendi (lainepikkusel 270 nm) piirmäära, mis on esitatud määruse (EMÜ) nr 2568/91 I lisas. Selleks et tagada kooskõla rahvusvahelise oliivinõukogu standardite puhtuse- ja kvaliteedinäitajatega, peaksid eespool nimetatud kohandused kajastuma määruse (EMÜ) nr 2568/91 kõnealuses lisas.
- (3) Seepärast tuleks määrust (EMÜ) nr 2568/91 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EMÜ) nr 2568/91 I lisa asendatakse käesoleva määruse lisa tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

(⁽¹⁾) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

(⁽²⁾) Komisjoni 11. juuli 1991. aasta määrus (EMÜ) nr 2568/91 oliiviõlide ja pressimisjääkide omaduste ja asjakohaste analüüsimeetodite kohta (EÜT L 248, 5.9.1991, lk 1).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 26. september 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

LISA

„I LISA

OLIIVIÕLI OMADUSED

Kvaliteediomadused

Kategooria	Happesus (%) (*)	Peroksiidiarv mekv O ₂ /kg (*)	K ₂₃₂ (*)	K ₂₆₈ või K ₂₇₀ (*)	Δ-K (*)	Organoleptiline hinnang:		Rasvhapete etüülestrid mg/kg (*)
						puuduse mediaan (Md) (*)	puuviljalisuse mediaan (Mf) (*)	
1. Ekstra-neitsioliiviõli	≤ 0,8	≤ 20	≤ 2,50	≤ 0,22	≤ 0,01	Md = 0	Mf > 0	≤ 35
2. Neitsioliiviõli	≤ 2,0	≤ 20	≤ 2,60	≤ 0,25	≤ 0,01	Md ≤ 3,5	Mf > 0	—
3. Lambiõli	> 2,0	—	—	—	—	Md > 3,5 ⁽¹⁾	—	—
4. Rafineeritud oliiviõli	≤ 0,3	≤ 5	—	≤ 1,25	≤ 0,16	—	—	—
5. Rafineeritud ja neitsioliiviõlist koosnev oliiviõli	≤ 1,0	≤ 15	—	≤ 1,15	≤ 0,15	—	—	—
6. Töötlemata oliivijääkõli	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Rafineeritud oliivijääkõli	≤ 0,3	≤ 5	—	≤ 2,00	≤ 0,20	—	—	—
8. Oliivijääkõli	≤ 1,0	≤ 15	—	≤ 1,70	≤ 0,18	—	—	—

⁽¹⁾ Puuduse mediaan võib olla kuni 3,5, kui puuviljalisuse mediaan on 0.

Puhtus

Kategooria	Rasvhapete sisaldus (¹)						Oleiin- happe transiso- meeride kogu- summa (%)	Linool- ja linoleen- happe tran- sosomeeride summa (%)	Stigmasta- dienid mg/kg (²)	Vahe: ECN42 (HPLC) ja ECN42 (teoreetiline arvutus)	2-glütserüül-monopalmitaat (%)
	Müristiin- hape (%)	Linoleen- hape (%)	Arahhiin- hape (%)	Eikoseen- hape (%)	Beheen- hape (%)	Lignotse- riinhape (%)					
1. Ekstra-neitsioliiviõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,2	≤ 0,9, kui palmitiinhappe üld- sisaldus ≤ 14 %
											≤ 1,0, kui palmitiinhappe üld- sisaldus > 14 %
2. Neitsioliiviõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,05	≤ 0,2	≤ 0,9, kui palmitiinhappe üld- sisaldus ≤ 14 %
											≤ 1,0, kui palmitiinhappe üld- sisaldus > 14 %
3. Lambiõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,10	≤ 0,10	≤ 0,50	≤ 0,3	≤ 0,9, kui palmitiinhappe üld- sisaldus ≤ 14 %
											≤ 1,1, kui palmitiinhappe üld- sisaldus > 14 %
4. Rafineeritud oliiviõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,30	—	≤ 0,3	≤ 0,9, kui palmitiinhappe üld- sisaldus ≤ 14 %
											≤ 1,1, kui palmitiinhappe üld- sisaldus > 14 %
5. Rafineeritud ja neitsioliiviõlist koosnev oliiviõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,30	—	≤ 0,3	≤ 0,9, kui palmitiinhappe üld- sisaldus ≤ 14 %
											≤ 1,0, kui palmitiinhappe üld- sisaldus > 14 %
6. Töötlemata oliivijääkõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,30	≤ 0,20	≤ 0,20	≤ 0,10	—	≤ 0,6	≤ 1,4
7. Rafineeritud oliivijääkõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,30	≤ 0,20	≤ 0,40	≤ 0,35	—	≤ 0,5	≤ 1,4
8. Oliivijääkõli	≤ 0,03	≤ 1,00	≤ 0,60	≤ 0,50	≤ 0,30	≤ 0,20	≤ 0,40	≤ 0,35	—	≤ 0,5	≤ 1,2

Kategooria	Steroolne koostis						Steroolid kokku (mg/kg)	Erütrodiool ja uvaool (%) (**)	Vahad, mg/kg (**)
	Kolesterool (%)	Brassikasterool (%)	Kampesterool ⁽³⁾ (%)	Stigmasterool (%)	Näiline β-sitosterool (%) ⁽⁴⁾	Δ-7-stigmatenool ⁽³⁾ (%)			
1. Ekstra-neitsioliiviõli	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 150$
2. Neitsioliiviõli	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 150$
3. Lambiõli	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	—	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5 ⁽⁵⁾	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 300$ ⁽⁵⁾
4. Rafineeritud oliiviõli	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 350$
5. Rafineeritud ja neitsioliiviõlist koosnev oliiviõli	≤ 0,5	≤ 0,1	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 000	≤ 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} \leq 350$
6. Töötlemata oliivijääkõli	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	—	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 2 500	> 4,5 ⁽⁶⁾	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} > 350$ ⁽⁶⁾
7. Rafineeritud oliivijääkõli	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 800	> 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} > 350$
8. Oliivijääkõli	≤ 0,5	≤ 0,2	≤ 4,0	< kamp.	≥ 93,0	≤ 0,5	≥ 1 600	> 4,5	$C_{40} + C_{42} + C_{44} + C_{46} > 350$

⁽¹⁾ Muude rasvhapete sisaldus (%): palmitiinhape: 7,50–20,00; palmitoleiinhape: 0,30–3,50; heptadekaanhape: ≤ 0,40; heptadetsenhape: ≤ 0,60; steariinhape: 0,50–5,00; oleiinhape: 55,00–83,00; linoolhape: 2,50–21,00.

⁽²⁾ Kokku isomeere, mis õnnestus (mida ei õnnestunud) lahutada kapillaarkolonniga.

⁽³⁾ Vt käesoleva lisa liide.

⁽⁴⁾ Näiline β-sitosterool: Δ-5,23-stigmatadienool + klerosterool + β-sitosterool + sitostanool + Δ-5-avenasterool + Δ-5,24-stigmatadienool.

⁽⁵⁾ Õlisid vahasisaldusega 300–350 mg/kg käsitatakse lambiõlidenä, kui alifaatsete alkoholide üldsisaldus on kuni 350 mg/kg või kui erütrodiooli ja uvaooli sisaldus on kuni 3,5 %.

⁽⁶⁾ Õlisid vahasisaldusega 300–350 mg/kg käsitatakse töötlemata oliivijääkõlidenä, kui alifaatsete alkoholide üldsisaldus on üle 350 mg/kg ning kui erütrodiooli ja uvaooli sisaldus on suurem kui 3,5 %.

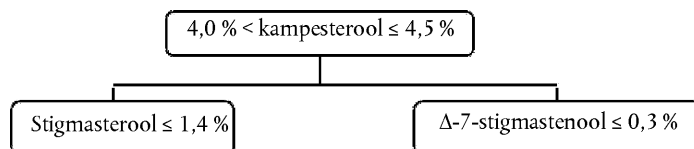
Märkused:

- Analüüsides tulemused peavad olema väljendatud sama arvu kümnendkohtadega, kui iga omaduse puhul on ette nähtud. Viimast numbrit tuleb suurendada ühe ühiku võrra, kui järgmine number on suurem kui 4.
- Õli kategooriat võib muuta või deklareerida õli käesoleva määruse kohaselt mittepuhtaks, kui ainult üks omadus ei vasta märgitud väärtusele.
- Kui omadus on märgistatud tärniga (*), tähendab see õli kvaliteedi puhul järgmist: – lambiõli puhul võivad mõlemad asjakohased piirväärtused samaaegselt erineda deklareeritud väärtustest; – neitsioliiviõlide puhul muudetakse kategooriat, kui kas või üks nendest väärtustest erineb deklareeritud väärtusest, kuigi sellise õli võib ikka veel klassifitseerida ühte neitsioliiviõli kategooriatest.
- Kui omadus on tähistatud kahe tärniga (**), osutab see, et kõikide oliivijääkõli tüüpide puhul võivad mõlemad asjaomased näitajad korraga erineda märgitud piirmääradest.

Liide

OTSUSTAMISSKEEM

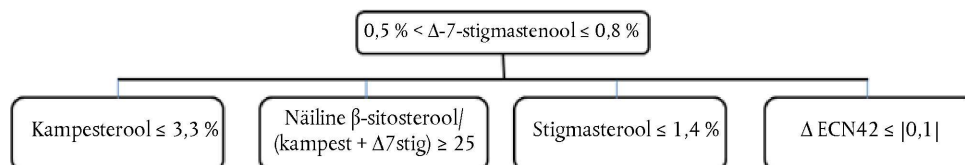
Kampesterooli otsustamisskeem neitsioliiviõli ja ekstra neitsioliiviõli kohta:

Muud näitajad peavad vastama käesoleva määrusega kehtestatud piirmääradele.

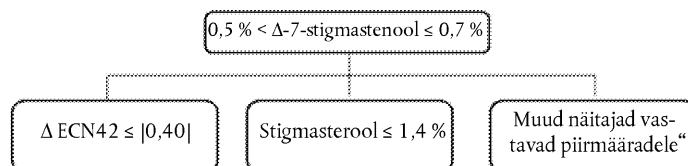
Δ-7-stigmasteenooli otsustamisskeem:

— Ekstra-neitsioliiviõlid ja neitsioliiviõlid

Muud näitajad peavad vastama käesoleva määrusega kehtestatud piirmääradele.

— Oliivijääkõlid (toor- ja rafineeritud)

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2016/2096,**30. november 2016,****millega muudetakse määrust (EL) nr 1254/2009 seoses teatavate kriteeriumidega, mille kohaselt on liikmesriikidel võimalik teha erandeid tsiviillennundusjulgestuse ühistest põhistandarditest ja võtta vastu alternatiivsed julgestusmeetmed****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta määrust (EÜ) nr 300/2008, mis käsitleb tsiviillennundusjulgestuse ühiseeskirju ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2320/2002, (¹) eriti selle artikli 4 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni määruse (EL) nr 1254/2009 (²) rakendamisel saadud kogemused on osutanud vajadusele täpsustada riskialalüüsi nõuet ja kõnealuses määruses loetletud teatavate lennuliikluskategooriate käitamise liike, et suurendada õigusselgust ja vältida lahknevusi õigusaktide tõlgendamisel.
- (2) Erandjuhul ja konkreetse lennu eripära arvesse võttes peaks liikmesriikidel olema võimalik teha erandeid massipii-rangutest, mis määrusega (EL) nr 1254/2009 on kehtestatud teatavate lennukategooriate suhtes. Need erandid peaksid põhinema konkreetset riskialalüüsil ja andma selliseid lende vastu võtvatele teistele liikmesriikidele võimaluse nõuda eelteatamist või -heakskiitu.
- (3) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 1254/2009 vastavalt muuta.
- (4) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 300/2008 artikli 19 lõikes 3 nimetatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) nr 1254/2009 muudetakse järgmiselt:

1) artikli 1 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid võivad teha erandeid määruse (EÜ) nr 300/2008 artikli 4 lõikes 1 osutatud ühistest põhistandarditest ja võtta vastu alternatiivsed julgestusmeetmed, millega tagatakse asjaomase pädeva asutuse heakskiidetud riskialalüüsisist tulenevalt piisav kaitse lennujaamades või lennujaamade piiritletud aladel, kus liiklus piirdub ühe või mitme järgmise kategooriaga:“;

2) artikli 1 punkt 3 asendatakse järgmisega:

„3) riiklikud ja militaarlennud ning õiguskorra tagamisega seotud lennud;“;

3) artikli 1 punkt 10 asendatakse punktidega 10, 11 ja 12:

„10) lennud õhusõidukitega, mille suurim stardimass on kuni 45 500 kg ning mis kuuluvad äriühingule, kes kasutab seda oma töötajate ja piletitä reisijate või kaupade veoks, et toetada äriühingu äritegevust;

(¹) ELTL 97, 9.4.2008, lk 72.

(²) Komisjoni 18. detsembri 2009. aasta määrus (EL) nr 1254/2009, milles sätestatakse kriteeriumid, mille kohaselt on liikmesriikidel võimalik teha erandeid tsiviillennundusjulgestuse ühistest põhistandarditest ja võtta vastu alternatiivsed julgestusmeetmed (ELT L 338, 19.12.2009, lk 17).

- 11) lennud õhusõidukitega, mille suurim stardimass on kuni 45 500 kg ning mille äriühing on tellinud või mida ta liisib lennuettevõtjalt kirjaliku lepingu alusel oma töötajate ja piletitä reisijate või kaupade veoks, et toetada äriühingu äritegevust;
 - 12) lennud õhusõidukitega, mille suurim stardimass on kuni 45 500 kg ja mida kasutatakse õhusõiduki omaniku ja piletitä reisijate või kaupade veoks.“;
- 4) artiklile 1 lisatakse järgmine lõik:

„Kui punktides 10, 11 ja 12 nimetatud lendudeks kasutatakse õhusõidukit, mille suurim stardimass on vähemalt 45 500 kg, võib pädev asutus erandjuhul konkreetsest riskianalüüsist lähtudes teha erandi eespool nimetatud kategooriate suhtes kehtestatud massipiirangutest. Vähemalt 45 500 kg stardimassiga õhusõidukitega tehtavaid lende vastu võtavad liikmesriigid võivad nõuda eelteatamist, mis võib sisaldada riskianalüüsi koopiat või asjaomase liikmesriigi varasemat heakskiitu. Eelteatamise või -heakskiidu nõue esitatakse kirjalikult kõikidele teistele liikmesriikidele.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. november 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2016/2097,**30. november 2016,****millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 543/2011 teatava puu- ja köögivilja suhtes kohaldatavate täiendavate tollimaksude käivituslääve osas**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, (¹) eriti selle artikli 183 punkti b,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 543/2011 (²) on nähtud ette nimetatud määruse XVIII lisa loetletud toodete impordi järelevalve. Asjaomane järelevalve peab toimuma komisjoni määruse (EMÜ) nr 2454/93 (³) artiklis 308d sätestatud eeskirjade kohaselt.
- (2) Mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus sõlmitud põllumajanduslepingu (⁴) artikli 5 lõike 4 kohaldamiseks ning võttes arvesse viimaseid olemasolevaid andmeid 2013., 2014. ja 2015. aasta kohta, tuleks teatava puu- ja köögivilja puhul kohandada täiendavate tollimaksude käivitusläve alates 1. novembrist 2016.
- (3) Seepärast tuleks rakendusmäärust (EL) nr 543/2011 vastavalt muuta. Selguse huvides tuleks kõnealuse määruse XVIII lisa täielikult asendada.
- (4) Selleks et kõnealust meetet saaks kohaldada võimalikult kiiresti pärast ajakohastatud andmete kättesaadavaks tegemist, peaks käesolev määrus jõustuma selle avaldamise päeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 XVIII lisa asendatakse käesoleva määruse lisa esitatud tekstiga.

*Artikkel 2*Käesolev määrus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. november 2016

*Komisjoni nimel**president*

Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.⁽²⁾ Komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga (ELT L 157, 15.6.2011, lk 1).⁽³⁾ Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, 11.10.1993, lk 1).⁽⁴⁾ EÜT L 336, 23.12.1994, lk 22.

LISA

„XVIII LISA

TÄIENDAV IMPORDITOLLIMAKS: IV JAOTISE I PEATÜKI 2. JAGU

Olenemata kaupade kombineeritud nomenklatuuri klassifitseerimise eeskirjadest on toote kirjelduse sõnastus vaid soovituslik. Käesoleva lisa kohaldamisel määratakse täiendavate tollimaksude rakendusala käesoleva määrase vastuvõtmise ajal kehtivate CN-koodide rakendusala alusel.

Järjekorra-number	CN-kood	Kauba kirjeldus	Rakendusperiood	Käivituslävi (tonnides)
78.0015	0702 00 00	Tomatid	1. oktoober 2016 – 31. mai 2017	459 296
78.0020			1. juuni 2016 – 30. september 2016	33 923
78.0065	0707 00 05	Kurgid	1. mai 2016 – 31. oktoober 2016	20 972
78.0075			1. november 2016 – 30. aprill 2017	15 253
78.0085	0709 91 00	Artišokid	1. november 2016 – 30. juuni 2017	7 597
78.0100	0709 93 10	Kabatsokid	1. jaanuar 2017 – 31. detsember 2017	143 275
78.0110	0805 10 20	Apelsinid	1. detsember 2016 – 31. mai 2017	269 562
78.0120	0805 20 10	Klementiinid	1. november 2016 – 2017. aasta veebruari lõpp	72 334
78.0130	0805 20 30 0805 20 50 0805 20 70 0805 20 90	Mandariinid (k.a tangeriinid ja satsumad); vilkingid ja sarnased tsitrus-hübriidid	1. november 2016 – 2017. aasta veebruari lõpp	86 651
78.0155	0805 50 10	Sidrunid	1. juuni 2016 – 31. detsember 2016	293 087
			1. juuni 2017 – 31. detsember 2017	333 424
78.0160			1. jaanuar 2017 – 31. mai 2017	231 536
78.0170	0806 10 10	Lauaviinamarjad	21. juuli 2016 – 20. november 2016	70 580
78.0175	0808 10 80	Õunad	1. jaanuar 2017 – 31. august 2017	503 266
78.0180			1. september 2016 – 31. detsember 2016	54 155
			1. september 2017 – 31. detsember 2017	260 376

Järjekorra-number	CN-kood	Kauba kirjeldus	Rakendusperiood	Käivituslävi (tonnides)
78.0220	0808 30 90	Pirnid	1. jaanuar 2017 – 30. aprill 2017	239 571
78.0235			1. juuli 2016 – 31. detsember 2016	118 018
			1. juuli 2017 – 31. detsember 2017	23 307
78.0250	0809 10 00	Aprikoosid	1. juuni 2016 – 31. juuli 2016	4 939
78.0265	0809 29 00	Kirsid, v.a hapukirsid	21. mai 2016 – 10. august 2016	29 166
78.0270	0809 30	Virsikud, sh nektariinid	11. juuni 2016 – 30. september 2016	3 849
78.0280	0809 40 05	Ploomid	11. juuni 2016 – 30. september 2016	18 155“

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2016/2098,**30. november 2016,****millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 ⁽¹⁾,

võttes arvesse komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga, ⁽²⁾ eriti selle artikli 136 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Rakendusmääruses (EL) nr 543/2011 on sätestatud vastavalt mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay vooru tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon kolmandatest riikidest importimisel kõnealuse määruse XVI lisa A osas sätestatud toodete ja ajavahemike kohta kindlad impordiväärtused.
- (2) Iga turustuspäeva kindel impordiväärtus on arvatatud rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikli 136 lõike 1 kohaselt, võttes arvesse päevaandmete erinevust. Seetõttu peaks käesolev määrus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas määratakse kindlaks rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikliga 136 ette nähtud kindlad impordiväärtused.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. november 2016

*Komisjoni nimel**presidendi eest**põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi**peadirektor*

Jerzy PLEWA

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽²⁾ ELT L 157, 15.6.2011, lk 1.

LISA

Kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(eurot 100 kg kohta)

CN-kood	Kolmanda riigi kood ⁽¹⁾	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	MA	89,3
	TR	95,4
	ZZ	92,4
0707 00 05	MA	64,3
	TR	151,7
	ZZ	108,0
0709 93 10	MA	94,4
	TR	144,1
	ZZ	119,3
0805 20 10	MA	69,2
	TR	71,7
	ZA	138,5
	ZZ	93,1
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	JM	114,6
	MA	63,3
	PE	95,4
	TR	80,2
	ZZ	88,4
0805 50 10	CL	90,0
	TR	85,5
	ZZ	87,8
0808 10 80	US	100,7
	ZA	195,4
	ZZ	148,1
0808 30 90	CN	81,2
	TR	133,1
	ZZ	107,2

⁽¹⁾ Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni 27. novembri 2012. aasta määruses (EL) nr 1106/2012, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 471/2009 (mis käsitleb ühenduse statistikat väliskaubanduse kohta kolmandate riikidega) seoses riikide ja territooriumide nomenklatuuri ajakohastamisega (ELT L 328, 28.11.2012, lk 7). Kood „ZZ“ tähistab „muud päritolu“.

OTSUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS (EL) 2016/2099,

23. november 2016,

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta (Eesti taotlus – EGF/2016/003 EE/petroleum and chemicals)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1927/2006, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 lõiget 4,

võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle punkti 13,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) eesmärk on toetada maailmakaubanduses globaliseerumise tagajärjel toimunud oluliste struktuurimuutuste, üleilmse finants- ja majanduskriisi jätkumise või uue üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel koondatud töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, kes on oma tegevuse lõpetanud, ning aidata neil tööturule tagasi pöörduda.
- (2) Nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 ⁽³⁾ artikli 12 kohaselt ei tohi EGFist antav toetus ületada iga-aastast maksimumsummat, milleks on 150 miljonit eurot (2011. aasta hindades).
- (3) Eesti esitas 11. mail 2016 taotluse Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmiseks seoses koondamistega Eesti ettevõtetes Eesti Energia AS, Nitrofert AS ja Viru Keemia Grupp AS. Taotluse kohta esitati lisateavet vastavalt määruse (EL) nr 1309/2013 artikli 8 lõikele 3. Taotlus vastab EGFist rahalise toetuse kindlaks-määramise nõuetele, mis on sätestatud määruse (EL) nr 1309/2013 artiklis 13.
- (4) Kooskõlas määruse (EL) nr 1309/2013 artikli 4 lõikega 2 käsitatakse Eesti riigi esitatud taotlust vastuvõetavana, sest koondamised mõjutavad tööhõivet ning kohalikku ja piirkondlikku majandust rängalt.
- (5) Seega tuleks võtta kasutusele EGF-i vahendid, et anda Eesti riigi taotluse alusel rahalist toetust summas 1 131 358 eurot.
- (6) Selleks et EGF-i vahendeid saaks võimalikult kiiresti kasutusele võtta, tuleks käesolevat otsust kohaldada alates selle vastuvõtmise kuupäevast,

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 855.

⁽²⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

⁽³⁾ Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 884).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu 2016. aasta üldeelarvest võetakse Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi raames kulukohustuste ja maksete assigneeringutena kasutusele 1 131 358 eurot.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval. Seda kohaldatakse alates 23. novembrist 2016.

Strasbourg, 23. november 2016

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
I. KORČOK

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2016/2100,**30. november 2016,**

millega määratakse kindlaks, et ühelt poolt Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise kaubanduslepingu banaane käsitlevas stabiilsusmehhanismis kehtestatud soodustollimaksu ajutine peatamine ei ole Peruust pärit banaanide impordi suhtes aastal 2016 asjakohane

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrust (EL) nr 19/2013, millega rakendatakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise kaubanduslepingu kahepoolne kaitseklausel ja banaane käsitlev stabiilsusmehhanism, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 15,

ning arvestades järgmist:

- (1) Banaane käsitlev stabiilsusmehhanism on kehtestatud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Colombia ja Peruu vahelise kaubanduslepinguga, mida kohaldatakse lepinguosaliste vahel ajutiselt Colombia suhtes alates 1. augustist 2013 ja Peruu suhtes alates 1. märtsist 2013.
- (2) Nimetatud mehhanismi kohaselt ning vastavalt määruse (EL) nr 19/2013 artikli 15 lõikele 2 võtab komisjon pärast seda, kui ühest asjaomasest riigist imporditavate värske banaanide (1. jaanuari 2012. aasta Euroopa Liidu kombineeritud nomenklatuuri rubriik 0803 90 10) kindlaksmääratud signaalkogus on täitunud, vastu rakendusakti, millega ta võib asjaomasest riigist imporditavatele värske banaanidele kehtestatud soodustollimaksu ajutiselt peatada või otsustada, et selline peatamine ei ole asjakohane.
- (3) Komisjon teeb otsuse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 ⁽²⁾ artikliga 8 koostoimes nimetatud määruse artikliga 4.
- (4) 24. oktoobril 2016 ületas Peruust pärit värske banaanide import Euroopa Liitu eespool nimetatud lepingus kindlaks määratud künnise 90 000 tonni.
- (5) Sellega seoses vaatles komisjon vastavalt määruse (EL) nr 19/2013 artikli 15 lõikele 3 asjaomase impordi mõju Euroopa Liidu banaanituru olukorrale, et otsustada, kas soodustollimaks tuleks peatada või mitte. Selleks uuris komisjon asjaomase impordi mõju liidu hinnatasemele ning teistest allikatest lähtuva impordi arengut ja liidu värske banaanide turu üldist stabiilsust.
- (6) Banaane käsitleva stabiilsusmehhanismiga hõlmatud värske banaanide import Peruust moodustas 2016. aasta künnise ületamisel 4,3 % värske banaanide koguimpordist Euroopa Liitu. Lisaks moodustab Peruust pärit import üksnes umbes 2 % värske banaanide koguimpordist Euroopa Liitu, võttes aluseks ajavahemiku jaanuarist kuni augustini 2016. Võttes aluseks impordiprognooosi 2016. aasta lõpuni ning arvestades igakuist impordi 2016. aastal kuni siiani, ei ole tõenäoline, et Peruust pärit banaanide import ületaks 2 % 2016. aasta koguimpordist, mis tähendab, et Peruust pärit import peaks 2016. aastal olema samal tasemel, mis 2015. aastal.
- (7) Peruust pärit impordi hind oli 2016. aasta esimese kaheksa kuu jooksul keskmiselt 718 eurot/tonn, mis on 13 % kõrgem kui ELi imporditavate värske banaanide koguimpordi keskmine hind.

⁽¹⁾ ELTL 17, 19.1.2013, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (8) Värske banaanide import teistest traditsioonilistest suurtest eksportivatest riikidest, kellega EL samuti on sõlminud vabakaubanduslepingu (eriti Colombiast, Costa Ricast ja Panamast), jäi kuni 2016. aasta oktoobrini märkimisväärselt alla neile samaväärsetes stabiilsusmehhanismides kehtestatud künnise ning on viimase nelja aasta vältel järginud sarnaseid suundumusi ja ühikuväärtusi. Näiteks jäid Colombiast ja Costa Ricast pärit impordikogused 2016. aasta oktoobris vastavalt 792 000 ja 521 000 tonni allapoole nende jaoks kindlaks määratud künnist, mis on märkimisväärselt suuremad kogused kui Peruu jaoks terveks aastaks ette nähtud signaalkogus (90 000 tonni).
- (9) Banaanide keskmine hulgimüügihind liidu turul 2016. aasta oktoobri alguses (903 eurot/tonn) ei erinenud märkimisväärselt kollaste banaanide keskmisest hulgimüügihinnast eelnevatel kuudel.
- (10) Seega ei ole mingit alust arvata, et Peruust pärit värske banaanide import, mis ületab kindlaksmääratud igaaastast impordi signaalkogust, häiriks liidu turu stabiilsust või mõjutaks märkimisväärselt ELi tootjate olukorda.
- (11) Ka ei ole ELi äärepoolseimate piirkondade tootjate olukord 2016. aasta oktoobris märgatava halvenemise ohus ega märgatavalt halvenenud.
- (12) Esitatud analüüsi silmas pidades on komisjon teinud järelduse, et Peruust pärit banaanide impordi suhtes kehtiva soodustollimaksu peatamine ei ole asjakohane,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu kombineeritud nomenklatuuri rubriiki 0803 90 10 kuuluvate Peruust pärit värske banaanide impordi suhtes kehtiva soodustollimaksu ajutine peatamine ei ole 2016. aastal asjakohane.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Brüssel, 30. november 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

III

(Muud aktid)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 260/15/COL,

30. juuni 2015,

Síminnile väidetavalt ebaseaduslikult antud riigiabi kohta Islandi maapiirkondades lairibateenuste väljaarendamiseks (Island) [2016/2101]

EFTA järelevalveamet (edaspidi „järelevalveamet“),

VÕTTES ARVESSE Euroopa Majanduspiirkonna lepingut (edaspidi „EMP leping“), eriti selle artikli 61 lõike 3 punkti c ja protokolli nr 26,

VÕTTES ARVESSE EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitlevat lepingut (edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping“), eriti selle artiklit 24,

VÕTTES ARVESSE järelevalve- ja kohtulepingu protokolli nr 3 (edaspidi „protokoll nr 3“), eelkõige selle II osa artikli 7 lõiget 3,

OLLES KUTSUNUD huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt osutatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

I. ASJAOLUD

1. MENETLUS

- (1) Og fjarskipti ehf. (edaspidi „Vodafone“ või „kaebuse esitaja“) esitas 2. veebruari 2011. aasta kirjaga ⁽²⁾ järelevalveametile kaebuse Síminnile väidetavalt antud ebaseadusliku riigiabi kohta Islandi maapiirkondades lairibavõrkude väljaarendamiseks.
- (2) Olles Islandi ametiasutustelt saanud kogu asjassepuutuva teabe ning olles ka kaebuse esitajalt ja huvitatud isikutelt saanud tähtsat teavet, ⁽³⁾ otsustas järelevalveamet 10. juuli 2013. aasta otsusega nr 302/13/COL algatada ametlik uurimismenetlus seoses Síminnile võimaliku riigiabi andmisega Islandi maapiirkondades lairibateenuste väljaarendamiseks (edaspidi „otsus nr 302/13/COL“ või „menetluse algatamise otsus“).

⁽¹⁾ EFTA järelevalveameti 10. juuli 2013. aasta otsus nr 302/13/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta seoses Síminnile võimaliku riigiabi andmisega Islandi maapiirkondades lairibateenuste väljaarendamiseks (ELT C 347, 28.11.2013, lk 11, ja EMP kaasanne nr 66, 28.11.2013, lk 8). Kättesaadav aadressil <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-notifications/State-aid-siminn.pdf>.

⁽²⁾ Dokument nr 585458.

⁽³⁾ Viidatakse Islandi ametiasutuste 28. aprilli 2011. aasta kirjale (dokument nr 596157); 17. mai 2011. aasta kirjale (dokument nr 598419); 22. juuni 2011. aasta kirjale (dokument nr 601861); 11. märtsi 2013. aasta kirjale (dokument nr 665601), kaebuse esitaja 23. mai 2012. aasta kirjale (dokument nr 657203) ja 10. mai 2013. aasta kirjale (dokument nr 672303) ning huvitatud isiku 2. oktoobri 2011. aasta e-kirjale (dokument nr 614576) ja 19. novembri 2011. aasta e-kirjale (dokumendid nr 615746 ja 615747).

- (3) Islandi ametiasutused esitasid 15. oktoobri 2013. aasta kirjaga ⁽⁴⁾ märkused järelevalveameti menetluse algatamise otsuse kohta. Ka üks huvitatud isik (Hringiðan ehf.) saatis järelevalveametile 18. juuli 2013. aasta kirjaga ⁽⁵⁾ märkused.
- (4) 28. novembril 2013 avaldati otsus nr 302/13/COL *Euroopa Liidu Teataja* EMP kaasandes. Huvitatud isikutele anti järelevalveameti menetluse algatamise otsuse kohta märkuste esitamiseks üks kuu.
- (5) Huvitatud isik Nova ehf. saatis järelevalveametile 18. detsembri 2013. aasta kirjaga ⁽⁶⁾ märkused ja dokumendid. Síminn saatis järelevalveametile 20. detsembri 2013. aasta kirjaga ⁽⁷⁾ märkused ja lisadokumendid. Samuti esitas Síminn järelevalveametile 24. septembril 2013 koostatud eksperdihinnangu, mille ta oli tellinud telekommunikatsioonile ja meediale spetsialiseerunud konsultatsioonifirmalt Analysis Mason (edaspidi „AMi hinnang“) ⁽⁸⁾. Kaebuse esitaja saatis järelevalveametile 23. detsembri 2013. aasta kirjaga ⁽⁹⁾ märkused ja täiendavad dokumendid.
- (6) 8. jaanuaril 2014 saatis järelevalveamet saadud märkused vastavalt protokoll nr 3 II osa artikli 6 lõikele 2 Islandi ametiasutustele ja kutsus neid tähelepanekuid esitama ⁽¹⁰⁾. Islandi ametiasutused esitasid 28. veebruari 2014. aasta kirjaga ⁽¹¹⁾ märkused ja tähelepanekud.
- (7) Olles esitatud teavet, hinnanguid ja märkusi kaalunud, palus järelevalveamet Islandi ametiasutustelt 2. septembri 2014. aasta kirjaga ⁽¹²⁾ lisateavet ja selgitusi. Islandi ametiasutused vastasid 17. oktoobri 2014. aasta kirjaga ⁽¹³⁾ ja esitasid järelevalveametile soovitud teabe.
- (8) Viimaks osales järelevalveamet Síminni kutsel 20. novembril 2014 Brüsselis peetud kohtumisel Síminni tehniliste ekspertide ja väljastpoolt palgatud juristidega.

2. MEETME KIRJELDUS

2.1. Taust

2.1.1. Telekommunikatsioonifondi roll

- (9) Telekommunikatsioonifond (edaspidi „fond“) asutati õigusaktiga nr 132/2005 ⁽¹⁴⁾ ja selle põhikirja kohane roll on edendada telekommunikatsiooni valdkonna arengut Islandil nii, nagu seda on kirjeldatud ametlikus telekommunikatsioonistrateegias (edaspidi „strateegia“), mille on heaks kiitnud Islandi parlament Alþingi. Õigusakti artiklis 2 on sätestatud, et fondi loomise eesmärk on kontrollida ressursside jagamist elektroonilise sidetaristu väljaarendamise projektidele, selleks et parandada turvalisust ja ühiskonna konkurentsivõimet elektroonilise side valdkonnas, ning teistele strateegiast tulenevatele projektidele, tingimusel et neid projekte ei saaks turutingimustel tõenäoliselt teostada.
- (10) Fondi rahastatakse kohustuslike sissemaksetega Islandi riigikassast. Fondi haldab siseministeerium, kes määrab fondi juhatuse liikmed viieaastaseks ametiajaks.
- (11) Fond on tegelenud nelja strateegias kindlaks määratud põhiprioriteediga, millest lairibateenuste väljaarendamine viidi ellu kõige viimasena. Islandi ametiasutuste väitel kasutati kõikide fondi projektide puhul avatud hankemenetlust.

⁽⁴⁾ Dokument nr 687314.

⁽⁵⁾ Dokument nr 679306.

⁽⁶⁾ Dokument nr 694292.

⁽⁷⁾ Dokument nr 694234.

⁽⁸⁾ Dokument nr 694237.

⁽⁹⁾ Dokument nr 694646.

⁽¹⁰⁾ Dokument nr 694762.

⁽¹¹⁾ Dokument nr 701089.

⁽¹²⁾ Dokument nr 720418.

⁽¹³⁾ Dokument nr 729141.

⁽¹⁴⁾ Vt 20. detsembri 2005. aasta õigusakt nr 132/2005 telekommunikatsioonifondi kohta.

2.1.2. Kaardistamine ja leviala analüüs

- (12) 2007. aasta alguses palkas fond talunike liidu ühe haru, et see kontrolliks rahvaloenduse käigus saadud tulemusi maapiirkondades, eelkõige kõige kaugemates piirkondades⁽¹⁵⁾. Töö tulemusel koostati ajakohane põhjalik ülevaade hoonetest, mis võiksid olla kaasatud lairibateenuste väljaarendamise projekti Islandi maapiirkondades (vt pikemat kirjeldust põhjenduses 16).
- (13) 2007. aasta veebruaris palus fond lairibateenuse pakkujatelt⁽¹⁶⁾ teavet nende olemasolevate turupiirkondade kohta, astudes esimese sammu lairibaühenduse levialade konkreetse olukorra ja tuleviku kaardistamiseks. Seda tehti turutõrgete kindlakstegemiseks, eristades Islandi kaugemates paikades „halle“, „musti“ ja „valgeid“ piirkondi⁽¹⁷⁾. Ajalehes Morgunblaðið avaldatud kuulutuses paluti teavet kõikide olemasolevate lairibateenusega kaetud piirkondade kohta (st piirkonnad, kus pakutakse mõistliku ja kindla kuuhinna eest pidevalt olemasolevat (mitte sissehelistamisega) internetiühendust, mille kiirus on vähemalt 512 kbit/s) ning kavandatud (mitte veel teenindatavate) piirkondade kohta, kus teenust saab hakata kasutama 2008. aasta juunist alates.
- (14) Mitu lairibateenuse pakkuja ja inimest saatsid fondile turupiirkondade kohta eri kujul teavet⁽¹⁸⁾. Kui levialad olid kindlaks tehtud, oli järgmine samm sisestada kõik nende elukohtade GPS-koordinaadid, mis asusid väljaspool teadaolevat ADSL-ühenduse leviala. Sedasi koostati mitut kihti hõlmav kaart hoonete kohta, mis asusid väljaspool kõiki (kokku liidetud) olemasolevaid ja kavandatud lairibaühenduse levialasid. Kaart saadeti projektis osalenud lairibateenuse pakkujatele, et nad selle veel kord põhjalikult läbi vaataksid. Kaardi ja teenusepakkujate andmebaaside võrdluse põhjal ajakohastati kaarti märkimisväärselt. Kui see töö oli tehtud, saatis fond Islandi igale 78 omavalitsusele teenindusosalast väljapoole jäävate hoonete nimekirja ja vastava omavalitsuse lairibaühenduse leviala ajakohastatud kaardi väljatrüki. Iga omavalitsus vaatas kaardil läbi oma „valged“ piirkonnad, et teha kindlaks puuduolevad või projekti nõuetele mittevastavad hooned. Projekti nõuetele vastamiseks pidi hoone olema vähemalt ühe inimese ametlik alaline elukoht ja/või töökoht aasta läbi.
- (15) Fondi teostatud kaardistamise ja leviala analüüsi tulemusel koostati täpne nimekiri hoonetest, mis projekti kaasati. Alguses hõlmas projekt 1 118 „valget“ hoonet, mille asukoht määrati GPS-koordinaatide abil eraldi kindlaks.

2.1.3. Hankemenetlus ja eduka pakkuja väljavalimine

- (16) Riigi kaubanduskeskus Ríkiskaup (edaspidi „kaubanduskeskus“) avaldas 2008. aasta veebruaris fondi nimel projektiga „Hábraðanettengingar til allra landsmanna“ seotud hanketeate. Projekt seisnes lairibateenuste väljaarendamises nendes Islandi maapiirkondades, kus Islandi ametiasutused olid kindlaks teinud turutõrke, lähtudes hinnangust, et nendes piirkondades eraoperaatorid tõenäoliselt ei hakka turutingimustel teenuseid välja arendama. Projekt hõlmas 1 118 „valget“ hoonet, mille fond oli uuringu käigus kindlaks teinud⁽¹⁹⁾.
- (17) Pärast hanke väljakuulutamist pidas kaubanduskeskus mitu arutelu huvitatud pakkujatega, mille tulemusel pakkumuste esitamise tähtaega pikendati 4. septembrini 2008. Kaubanduskeskus sai viis pakkumust erineva hinna ja välja pakutud tehnilise lahendusega. Síminn esitas kaks pakkumust: madalaima hinnaga pakkumuse kogusummas 379 miljonit Islandi krooni ja kõrgeima hinnaga pakkumuse kogusummas 5 miljardit Islandi krooni (suurima pakutava keskmise allalaadimiskiiruse eest).

⁽¹⁵⁾ Selleks kõrvutasid nad ametlikku teavet riigis seaduslikult elavate inimeste kohta omavalitsustelt saadud teabe ja talunike endi andmebaasidega, pöördusid uusimate andmetega kursis olevate kohalike poole ja kahtluse korral helistasid mõnel juhul isegi konkreetsetesse elumajadesse või nende naabermajadesse.

⁽¹⁶⁾ Edaspidi viidatakse neile vaheldumisi kui „teenusepakkujatele“ ja „internetiteenuse pakkujatele“.

⁽¹⁷⁾ „Must“ piirkond on piirkond, kus tegutseb või hakkab lähitulevikus tegutsema vähemalt kaks erinevate operaatorite lairibaühenduse põhivõrku ja lairibateenuseid pakutakse konkurentsitingimustel. „Hall“ piirkond on piirkond, kus tegutseb üks võrguoperaator ja teise võrgu arendamine lähitulevikus ei ole tõenäoline. „Valge“ piirkond on piirkond, kus lairibavõrku puudub ja sellise taristu arendamine lähitulevikus ei ole tõenäoline. Täpsema teabe saamiseks vt järelevalveameti suunised seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga (internetis kättesaadav aadressil <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>) ja põhjendused 159–164.

⁽¹⁸⁾ Fond pakkus tasuta tehnilist abi kõikidele teenusepakkujatele, kelle tehnika ei võimaldanud neil esitada täpseid *shape*-faile, mida oleks saanud kasutada ArcGISi (GISi) rakendustes.

⁽¹⁹⁾ Dokument nr 665605.

- (18) Hanke kirjelduse järgi oli pakkumuste hindamise kriteeriumide eesmärk teha kindlaks majanduslikult soodsaim pakkumus. Kasutati nelja hindamiskriteeriumi: i) koguhind (50 %); ii) väljaehitamise kiirus (15 %); iii) allalaadimiskiirus (25 %); ja iv) 2G GSM (valikuline) (10 %) ⁽²⁰⁾. 4. septembriks 2008 sai kaubanduskeskus viis vastuvõetavat pakkumust (ja ühe mittevastuvõetava pakkumuse ettevõtjalt Hringiðan ehf., kellel puudus nõuetekohane pangatagatis). Vastuvõetavad pakkumused olid järgmised ⁽²¹⁾:

Pakkujad, hange – 14121	Islandi kroon	Projekti kestus	Keskmine (Mbit/s)	GSM	
	Hind kokku (kr)	Kuud	Allalaadimis-kiirus	Valikuline	Punktid
Síminn hf.	379 000 000	12	6,0	Jah	95
Nordisk Mobile Island ehf.	974 864 503	12	3,0	Jah	Mitte-ko-hald.
Vodafone	1 858 339 001	15	6,2	Jah	52
Vodafone	2 256 549 333	17	6,5	Jah	49
Síminn hf.	5 000 000 000	22	12,0	Jah	39

- (19) Kuna Síminni esimene pakkumus sai eespool toodud kriteeriumide alusel kõige rohkem punkte (95 punkti), siis alustas kaubanduskeskus temaga läbirääkimisi ⁽²²⁾. Sellele lisaks palus kaubanduskeskus Síminnil osaleda mitmel selgitaval kohtumisel (pärast pakkumuste avamist on selliste kohtumiste pidamine tavapärane).

2.1.4. Väljaarendatava piirkonna laiendamine

- (20) 2008. aasta detsembri alguses sai Islandi posti- ja telekommunikatsiooniamet Póst- og fjarskiptastofnun (edaspidi „posti- ja telekommunikatsiooniamet“) taotluse teenusepakkujalt Wireless Broadband Systems (edaspidi „WBS“), kus paluti kustutada WBS Islandi telekommunikatsioonivõrgu teenusepakkujate registrist. Enne seda oli WBS osalenud fondi teostatud kaardistamises ja leviala analüüsis ning enne hanketeate avaldamist andnud kaubanduskeskusele teada, millist leviala ta edaspidi kavandab. WBSi turult lahkumine ja sellele järgnenud leviala kava tagasivõtmine tõi kaasa olulise muudatuse nende hoonete nimekirjas, mis olid lairibaühendusest või mis ei oleks turutingimustel seda ka lähitulevikus saanud. Kui WBSi kavandatud leviala eemaldati levialade tervikkaardilt, ilmusid kogu riigis välja veel 670 „valget“ hoonet. Fondi hinnangul oleksid need hooned pidanud kuuluma uue telekommunikatsioonipoliitika alla.
- (21) Fond palus kaubanduskeskuselt teavet selle kohta, kas projekti oleks poolelioleva hankemenetluse käigus võimalik laiendada. Islandi ametiasutuste sõnul vastas kaubanduskeskus 7. jaanuaril 2009, väljendades seisukohta, et teatav laienemine võiks hankega sobida ja et selline laienemine oleks kooskõlas riigihankeid reguleeriva raamistikuga.
- (22) Et teha kindlaks, kas olemasolevatel või uutel teenusepakkujatel on kavas teenindusalasid suurendada, kaasates kasvõi üheainsa „valge“ hoone lisandunud 670 seast, palus fond kaubanduskeskusel uuesti avaldada kuulutuse selle kohta, kas kellelgi on kavas neile 670 hoonele teenuseid pakkuda. 23. jaanuaril 2009 avaldas kaubanduskeskus kuulutuse ajalehes Morgunblaðið, paludes turuosalistelt teavet nende kavade kohta arendada

⁽²⁰⁾ Nende hoonete puhul, kus kõneteenusele ei pakutud turutingimustel juurdepääsu, võisid võimalikud pakkujad ise valida, kas seda tegema hakata, arvestades sellega, et pakkuda tuli ainult 2G-kõneteenust GSM-võrgus. 2G tähendab teise põlvkonna mobiilsidetechnoloogiat ja GSM (globaalne mobiilsidesüsteem) standardit, millel 2G põhineb.

⁽²¹⁾ Vt Islandi ametiasutuste 22. juuni 2011. aasta kiri järelevalveametile (dokument nr 601861).

⁽²²⁾ Samas.

välja lairibateenuseid lisapiirkondades, mis varem hankesse ei kuulunud ⁽²³⁾. Islandi ametiasutuste sõnul toimus see kooskõlas meetodiga, mida kaubanduskeskus varem kasutas, kui ta soovis esimest korda teeninduslade kohta teavet saada. Kuna teabe esitamisele kutsuti üles kuulutuse kaudu, ei piirdunud kutse ainult varem pakkumuse teinud teenusepakkujatega, vaid teabe saamise taotlus oli suunatud kõikidele teenusepakkujatele.

- (23) Kaubanduskeskusele ei saadetud ei täiendavaid ega uusi kavasid 670 kindlaks määratud hoone teenindamiseks. Seejärel võttis kaubanduskeskus vastu otsuse lugeda lisahooned projekti alla kuuluvaks. Seepärast tahtis ta ka muuta Síminniga läbiräägitavat lepingut, et kaasata sellesse lisahooned.

2.2. Telekommunikatsioonifondi ja Síminni vaheline leping

2.2.1. Üldist

- (24) 25. veebruaril 2009 sõlmisid fond (ostja) ja Síminn (müüja) lepingu lairibateenuste väljaarendamiseks Islandi maapiirkondades (edaspidi „leping“). Lepingu järgi pidi müüja välja arendama kiire võrgu ja lairibateenused nendes piirkondades, kus varem sellistele teenustele juurdepääsu ei olnud. Võrk ja teenus pidid katma kõik vähemalt ühe inimese aastaringse elukohana registreeritud elumajad ja aasta läbi tegutsevad ettevõtted. Leping hõlmas kokku 1 788 hoonet: alguses hankedokumentides kindlaks määratud 1 118 hoonet ja veel 670 hoonet, mis lisati läbirääkimiste käigus. Lepingu järgi pidi pärast väljaarendamise lõppu saada võrgu omanikuks müüja.

2.2.2. Lepinguperiood ja -maksumus

- (25) Lepingu punkti 4 järgi kehtis leping allkirjastamise kuupäevast 1. märtsini 2014. Mõlema lepinguosalise nõusolekul võis seda perioodi pikendada kuni kahe aasta võrra. Samas oli lepingu punktis 10 sätestatud, et võrgu ehitamine algab ametlikult 1. märtsil 2009 ja kestab 1. märtsini 2011. Fond lubas pikaajalisemat väljaarendamist (18 kuud), kuna projekti maht oli suurenenud. Fond nõustus sellega, tingimusel et teenuste väljaarendamine vähemalt 1 118 hoone jaoks viiakse kooskõlas Síminni pakkumusega lõpule esimese 12 kuu jooksul.
- (26) Ostja pidi võrgu ja teenuse väljaarendamise eest maksuma kokku 606 128 801 Islandi krooni. Projekti mahu suurenemise hind (670 hoone eest) lepitati kokku alguses Síminni pakutud keskmise ühikuhinna põhjal, mida korrutati uute hoonete arvuga. Seepärast suurenes Síminnile makstav summa 379 miljonilt 606 miljoni Islandi kroonini. Ostja pidi müüjale kogumaksumusest tasuma 70 % lepingu allkirjastamisel, järgmised 20 % pärast võrgu käitamist ja viimased 10 % pärast kolmekuulist katseperioodi ⁽²⁴⁾.
- (27) Maksed indekseeriti välisvaluuta vahetuskursiga, mitte üldise tarbijahinnaindeksiga, nagu oli esialgu kavandatud. Islandi ametiasutuste väitel valiti selline indekseerimine, kuna majandustingimused olid ebatavalised ja finantskriis tõi kaasa ebakindlust ⁽²⁵⁾. Välisvaluutaks oli Taani kroon ja kasutati selle 3. septembri 2008. aasta vahetuskurssi (1 Taani kroon = 16,513 Islandi krooni).

⁽²³⁾ Islandi ametiasutuste hinnangul võeti kuulutuse avaldamisel arvesse ka õigusakti nr 84/2007 riigihangete kohta, et riigihanke käigus tagada firmade võrdne kohtlemine. Selle õigusaktiga rakendatakse Islandi õiguses EMP lepingu XVI lisa punktis 2 nimetatud õigusakti, st Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, 30.4.2004, lk 114), (edaspidi „hankedirektiiv“ või „direktiiv 2004/18/EÜ“), mis on EMP lepingusse inkorporeeritud EMP ühiskomitee 2. juuni 2006. aasta otsusega nr 68/2006, millega muudetakse EMP lepingu XVI lisa (hanked) (ELT L 245, 7.9.2006, lk 22, ja EMP kaasanne nr 44, 7.9.2006, lk 18). Kaubanduskeskus avaldab just selles ajaleheosas kõik oma projektide/hangete kuulutused.

⁽²⁴⁾ Vt lepingu artikkel 16.

⁽²⁵⁾ Dokument nr 687314.

2.2.3. Tehnilised nõuded

- (28) Hankekirjelduse punkti 2 alapunkti 1 järgi oli projekt tehnoloogiliselt neutraalne ning ei esitatud kindlaid nõudeid selle kohta, kuidas võrku ehitada või millist tehnilist lahendust kasutada ⁽²⁶⁾.
- (29) Lisaks hoonetele tagatavale kiirele internetiühendusele innustati pakkujaid osutama ka mobiiltelefonikõne teenust (2G-teenust GSM-võrgus) ⁽²⁷⁾. Selle eesmärk oli täita posti- ja telekommunikatsiooniameti 2005.–2010. aasta telekommunikatsioonikava (islandi keeles *fjarskiptaáætlun*) kriteeriume, mille hulka kuulusid kõneteenused, rändlusteenuse võimalus ja soodsa hinnaga seadmete pakkumine kasutajatele. Teise põlvkonna (2G) mobiilsideteeuste pakkumine GSM-võrgus moodustas hankekriteeriumidest 10 %.
- (30) Síminni pakutud tehniline lahendus tugines neljale tehnoloogiale: ADSL-, ⁽²⁸⁾ UMTS-, ⁽²⁹⁾ WiFi- ⁽³⁰⁾ ja satelliitühendus. Nagu pärast võrgu ehitamise lõppu selgus, said hoonetest 55 % UMTS- (traadita paikne kolmanda põlvkonna (3G) ühendus), 41 % ADSL- ja 4 % satelliit- või WiFi-ühenduse.

2.2.4. Juurdepääsunõuded

- (31) Lepingu I lisa alapeatüki 2.2.13 järgi tuli võrk ehitada nii, et sellele oleks hulgimüügitasandi juurdepääs ka teistel internetiteenuse pakkujatel. Need teenusepakkujad saaksid taotluse alusel osta Síminnilt põhiteenust hulgihinnaga ja neil peaks olema lubatud võrgu kaudu oma jaoks klientidele teenuseid osutada. Juurdepääs pidi olema tagatud otstarbekal moel (näiteks juurdepääs lairibaühenduse kaugpöörduserveri kaudu). Kõikidele internetiteenuse pakkujatele pidid olema tagatud võrdne teenus ja võrdne juurdepääs võrgule, olenemata nende seotusest müüjaga.
- (32) Lepingu II lisas, mille pealkiri on „Hankeperioodi ajal esitatud järelepärimised ja vastused 1–22, uute asukohtade nimekirjad, hankedokumentide täpsustused ning hanke esitluse protokoll“, on juurdepääsunõudeid põhjalikumalt selgitatud. Hulgimüügitasandi juurdepääsu pakkumiseks on esitatud neli varianti. Need on järgmised ⁽³¹⁾:

1. variant. Müüja (Síminn) pakub kasutajatele DSL-ühendust ja viib andmevoogu DSL-pöörduksmultiplekseri seadmete abil ostjateni. Ostjate (internetiteenuse pakkujate) hoolde jäävad magistraalliini ühendus DSL-pöörduksmultiplekserist ATM- ja/või IP-võrgu kaudu teeninduskeskuseni. Seeläbi oleks ostjatel suurem kontroll enda müüdavate teenuste üle, kuid samas tuleks neil märkimisväärselt investeerida.
2. variant. Müüja pakub DSL-ühendust ATM-/IP-võrgust magistraalliini ühenduse kaudu alates DSL-pöörduksmultiplekserist. Selle variandi puhul saaksid ostjad ATM-võrgus edastuskvaliteeti teataval määral kontrollida. Ostjad käitaksid enda lairibaühenduse kaugpöörduservereid ning seega saaksid ise seadmete tehnilisi seadistusi kindlaks määrata ja kasutajate kohta teavet talletada.
3. variant. Selle variandi puhul viiakse andmevoog ostjani müüja kasutatava IP-võrgu kaudu, kusjuures müüja käitaks ka DSL-pöörduksmultiplekserit ja vastutaks teenuse kvaliteedi eest. On võimalik, et ostja saavutaks läbirääkimiste tulemusel olukorra, kus tema klientidele pakutakse eri kvaliteediga teenuseid.

⁽²⁶⁾ Projekti tehniliste nõuete kirjeldus on esitatud hankekirjelduses, mis kujutab endast lepingu I lisa. Lisad kuuluvad lepingu juurde ja on lepinguosalistele siduvad.

⁽²⁷⁾ Vt lepingu I lisa punkt 1.2.3.1 ja käesoleva otsuse allmärkus 20.

⁽²⁸⁾ ADSL tähendab asümmeetrilist digitaalset abonendiliini. Digitaalse abonendiliini (DSL) tehnoloogia kasutab traditsioonilist vaskliinidega (paik-)telefonivõrku, et edastada digitaalset lairibasignaali.

⁽²⁹⁾ UMTS tähendab universaalset mobiilsidesüsteemi, mis osutab kolmanda põlvkonna (3G) mobiilsidetehnoloogia kasutamisele, et pakkuda suurema mahuga andmeside-/lairibateenuseid kui teise põlvkonna (2G) mobiilsidetehnoloogiaga. 3G-d saab kasutada näiteks mobiiltelefonikõnedeks, lühisõnumiteenusteks ja mobiilse internetiühenduse teenusteks, aga ka traadita paikseks internetiühenduseks.

⁽³⁰⁾ WiFi tähendab raadiokohtvõrku, mida kasutatakse, et edastada kõne- ja andmesidet üksikutele elumajadele või äripindadele.

⁽³¹⁾ Väljavõte posti- ja telekommunikatsiooniameti 12. turu analüüsi ingliskeelsest versioonist, internetis kättesaadav aadressil <http://www.pfs.is/upload/files/Market%2012%20-%20Annex%20A%20-%20Analysis%20of%20market.Public.pdf>.

4. variant. Tegu on internetiteenuse edasimüügi tüüpilise näitega. Müüja müüb ostjale samasugust internetiühendust kui oma jaeklientidele. Ostja ei käita ühtegi võrgu osa ja vastutab ainult muutmata kujul teenuse müügi eest. Selle variandi puhul saab klientidele saata kõikide kiire internetiühenduse abil pakutud teenuste eest üheainsa arve.
- (33) Lepingu II lisa järgi võib Síminn omal soovil pakkuda 1.–4. varianti, kuid ta on kohustatud pakkuma vähemalt 3. varianti nende projekti kaasatud hoonete puhul, kus kasutatakse ADSL-tehnoloogiat ⁽³²⁾. Lisaks on selge sõnaga sätestatud, et Síminn peab selles osas järgima posti- ja telekommunikatsiooniameti otsuseid ja eeskirju ⁽³³⁾.
- (34) Kui projektis kasutatakse UMTS-tehnoloogiat, on Síminn kohustatud pakkuma ainult 4. varianti ⁽³⁴⁾. Selle variandi puhul tarnib ja paigaldab Síminn kasutajate seadmed kõikidel juhtudel, olenemata sellest, kes on jaemüüja. Síminn on kohustatud pakkuma kliendi- ja hooldusteenuseid. Islandi ametiasutuste sõnul on selline lahendus peamiselt põhjendatud Síminni väitega, et tal on vaja täielikku juurdepääsu ja kontrolli kogu UMTS-võrgu ulatuses, k.a kasutajate seadmed, et tagada hankedokumentidele vastav kvaliteet ja teenindustase. Samas loobus fond avatud juurdepääsu nõudest satelliit- ja WiFi-ühenduse puhul, sest seda oleks väga raske ja ebapraktiline pakkuda ⁽³⁵⁾.
- (35) Lepingu X lisas on esitatud Síminni ja internetiteenuse pakkujatest edasimüüjate vahelised standardsed edasimüügilepingud (islandi keeles *endursölusamningar*) kiire UMTS- ja ADSL-ühendusega teenuste edasimüügiks. 4. variandi puhul on standardlepingutes kiiruse järgi ette nähtud järgmised minimaalsed standardsed allahindlusmäärad ⁽³⁶⁾:

UMTS 1 Mbit/s = 10 %

UMTS 2 Mbit/s = 7,5 %

UMTS > 2 Mbit/s = 5 %

- (36) ADSL-ühenduse korral kehtivad 4. variandi juurdepääsu puhul järgmised minimaalsed allahindlusmäärad:

ADSL 1 000 = 5 %

ADSL 2 000 = 5 %

ADSL 4 000/8 000 = 7,5 %

ADSL 6 000/12 000 = 10 %

Mis puudutab hulgemüügitasandi juurdepääsu ADSL-ühendustele 1.–3. variandi puhul, siis saab internetiteenuse pakkujast edasi-/jaemüüja vähemalt 35 % allahindlust Síminni jaehinnast. Islandi ametiasutuste sõnul kehtestati selline allahindlusmäär kooskõlas posti- ja telekommunikatsiooniameti 18. aprilli 2008. aasta otsusega nr 8/2008 ⁽³⁷⁾.

- (37) Fondi 14. augusti 2009. aasta teate järgi, ⁽³⁸⁾ mis puudutab lepingus esitatud juurdepääsuvariantide korraldust, antakse edasimüügitasandi juurdepääs ainult UMTS-ühendusele. Sellise ühenduse puhul ei oleks kasu sellest, kui pakutaks rohkem taristupõhiseid hulgemüügitasandi juurdepääsuvariante. Kui Síminni võrgule soovib edasimüügitasandi juurdepääsu mõni muu internetiteenuse pakkuja, tuleks fondi hinnangul seega kasutada eespool osutatud allahindlusmäärasid.

⁽³²⁾ Kogu projektist 41 %.

⁽³³⁾ Lepingu II lisas viidatakse posti- ja telekommunikatsiooniameti 18. aprilli 2008. aasta otsusele nr 8/2008 märkimisväärse turujõuga ettevõtjate määratlemise ja lairibajuurdepääsu pakkuamise kohustuste kehtestamise kohta hulgemüügiturul (12. turul) (vt allpool ka allmärkus 123). Vastavalt posti- ja telekommunikatsiooniameti otsusele nr 26/2007 määratleti Síminniga seotud firma Míla kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja lairiba- ja kõneteenuste pakkuamiseks kasutatavatele metallist kliendiliinidele ja alamliinidele antava eraldatud juurdepääsu (k.a ühine juurdepääs) hulgemüügiturul. Seega kehtivad Míla puhul erinevad hulgemüügitasandi juurdepääsukohtused, näiteks kohustus täita mõistlikke taotlusi hulgemüügitasandi juurdepääsuks kliendiliinidele, k.a vaskliinid ja nendega seotud teenused. Osalt ka kliendiliinide eraldamise abil kauges maapiirkonnades lairibateenuste pakkuamise majandusliku mõttekuse tõttu ei teki selle juurdepääsuteenuse hulgemüügi järele tõenäoliselt siiski suurt nõudlust.

⁽³⁴⁾ Kogu projektist 55 %.

⁽³⁵⁾ Kogu projektist 4 %.

⁽³⁶⁾ Allahindlus Síminni jaehinnast.

⁽³⁷⁾ Internetis kättesaadav aadressil http://www.pfs.is/library/Skrar/akv.-og-urskurdir/akvardanir-PFS/Akv_nr.8_2008_M%2012.pdf.

⁽³⁸⁾ Dokument nr 615746.

- (38) Meedet on üksikasjalikumalt kirjeldatud järelevalveameti otsuses nr 302/13/COL ⁽³⁹⁾.

3. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED

- (39) Järelevalveamet andis otsuses nr 302/13/COL esialgse hinnangu sellele, kas telekommunikatsioonifondi ja Síminni vaheline leping lairibavõrkude väljaarendamiseks Islandi maapiirkondades võib kujutada endast riigiabi, ja kui see kujutab endast riigiabi, kas siis võib pidada seda EMP lepingu toimumisega kokkusobivaks.
- (40) Islandi ametiasutuste hinnangul ei kujutanud meede endast riigiabi, sest EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tingimused ei olnud täidetud. Lisaks olid Islandi ametiasutused arvamusele, et Síminnile makstud toetust saab pidada avaliku teenuse rahastamiseks ning et nn Altmarki kriteerium oli täidetud. Kui järelevalveamet peaks käsutama meetet riigiabina, leiavad Islandi ametiasutused, et sellist abi saab pidada kokkusobivaks EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c, pidades silmas meetme eesmärke, k.a eesmärk suurendada abi saavates piirkondades üldsuse juurdepääsu lairibaühendusele.
- (41) Järelevalveameti esialgses hinnangus aga leiti, et fondi ja Síminni vaheline leping sisaldas riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 punkti tähenduses. Otsuses nr 302/13/COL toodi esile järgmised aspektid:
- i) Järelevalveamet märkis, et fond on asutatud seadusega ja kuulub Islandi riigile, kes igal aastal eraldab fondile riigieelarvest vahendeid, mistõttu jääb mulje, et meetet rahastatakse riigi vahenditest. Kuna Síminn on Islandi suurim telekommunikatsioonivõrgu operaator, kujutab igasugune lepingu alusel antav abi endast ettevõtjale antavat abi.
 - ii) Lisaks leidis järelevalveamet, et kuna projekti rahastab riik, on Síminn saanud majandusliku eelise, sest tavatingimustel oleks ta pidanud seda rahastama oma eelarvest. Kuigi võistupakkumisega saab enamasti vähendada vajaminevat rahalist toetust, ei ole selge, kas menetlus hõlmas ka lisahoonete eest hüvitise maksmist või määrati hüvitis kindlaks alles pärast Síminni pakkumuse vastuvõtmist. Sellest tegi järelevalveamet esialgse järelduse, et majandusliku eelise saamist ei saa välistada.
 - iii) Järelevalveamet oli esialgu ka arvamusele, et tegu võib olla valikulise meetmega, kuna peale Síminni ei saanud riigi vahendeid ükski teine ettevõtja.
 - iv) Lõpuks tegi järelevalveamet järelduse, et riigi osalemine elektrooniliste sideteenuste osutamiseks vajaliku taristu kasutuselevõtu parandab väljavalitud võrgutarnija seisundit konkurentidega võrreldes. Kogu Euroopa Majanduspiirkonnas on elektrooniliste sideteenuste turg üldiselt avatud operaatorite ja teenusepakkujate vahelisele kaubandusele ja konkurentsile. Seega oli järelevalveameti esialgne hinnang, et meede võib kahjustada konkurentsi ja mõjutada kaubandust Euroopa Majanduspiirkonnas.
- (42) Järelevalveamet märkis, et lairibavõrgu kasutuselevõtu toetamine Islandi maapiirkondades ja puuduliku ühendusega piirkondades näis täpselt vastavat kindlaks määratud ühist huvi pakkuvatele eesmärkidele, oli asjakohane vahend seatud eesmärkide saavutamiseks ning andis väljavalitud tarnijale stiimuli investeeringu tegemiseks. Kuna aga lepingu mahtu muudeti, jõudis järelevalveamet esialgsele järeldusele, et hankemenetlust ei tarvitse pidada avatud ja mittediskrimineerivaks hankemenetluseks selles tähenduses nagu järelevalveameti 2013. aasta suunistes riigiabiieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga (edaspidi „lairibasuuinised“) ⁽⁴⁰⁾. Järelevalveamet kahtles ka selles, kas Síminnit kohustati võimaldama piisavat

⁽³⁹⁾ EFTA järelevalveameti 10. juuli 2013. aasta otsus nr 302/13/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta seoses Síminnile võimaliku riigiabi andmisega Islandi maapiirkondades lairibateenuste väljaarendamiseks (ELT C 347, 28.11.2013, lk 11, ja EMP kaasanne nr 66, 28.11.2013, lk 8). Kättesaadav aadressil <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-notifications/State-aid-siminn.pdf>.

⁽⁴⁰⁾ Internetis kättesaadav aadressil <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>.

hulгимүүгитасанди juurdepääsu UMTS- ja ADSL-võrgule. Kui Síminnil puudus kohustus sellist juurdepääsu võimaldada, sai ta majandusliku ja konkurentsieelise. Seetõttu tundus, et meede ei vasta tasakaalustatuse kriteeriumi alusel proportsionaalsuse ja konkurentsimoontuste piiramise põhimõtetele.

- (43) Seega oli järelevalveametil pärast esialgset hindamist kahtlusi, kas lairibateenuste väljaarendamise rahastamist Islandi maapiirkondades saab pidada kokkusobivaks EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c.

4. ISLANDI AMETIASUTUSTE MÄRKUSED

4.1. Riigiabi olemasolu

- (44) Nagu eespool märgiti, esitasid Islandi ametiasutused 15. oktoobri 2013. aasta kirjaga ⁽⁴¹⁾ märkused järelevalveameti menetluse algatamise otsuse kohta. Islandi ametiasutused ei pea lepingu alusel Síminnile tehtud makseid riigiabi sisaldavaks, sest nende arvamuse järgi ei ole EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tingimused täidetud, kuna ametiasutused tegutsesid turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega kooskõlas. Lisaks leiavad Islandi ametiasutused, et makseid võib pidada avaliku teenuse rahastamiseks, et kõik neli Altmarki kriteeriumi on täidetud ja seepärast ei kujuta meede endast riigiabi.
- (45) Islandi ametiasutused väidavad, et kõnealuse lepingu sõlmimise tulemusel ei saanud Síminn turutingimuste väliselt majanduslikku eelist. Islandi ametiasutuste hinnangul on riigihankeid reguleeriva raamistiku kohase avaliku pakkumismenetluse kasutamine piisav eeldamaks, et menetluse käigus välja valitud ettevõtjale ei ole antud riigiabi, sest turuhinna maksmine on tagatud ⁽⁴²⁾. Seega kaasneb Islandi ametiasutuste arvates õiglase turuhinna maksmisega sedastus, et Síminnile ei antud riigiabi ⁽⁴³⁾.
- (46) Síminniga sõlmitud lepingus teenuste väljaarendamise piirkonna laiendamiseks tehtud muudatustega seoses väitsid Islandi ametiasutused, et Euroopa Komisjoni hinnangul ei sisalda sellise lepingu muudatused riigiabi, juhul kui teenuseosutajale pakutavad üldtingimused ei ole soodsamad algse lepingu omadest. Isegi kui pidada tingimusi muutmise tagajärjel soodsamaks, ei ole riigiabi olemas, eeldusel et hankija tegutseb sama moodi kui eraettevõtja, kes kaitseb oma ärihuve. Islandi ametiasutuste hinnangul võis iga hankemenetluses osalemisest huvitatud isik pakkumuse esitada, kuna kõikidel huvitatud isikutel oli see lubatud, millest ka kuulutuses teada anti. Kuigi lõpuks valiti projekti teostajaks Síminn, kelle pakkumus oli väikseima hinnaga ja majanduslikult soodsaim, ei tähenda see automaatselt kindla ettevõtja eelistamist.
- (47) Lisaks rõhutavad Islandi ametiasutused, et lairibateenus on valdavalt üldist majandushuvi pakkuv teenus ⁽⁴⁴⁾. Islandi ametiasutused märgivad, et nad võtsid ühendust eraoperaatoritega ja avaldasid kuulutuse selleks, et teha kindlaks, kas mõni turuinvestor on valmis taristusse investeerima. Kuna keegi ei andnud teada soovist lairibateenust pakkuda, järeldasid Islandi ametiasutused, et nendes piirkondades on tõepoolest tegu turutõrkega ja et seal ei saaks kiiret internetiühendust pakkuda ilma fondi abita. Islandi ametiasutuste hinnangul tuleks nendes Islandi maapiirkondades, kus ükski teine operaator ei tegutse ega ole investeerimisest huvitatud, pidada vajaliku lairibaühenduse kasutuselevõttu üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks, sest asjaspeutuavatele hoonetele lairibaühenduse tagamine on väga tähtis nii kõnealuste piirkondade kui ka ühiskonna kui terviku jaoks.
- (48) Islandi ametiasutuste arvates olid teenuse laad ja maht hankemenetluses ning hiljem Síminniga sõlmitud lepingus väga selgelt kindlaks määratud (st ehitada taristu, mille abil luuakse teatavatele hoonetele kiire internetiühendus). Islandi ametiasutused kinnitavad, et lepingu allkirjastamisega anti selle kohustuse täitmine ja teostamine ametlikult Síminni ülesandeks.

⁽⁴¹⁾ Dokument nr 687314.

⁽⁴²⁾ Sellega seoses viitavad nad komisjoni otsusele London Undergroundile antud riigiabi N 264/2002 kohta (EÜT C 309, 12.12.2002, lk 14, põhjendus 79) ja komisjoni 2. mai 2013. aasta otsusele 2013/435/EL riigiabi SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN) kohta, mida Prantsusmaa andis ettevõtjale Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (ELT L 220, 17.8.2013, lk 20).

⁽⁴³⁾ Sellega seoses viitavad nad komisjoni otsusele Welsh Public Sector Network Scheme'ile antud riigiabi N 46/2007 kohta (ELT C 157, 10.7.2007, lk 2).

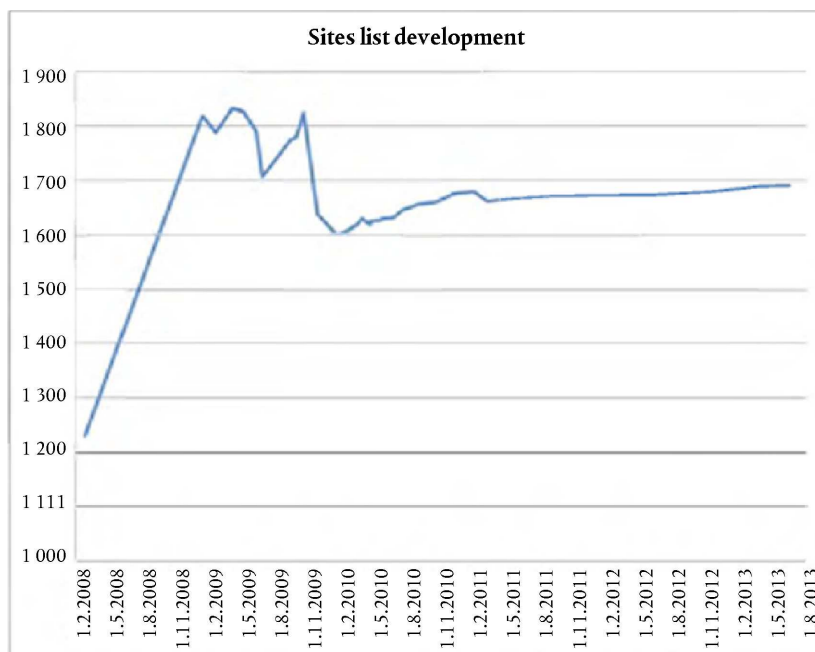
⁽⁴⁴⁾ Sellega seoses viitavad nad komisjoni otsusele Eesti lairibaühenduste jätkusuutliku taristu arendamiseks (EstWini projekt) antud riigiabi N 196/2010 kohta (ELT C 60, 25.2.2011, lk 3).

- (49) Islandi ametiasutused märgivad, et kõnealuses lepingus on hüvitis kindlaks määratud hankedokumentide alusel. Lepingus on selgelt ja läbipaistavalt kindlaks määratud Síminni teenuse osutamise eest makstav hüvitis. Lepingus kindlaks määratud hüvitise suurust ei ole muudetud ega saagi Síminni jaoks soodsamaks muuta.
- (50) Peale selle tõstavad Islandi ametiasutused esile seda, et tegelik toetus on märkimisväärselt väiksem fondi ja selle nõustajate hinnangul põhinevast maksumusest ning et projekti lõpuleviimise eest ei maksta rohkem kui vaja. Tõsiasi, et projekti tegelik maksumus on palju väiksem sarnase võrgulahenduse hinnangulisest maksumusest, kinnitab seda, et Islandi ametiasutused võtsid kasutusele meetmed hoidmaks ära ülemäära hüvitamist.
- (51) Islandi ametiasutuste sõnul põhinesid läbirääkimised pärast Síminni väljavalimist otseselt hankemenetlusel ja kujutasid endast menetluse jätku. Síminni makstakse tasu varem kindlaks määratud ja projekti edenemisega seotud maksegraafiku alusel, mis hoiab ära ülemäärase hüvitamise võimaluse. Lepingu punkti 19 järgi esitas Síminn pangalt Nýja Kaupþing hf. 17. veebruari 2009 seisuga pangatagatise, luues tagasimaksemehhanismi ülemäärase hüvitamise ärahoidmiseks⁽⁴⁵⁾. Veelgi enam, lepingus on kehtestatud projekti edenemise alusel range maksete tegemise kord, mis tähendab, et maksmine on teatava määraní sõltuv süsteemi ehitamise tegelikust edenemisest ja klientide ühendamisest, nagu lepingu punktis 16 ette nähtud. Viimaks leidub lepingu punktis 11 ka leppetrahvi säte, mille järgi peab Síminn viivituste ja lepingu punkti 13 nõuete täitmata jätmise korral hüvitist maksma.
- (52) Lõpuks leiavad Islandi ametiasutused, et isegi kui järelevalveamet järeldaks, et projekti mahu ja hüvitise suurendamine ei vastanud täielikult hanke raamistikule, siis peaks avatud hankemenetlus koos sõltumatute nõustajate hinnanguga looma sobiva võrdlusaluse hüvitise suuruse kindlaks määramiseks. Neid tuleks üheskoos pidada vähemalt kindlaks indikaatoriks kulude kohta, mida asjassepuutuval turul hästi korraldatud juhtimisega ettevõtja oleks tavaliselt kandnud. Kuna Síminni makstud hüvitis oli võrdlusalusest väiksem, tuleks Altmarki viimane kriteerium lugeda täidetuks. Islandi ametiasutused sooviksid ka korrata, et isegi koos muudatustega on Síminni pakkumus ikkagi majanduslikult ilmselgelt soodsaim.

4.2. Riigihankemenetlus

- (53) Islandi ametiasutuste hinnangul vastas hankemenetlus Euroopa Majanduspiirkonna riigiabieeskirjadele ja tagas täiel määral kõikide turul tegutsevate ettevõtjate võrdsuse kohtlemise. Lisaks märgivad Islandi ametiasutused, et Síminniga peetud läbirääkimiste käigus projekti tehtud parandused ei rikkunud võrdsuse ja läbipaistvuse aluspõhimõtteid, eriti kui silmas pidada ette nähtud paindlikkust projekti mahu osas.
- (54) Kui WBSi kavandatud leviala eemaldati levialade tervikkaardilt, ilmusid välja 670 „valget“ lisahoonet. Kui fond palus kaubanduskeskusel uuesti välja uurida, kas keegi kavatseb neile 670 hoonetele teenuseid pakkuda, siis tehti seda kuulutuse abil, mitte ei võetud otse ühendust nende väheste teenusepakkujatega, kes olid varem pakkumuse esitanud. Sama meetodit kasutati ka alguses teenindusalade kohta teabe saamiseks. Islandi ametiasutused toonitavad, et kahepoolset suhtlemist varem pakkumuse esitanud isikutega peeti ebapiisavaks.
- (55) Islandi ametiasutused leiavad, et lepingu mahu ja hüvitise muutmine oli vajalik, et hõlmata 670 „valget“ lisahoonet ja nendega kaasnevat hüvitist. Lisahoonete hinnaks sai keskmine ühikuhind Síminni algse pakkumuses, mis valiti avatud menetluse käigus välja kui majanduslikult soodsaim pakkumus. Seega tuleks lisahoonete eest makstud hüvitist pidada algse hanke jätkuks, mis samuti toimus turutingimustel. Islandi ametiasutuste arvates osutab see menetluse jätkamisele, mitte ühe lepingu keskse sätte uuesti läbirääkimisele.

⁽⁴⁵⁾ Dokument nr 665602.

- (56) Nagu eespool märgiti, oli projekti algne maht vähemalt 1 119 hoonet. Islandi ametiasutuste arvates on sellistele projektidele iseloomulik, et vastav nimekiri muutub projekti jooksul pidevalt. Eespool osutatud graafikul on näha, et nimekiri on aastatel 2008–2011 kogu aeg muutunud ⁽⁴⁶⁾. Alles 2011. aastal hakkas projekti nimekiri stabiliseeruma, kuigi ka pärast seda on muudatused jätkunud tänase päevani. Arvestades vältimatute muudatustega, on Islandi ametiasutuste sõnul ainus viis läbipaistvuse tagamiseks nõustuda keskmise ühikuhinnaga.
- (57) Fond võttis arvesse ka seda, et uus hankemenetlus tooks Islandi ametiasutustele kaasa ebavajalikke majanduslikke muresid, kusjuures menetluse tulemus oleks ülimalt tõenäoliselt olnud sama või isegi vähem soodne ning menetlus oleks lairibateenuste väljaarendamist edasi lükanud kuude või isegi aastate jagu. Lisaks oli fond veendunud, et lisahoonete ja kogu projekti eest makstavat hüvitist võib pidada Islandi ametiasutuste seisukohast vaadates väga soodsaks, sest see oli jäänud samasuguseks kui algses pakkumuses.
- (58) 2008. aasta septembris pöördus fond nõustaja (Mannvit hf.) poole, et hinnata, kui suured kulud seostuksid nende hoonetega, mida kavatses teenindada ainult WBS. Ligi 750 WBSi hoone eest pakutav summa oli 8. oktoobri 2008. aasta kuluhinnangu järgi ⁽⁴⁷⁾ 410 000 000–820 000 000 Islandi krooni (hiljem kohandati hinnangut kindlaks määratud 670 „valgete“ hoonete vastavaks). Seega oleks keskmine hoone hind jäänud 546 667 Islandi krooni (lihtsa süsteemi korral) ja 1 093 333 Islandi krooni (täiustatud süsteemi korral) vahele.
- (59) Pidades eespool osutatud kaalutlusi silmas, leppisid fond ja Síminn kokku keskmises hinnas 670 lisahoone eest, kasutades Síminni algse pakkumuse keskmist ühikuhinda uute hoonete arvuga korrutatuna, mis tegi 338 998 Islandi krooni hoone kohta. Kui kokku lepitud summa veel indekseerida, siis on kokku 1 788 hoone puhul keskmine ühikuhind 470 191 Islandi krooni. Islandi ametiasutuste arvates on selline hind soodne, arvestades toonaseid ülikeerulisi majandustingimusi ja sõltumatu nõustaja varasemat kuluhinnangut.
- (60) Islandi ametiasutuste sõnul on Síminn väitnud, et projekti mahu suurenemine ei andnud talle mastaabisäästu. Kui see võis kindlates piirkondades isegi juhtuda, tähendasid „valgete“ hoonete hajus paiknemine ja nendega kaasnevad tingimused üheskoos seda, et mastaabisäästu ei tekkinud. Kuigi mõned lisahooned asusid samades piirkondades kui algses hankes, pidi Síminn enamiku lisahoonete jaoks projekteerimiskava suures osas muutma, st saatjad ja antennid ümber paigutama.

⁽⁴⁶⁾ Islandi ametiasutuste esitatud graafik (dokument nr 687314).

⁽⁴⁷⁾ Dokument nr 687320.

- (61) Mis puudutab maksete indekseerimist peamiselt Taani krooniga ning osaliselt tarbijahinna- ja palgaindeksitega, juhivad Islandi ametiasutused tähelepanu 2008. aasta sügise ülikeerulistele oludele ja Islandi majanduse probleemidele. Sel ajal, kui Síminn ja Islandi ametiasutused läbirääkimisi pidasid, muutus Islandi majanduskeskkond drastiliselt. Islandi ametiasutuste sõnul tulenes Taani krooniga indekseerimine just erakordsetest ja ettenägematutest sündmustest, eriti kui silmas pidada tõsiasja, et projekt hõlmas märkimisväärse summa eest välisvaluutas seadmete ostmist. Tollal oli ilmne, et Islandi krooni vahetuskursi kõikumine võis kõik lepingu sõlmimise eelsed Síminni nõudmised ära nullida. Teabe järgi, mille Síminn esitas Islandi ametiasutustele, pidi kogu lepingu maksumusest (Taani kroonides) 80 % kuluma seadmete ostmisele⁽⁴⁸⁾. Selle tõsiasjaga arvestades nõustasid Islandi ametiasutused indekseerima hinna Taani krooni 3. septembri 2008. aasta vahetuskursiga.
- (62) Lisaks sai Islandi ametiasutuste sõnul pärast Islandi krooni sisulist devalveerumist selgeks, et lepingu sõlmimine ei oleks põhjendatud, kui ametiasutused ei tagaks seda, et firma ei satu tolleks hetkeks väga ebastabiilseks muutunud Islandi krooni vahetuskursi vabalanguse pärast suurtesse majandusraskustesse. On ilmselge, et Síminnil ei oleks olnud mõistlik võtta enda kanda kogu ülikeerulistest ja ettenägematutest oludest tulenevat riski. Islandi ja rahvusvahelises lepinguõiguses on levinud põhimõte, et kui leiavad aset ettenägematud sündmused, mis olemuslikult muudavad lepingu tasakaalustatust, tuues ühe lepinguosalise jaoks kaasa ülemääraseid kohustused (st vääramatut jõu korral), võib selliste kohustustega silmitsi seisev lepinguosaline taotleda lepingu muutmist või isegi lepingu täielikult üles öelda. Siiski rõhutavad Islandi ametiasutused, et see ei tähendanud kogu riski võtmist nende endi kanda, sest Taani krooni vahetuskursiga sidumata projektiosadega seoses suurenes ka Síminni kulu, st tööjõu-, nafta ja muude sisendite kulu.
- (63) Islandi ametiasutuste arvates on nende lähenemine projekti mahu suurenemisele kooskõlas Euroopa Komisjoni otsusega London Undergroundi kohta,⁽⁴⁹⁾ kus komisjon tunnistas vajadust kaaluda, kas ettevõtja pakkumus on ka pärast muudatuste tegemist ikkagi parim. Sellistel juhtudel võib täiesti uue hankemenetlusega kaasneda ebamõistlikult suur kulu.
- (64) Seepärast otsustasid Islandi ametiasutused mitte alustada uut võistupakkumist, vaid lepingut muuta, kusjuures nad märgivad, et neil peab olema selles osas ulatuslik otsustusõigus, sest leping oli pikaajaline ja keeruline, eriti arvestades Islandi tollast majanduslikku olukorda. Esiteks juhivad Islandi ametiasutused tähelepanu sellele, et kuigi olud olid ettenägematud, tehti lepingusse sellised muudatused, mida peeti algse hankemenetlusega kokkusobivaks. Teiseks oleks uus menetlus projekti edasi lükanud kuude või isegi aastate võrra. Kolmandaks leidsid Islandi ametiasutused, et pakkumus oli soodne ja tagas kogukonnale asjassepuutuvad teenused väikseima maksumusega. Arvestades Islandi majanduse seisukorda ja algse hanke tulemust, peeti ülimalt ebatõenäoliseks – isegi võimatuks – seda, et uue menetluse käigus oleks esitatud parem pakkumus. Islandi ametiasutused ei muutnud lepingut selleks, et eelistada Síminnit, vaid selleks, et tagada projekti teostamine võimalikult väikese maksumuse eest, arvestades (ettenägematute) asjaoludega. Lõpuks rõhutavad Islandi ametiasutused ka seda, et kuigi kaasati 670 lisahoonet, suurendati hüvitist ja leping indekseeriti Taani krooniga, oli Síminni pakkumus ikkagi majanduslikult ilmselgelt parim.

4.3. Väidetava riigiabi kokkusobivus

- (65) Kui järelevalveamet peaks käsitama meedet riigiabina, leiavad Islandi ametiasutused, et sellist abi saab pidada kokkusobivaks EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c, pidades silmas meetme eesmärke, k.a eesmärki suurendada abi saavates piirkondades üldsuse juurdepääsu lairibaühendusele.
- (66) Islandi ametiasutuste hinnangul tasakaalustas meede ja tasakaalustab ka edaspidi geograafilise ja ärilise halvemuse ning selle kasutamine võimalike ja tegelike abonentide ebaühtlasest asustustihedusest tuleneva lairibateenuste

⁽⁴⁸⁾ Síminni arvutuste ja tema esitatud teabe alusel moodustas välisvaluuta eest ostetud seadmete maksumus projekti eest saadud maksetest lõppkokkuvõttes 85 % (dokument nr 694234).

⁽⁴⁹⁾ Komisjoni otsus London Underground Public Private Partnershipile antud riigiabi N 264/2002 kohta (EÜT C 309, 12.12.2002, lk 14).

kättesaamatuse probleemi lahendamiseks on objektiivselt põhjendatud, et muuta ainuüksi turupõhiselt lairibateenuste osutamine majanduslikult mõttekaks. Islandi ametiasutused usuvad, et meetet kavandades on nad muutnud riigiabi olemasolu ja konkurentsi moonutamise võimaluse minimaalseks.

- (67) Islandi ametiasutused juhivad tähelepanu ka sellele, et enne projekti müügitgevuse algust pakuti kolmandatele isikutele avatud juurdepääsu mitme kuu jooksul. Islandi ametiasutused kinnitavad, et iga kord, kui mõnes järgus müügitgevus algas, andis fond elanikele teada, et Síminni ei ole jaemüügi ainuõigusi ja et kõik teised jaemüüjad võivad vastavas piirkonnas elavatele/töötavatele inimestele internetiteenuseid müüa. Lisaks on Islandi ametiasutuste sõnul Síminn andnud kolmandatele isikutele (rändlusega seotud) juurdepääsu oma 2G kõneteenustele GSM-võrgus, kusjuures ei hankedokumentides ega lepingus ei ole ette nähtud hulgimüügitasandi juurdepääsu andmist 3G kõneteenustele, kuna kõnealune projekt ei puuduta 3G-kõneteenuste osutamist.
- (68) Islandi ametiasutused märgivad ka seda, et Síminn pakkus Vodafone'ile juurdepääsu rändlusele 3G-võrgus, kuid too ei soovi Síminni sõnul selleks lepingut sõlmida, sest tal on olemas vastav kehtiv leping Novaga. Islandi ametiasutuste sõnul väidab kaebuse esitaja ekslikult, et Síminni ja fondi vaheline leping piirdus edasimüügitasandi juurdepääsuga, erinevalt hulgimüügitasandi juurdepääsust, mida oli hankedokumentides nõutud. Vastupidi, Síminn pakub kõikidele konkurentidele hulgimüügitasandi juurdepääsu oma ADSL-võrgule posti- ja telekommunikatsiooniameti otsuse nr 8/2008 alusel. Veelgi enam, Islandi ametiasutused toonitavad, et nagu selgus ka AMi hinnangust, erineb hulgimüügitasandi juurdepääsu pakkumine DSL-võrgule ja 3G-andmesidevõrgule suurel määral. Islandi ametiasutused viitavad ka AMi arvamusele selle osas, et Islandi lairibaühenduse kättesaadavusega seotud konkreetse sekkumise seisukohast on traadita võrkude hulgimüügitasandi praegune sidumisvõimalus piisav.
- (69) Samuti väidavad Islandi ametiasutused, et kõnealune projekt ja Síminniga sõlmitud leping ei mõjuta konkurentsi ega kaubandust või mõjutavad neid minimaalselt. Islandi ametiasutuste arvates ei ole kõnealuse juhtumi käigus esitatud tõendeid selle kohta, et Síminnile anti põhjendamatu majanduslik eelis või et turu struktuurile avaldati kahjustavat mõju.
- (70) Islandi ametiasutuste esitatud teabe järgi on viimastel aastatel mobiilsideteenuste turul kolme suurema firma turuosad ühtlustunud. Täpsemalt on Síminni turuosa kukkunud 62 %-lt 2005. aastal 40 %-le 2011. aastal ja Nova turuosa on suurenenud 0 %-lt 2007. aastal 24 %-le 2011. aastal. Vodafone'i turuosa on kahanenud 38 %-lt 2005. aastal 30 %-le 2011. aastal. Sama arengusuund jätkus 2012. aastal, mil kolme firma turuosade suurus muutus veelgi sarnasemaks, nagu näha posti- ja telekommunikatsiooniameti aruandest 2010.–2012. aasta kohta ⁽⁵⁰⁾. Aruandest selgub, et kui abonentide koguarv 2012. aasta lõpus välja arvatati, kuulus Síminnile 37,4 % turust, Vodafone'ile 28,9 % ja Nova turuosa oli suurenenud 28,3 %-le.
- (71) Islandi ametiasutused märgivad ka seda, et Síminn on ja oli toona Islandi konkurentsiameti ning posti- ja telekommunikatsiooniameti range järelevalve all. Islandi ametiasutused juhivad tähelepanu sellele, et Síminni emaettevõtja Skipti sõlmis 26. märtsil 2013 konkurentsiametiga lepingu, et tagada Síminni konkurentidele samasugune juurdepääs Skipti elektroonilise side põhivõrgule. Kui miski osutaks konkurentsi moonutamisele, alustaksid eespool osutatud ametid ametlikku juurdlust. Síminni jaoks võib konkurentsi moonutamine kaasa tuua karistuse. Islandi ametiasutuste sõnul ei ole kõnealuse projekti suhtes pooleli ühtegi Islandi konkurentsiameti ega posti- ja telekommunikatsiooniameti juurdlust.
- (72) Islandi ametiasutused annavad teada veel seda, et projekt on laiendanud turgu kõikide turuosaliste jaoks. Síminni konkurentidel on võrgule võrdsetel tingimustel hulgimüügitasandi juurdepääs. Seega on teenuse pakkumise algusest alates saanud kõik huvitatud operaatorid lõpptarbijale teenuseid osutada ühesugustel tingimustel ning Síminni esitatud teabe alusel on mitmel tema konkurendil hulgimüügitasandi juurdepääs ADSL- või UMTS-jaateenuse pakkumiseks. Veel juhivad Islandi ametiasutused tähelepanu menetluse algatamise otsuses osutatud väidetavalt eksitavatele väidetele, mis puudutavad kaebuse esitaja Vodafone'i taotlusi saada hulgimüügitasandi juurdepääs ja Síminni väidetavat keeldumist juurdepääs anda. Islandi ametiasutuste sõnul on tõsiasi see, et taotletud juurdepääs Síminni 3G-saatjatele (juurdepääs rändlusele) ei ole hõlmatud kõnealuse projektiga. Síminn oli nõus andma Vodafone'ile juurdepääsu 3G-saatjatele, aga keeldus seda käsitamast kõnealuse projekti osana.

⁽⁵⁰⁾ Vt http://www.pfs.is/upload/files/Tolfraediskyrsla_PFS_Isfjarskiptamarkadur_2010_til_2012.pdf.

- (73) Lõpetuseks rõhutavad Islandi ametiasutused, et projektil oli auahne eesmärk luua Islandi kindlates maapiirkondades lairibaühendus. See eesmärk on saavutatud. Island kuulub nende valitud riikide hulka, kes võivad kinnitada, et kõikidel alalistel elukohtadel on lairibateenusele juurdepääs. Islandi ametiasutuste sõnul tuleb mees pidada, et projekt hõlmas kuni 1 788 hoonet, kattis ulatusliku maapiirkonna Islandis ja läks käiku vaid mõni kuu pärast riigi ajaloos suurima majanduskriisi algust. Islandi ametiasutused on täiel määral teadlikud EMP lepingu riigiabieeskirjadest tulenevatest kohustustest ja valdkonna otsustustavast (mis hiljem lairibasuuinistesse kaasati) ning nad püüdsid nendest projekti igas etapis kinni pidada.
- (74) Kõike arvesse võttes järeldavad Islandi ametiasutused, et meetme kogumõju tuleks pidada positiivseks. Islandi ametiasutuste hinnangul on meede selgelt kooskõlas EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c eesmärkidega, kuna see soodustab teatud majandustegevuse (jae- ja hulgimüügitasandi lairibateenuse pakkumine) arengut Islandi kaugetes maapiirkondades.
- (75) Eespool osutatu põhjal kinnitavad Islandi ametiasutused, et võimalik meetmega kaasnenud abi on EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c kokkusobiv.

5. SÍMINNI MÄRKUSED

5.1. Riigiabi olemasolu

- (76) Síminn esitas 20. detsembri 2013. aasta kirjaga ⁽⁵¹⁾ märkused ja lisadokumendid menetluse algatamise otsuse kohta. Síminn leiab, et kõnealuste lairibateenuste väljaarendamise rahastamine ei sisaldanud riigiabi. EMP lepingu artikli 61 lõike 1 järgi peab meede täitma teatavad tingimused, et sisaldada riigiabi elemente. Síminn ei arva, et kõik need tingimused on täidetud, eriti silmas pidades seda, et Síminnil ei olnud majanduslikku eelist.
- (77) Síminn märgib, et Euroopa Kohus selgitas Altmarki kohtuasjas tingimusi, mille puhul avaliku teenuse eest makstav hüvitis ei kujuta eelise puudumise tõttu endast riigiabi ⁽⁵²⁾. Síminn väidab, et kõnealune meede hõlmas avaliku teenuse rahastamist ja et kõik nn Altmarki kriteeriumid on täidetud.
- (78) Síminni hinnangul ei andnud kõnealune leping talle turutingimuste väliselt majanduslikku eelist. Läbipaistva ja mittediskrimineeriva võistupakkumise kasutamist on peetud piisavaks eeldamaks, et menetluse käigus välja valitud ettevõtja ei saanud riigiabi, sest turuhinna maksmine on tagatud ⁽⁵³⁾. Hankemenetluses oli kehtestatud neli objektiivset hindamiskriteeriumi. Enim punkte saanud vastuvõetav pakkumus pidi hanke võitma. Kõik, kes olid huvitatud hankemenetluses osalemisest, võisid pakkumuse esitada. Selleks et ei eelistataks ühtegi turul tegutsevat operaatorit, oli hange tehnoloogiliselt neutraalne, st avatud kõikidele tehnilistele lahendustele. Síminn sai enim punkte ja võitis hanke. Seepärast on täidetud konkurentsipõhise ja majanduslikult soodsaima pakkumuse valimise kriteeriumid. Síminn oli ka see pakkuja, kes lubas kogukonnale teenuseid osutada väikseima maksumusega.
- (79) Síminni hinnangul oli lepingu mahu ja hüvitise muutmine vajalik selleks, et hõlmata 670 „valget“ lisahoonet ja kaasnevad hüvitised. Lisahoonete eest maksti hüvitist Síminni algse pakkumuse keskmise ühikuhinna alusel. Seega tuleks lisahoonete eest makstud hüvitist pidada algse hanke jätkuks, mis samuti toimus turutingimustel. Seetõttu

⁽⁵¹⁾ Dokumendid nr 694234, 694235, 694236, 694237 ja 694238.

⁽⁵²⁾ Otsus kohtuasjas C-280/00: Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg (EU:C:2003:415).

⁽⁵³⁾ Komisjoni otsus London Underground Public Private Partnershipile antud riigiabi N 264/2002 kohta (EÜT C 309, 12.12.2002, lk 14, põhjendus 79).

rõhutamiski Síminni, et riigiabi ei olnud, kuna tervikuna ei olnud tingimused Síminni jaoks soodsamad kui algse hanke tingimused ⁽⁵⁴⁾. Veelgi enam, Síminni arvates ei tähenda tõsiasi, et valiti välja väikseima hinnaga ja majanduslikult soodsaima pakkumuse teinud firma, automaatselt kindla ettevõtja eelistamist.

- (80) Síminni sõnul oli tegelik keskmine ühikukulu Síminni jaoks (kulu hoone kohta) [...] (*) Islandi krooni, kusjuures keskmine ühikuhind, mida Síminnile maksti, oli 470 191 Islandi krooni. Nagu menetluse algatamise otsuses selgitati, oli Síminnile makstud hind pärast mahu suurendamist ikkagi palju madalam kui teiste pakujate hind ja fondi nõustajate eelnev kuluhinnang ⁽⁵⁵⁾. Seni on Síminnile makstud 836 457 351 Islandi krooni, mis hõlmab 670 lisahoone eest makstud hüvitist ja Taani krooniga indekseerimist. Hanke vastuvõetavate pakkumuste seas oli odavuse poolest järgmine 1 858 339 001 Islandi krooni suurune Vodafone'i pakkumus, mis oli enam kui kaks korda suurem Síminnile makstud hüvitisest, isegi kui sinna sisse arvata lisahooned ja Taani krooniga indekseerimine.
- (81) Síminn väidab, et projekti mahu suurenemine ei andnud talle tervikuna mastaabisäästu. Kui see võis kindlates piirkondades isegi juhtuda, tähendasid „valgete“ hoonete hajus paiknemine ja nendega kaasnevad tingimused üheskoos seda, et mastaabisäästu ei tekkinud. Kuigi mõned lisahooned asusid samades piirkondades kui algses hankes, pidi Síminn enamiku lisahoonete jaoks projekteerimiskava suures osas muutma, st saatjad ja antennid ümber paigutama. Seepärast ei saanud Síminn enda hinnangul tegelikku finantssoodustust, mille tulemusel ta oleks saavutanud konkurentidega võrreldes soodsama seisundi ⁽⁵⁶⁾.
- (82) Tõsiasi, et projekti tegelik maksumus on väiksem hinnangulisest maksumusest ning et hüvitamine on läbipaistev ja kulupõhine, tõendavad Síminni hinnangul aga seda, et Islandi ametiasutused tegutsesid viisil, mis hoidis ära ülemäärase hüvitamise.
- (83) Eespool osutatud ja ka Islandi ametiasutuste esitatud põhjenduste alusel väidab Síminn, et meede ei sisaldanud riigiabi.

5.2. Väidetava riigiabi kokkusobivus

- (84) Kui järelevalveamet peaks leidma, et projekt tuleb liigitada riigiabiks, leiab Síminn, et meedet saaks pidada EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c kokkusobivaks abiks.
- (85) Síminn kinnitab, et projekt oli kavandatud viisil, mis vähendas konkurentsi moonutamist, näiteks oli tagatud hulgimüügitasandi juurdepääs kõikidele kolmandatele isikutele. Selline hulgimüügitasandi juurdepääs annab kolmandatest isikutest teenusepakujatele võimaluse aktiivselt turul konkureerida, mis pakub meetmega hõlmatud piirkondades rohkem valikuvõimalusi ja suurendab konkurentsi, hoides samal ajal ära piirkondlike teenindusmonopolide tekke. Lairibavõrk kavandati nii, et see oleks neutraalne ning võrdsetel tingimustel kõikidele huvitatud operaatoritele hulgimüügitasandi juurdepääsuks avatud ja kättesaadav.
- (86) Síminni sõnul on lepingus konkreetne säte, mis kohustab teda konkurentidele tagama juurdepääsu taristule, ja seega on hulgimüügitasandi juurdepääsu pakutud projekti algusest peale ⁽⁵⁷⁾. Síminni sõnul otsustati kasutada ADSL-juurdepääsumudelit, mida nimetatakse ka „bitikiirusega juurdepääsuks kohtvõrku“, nii ADSL-võrgu hulgimüügitasandi juurdepääsuks kui ka 3G-juurdepääsu lähtealusena, sest toona ei olnud 3G jaoks olemas ühtegi teadaolevat etalonmudelit. Síminn juhib tähelepanu sellele, et ADSL-võrgule juurdepääsu andmisel on posti- ja telekommunikatsiooniameti suuniseid järgitud. Et täpsemalt selgitada hulgimüügitasandiga seonduvaid tehnilisi

⁽⁵⁴⁾ Samas, põhjendused 120 ja 125.

(*) Mittekonfidentsiaalne versioon. Nurusulgudes olev teave kuulub ametisala hoidmise kohustuse alla.

⁽⁵⁵⁾ Islandi ametiasutuste esitatud teabe järgi (dokument nr 687320) arvasid fondi nõustajad, et ligi 750 lisahoone eest pakutav summa jääb vahemikku 410 000 000–820 000 000 Islandi krooni (hiljem kohandati hinnangut kindlaks määratud 670 „valgele“ hoonele vastavaks), st keskmine hoone hind jääb 546 667 Islandi krooni (lihtsa süsteemi korral) ja 1 093 333 Islandi krooni (täiustatud süsteemi korral) vahele.

⁽⁵⁶⁾ Otsus kohtuasjas C-399/08 P: Euroopa Komisjon vs. Deutsche Post AG (EU:C:2010:481, punkt 41).

⁽⁵⁷⁾ Projekti algusest peale on Síminn avaldanud oma veebisaidil pakkumise hulgimüügitasandi juurdepääsuks UMTS-võrgule. Näiteks elektroonilise side ettevõtja Tal on Síminniga selleks lepingu sõlminud. Lisateave on internetis kättesaadav aadressil <https://heildsala.siminn.is/>.

küsimusi, esitas Síminn eespool osutatud AMi hinnangu (⁵⁸). Hinnangus väidetakse, et hulgimüügitasandi juurdepääsu pakkumine DSL-võrgule ja 3G-andmesidevõrgule erinevad suuresti. Veelgi enam, AMi hinnangust selgub, et Islandi lairibaühenduse kättesaadavusega seotud konkreetse sekkumise seisukohast on traadita võrkude hulgimüügitasandi praegune sidumisvõimalus piisav. Lisaks viidatakse AMi hinnangus tõsiasi, et samasugust tehnilist lahendust kasutati 3G-võrgule hulgimüügitasandi juurdepääsu pakkumiseks lirimaa samal ajal toimunud sarnases lairibaühenduse loomise projektis, mille Euroopa Komisjon heaks kiitis (⁵⁹).

- (87) Síminni arvates on kaebuse esitaja ekslikult väitnud, et ta on võrgule hulgimüügitasandi juurdepääsu mitu korda edutult taotlenud ja et see on Síminnile andnud märkimisväärse nn esimese turuletulija eelise. Síminn rõhutab, et Vodafone on taotlenud juurdepääsu rändlusteenustele ainult seoses Síminni 3G-saatjatega, et pakkuda 3G-mobiilsideteenuseid, mis ei ole kõnealuse projektiga kuidagi seotud. Síminni sõnul on ta Vodafone'ile pakkunud juurdepääsu rändlusele 3G-võrgus turutingimustel, aga Vodafone ei ole soovinud selleks lepingut sõlmida. Samas ei ole Vodafone Síminni sõnul projekti kaasatud piirkondades taotlenud hulgi- või edasimüügitasandi juurdepääsu kiire internetiühendusega teenustele UMTS-, ADSL- ja satelliitvõrgu kaudu.
- (88) Síminn kinnitab, et projekt ei mõjutanud konkurentsi ega kaubandust või mõjutas neid minimaalselt. Síminni arvates ei ole kõnealuse juhtumi käigus esitatud tõendeid selle kohta, et talle anti põhjendamatu majanduslik eelis või et leping avaldas turu struktuurile kahjustavat mõju.
- (89) Síminn märgib, et projekt seondub ainult asjassepuutuvates piirkondades tegutsevate ettevõtete ja seal elavate inimestega. Hooned asetsevad hajali kogu riigis ja neid ei tuleks pidada eraldi turuks. Pigem moodustavad nad osa kogu Islandi lairibateenuste turust. Islandil on üle 109 000 kiire internetiühenduse. Projekt puudutab lairibateenuste väljaarendamist Islandi maapiirkondades kokku 1 788 hoone jaoks. Nendest 1 788 hoonest on 1 050 lairibateenuse abonendid, kelle seast 559-le pakutakse lairibateenust UMTS-võrgu kaudu. Seega mõjutab projekt asjassepuutuvat turgu ainult 0,96 % osas ja 559 UMTS-ühendusega hoonet ainult 0,51 % osas.
- (90) Síminn märgib ka seda, et ta on ja oli toona Islandi konkurentsiameti ning posti- ja telekommunikatsiooniameti range järelevalve all. Síminn, tema ematähtsuse Skipti ja viimase tütaräriühenduse Mila jõudsid Islandi konkurentsiametiga kokkuleppele 8. märtsil 2013, pärast mida võttis Islandi konkurentsiamet vastu 26. märtsil 2013 avaldatud otsuse nr 6/2013, mis tagab Síminni ja Mila konkurentidele samasuguse juurdepääsu Skipti tütaräriühenduste elektroonilise side põhivõrkudele. Eespool osutatud ametid alustaksid ametlikku juurdlust, kui miski osutaks sellele, et Síminn moonutab konkurentsi.
- (91) Eespool osutatud kaalutlusi arvesse võttes järeldeb Síminn, et meetme kogumõju tuleks pidada positiivseks. Meede on selgelt kooskõlas EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c eesmärkidega, kuna see soodustab teatud majandustegevuse (jae- ja hulgimüügitasandi lairibateenuse pakkumine) arengut Islandi kaugetes maapiirkondades. Síminn usub, et projekt kavandati viisil, mis vähendas riigiabi olemasolu võimalust ja konkurentsi moonutamist. Seetõttu leiab Síminn, et kui järelevalveamet peaks pidama meedet riigiabi sisaldavaks, on võimalik abi EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktiga c kokkusobiv.

6. KAEBUSE ESITAJA (VODAFONE) MÄRKUSED

- (92) Järelevalveamet sai Vodafone'ilt 23. detsembri 2013. aasta kirjaga märkused ja lisadokumendid (⁶⁰). Kaebuse esitaja hinnangul andis fond Síminnile ebaseaduslikku riigiabi fondi ja Síminni vahel sõlmitud lepingu kaudu. Kaebuse esitaja väidab, et hankemenetlus oli puudulik, sest Síminni ja fondi vahelisse lõplikku lepingusse viidi Síminni nõudmisel sisse märgatavad muudatused, mis olid ettevõtjale ülisoodsad.

(⁵⁸) Dokument nr 694646.

(⁵⁹) Vt komisjoni otsus Iirimaa National Broadband Scheme'ile antud riigiabi N 475/2007 kohta (ELT C 282, 24.11.2007, lk 1).

(⁶⁰) Dokument nr 694646.

- (93) Tõsiasi, et Síminni pakkumus oli teistest palju väiksem, ei saa kaebuse esitaja sõnul kõnealuses juhtumis kasutada riigiabi olemasolu välistamise põhjendusena. Esiteks on selge, et teistele pakkujatele ei antud pärast projekti muutmist võimalust uusi pakkumusi esitada. Teiseks on ilmne, et muudatustest tuleneva maksete tähelepanuväärse suurenemise tõttu ei saa välistada, et konkureerivad ettevõtjad oleksid esitanud muudetud projekti puhul väiksemad pakkumused.
- (94) Kaebuse esitaja väidab, et lõpliku lepingu juurdepääsukohustus piirdus edasimüügitasandi juurdepääsuga, mis vastandub hulgimüügitasandi juurdepääsule, mida oli algsetes hankedokumentides nõutud ⁽⁶¹⁾. Kaebuse esitaja kinnitab, et ta taotles võrgule mitu korda edutult hulgimüügitasandi juurdepääsu ⁽⁶²⁾. Veelgi enam, kaebuse esitaja märgib, et fond on talle juurdepääsukohustuse kohta andnud ebapiisavaid vastuseid. Kaebuse esitaja hinnangul on see tekitanud vastuvõetamatu konkurentsimoontonutuse ja andnud Síminnile asjassepuutuval turul märkimisväärse nn esimese turuletulija eelise.
- (95) Kaebuse esitaja arvates ei takista miski Síminnil pakkumast juurdepääsu rändlusele UMTS-võrgus. Juurdepääsu rändlusteenuste hulgiturule pakutakse peamiselt kolmel viisil, mis põhinevad GSM- ja hilisemal UMTS-/3G-võrgu standardil, st jaemüügitasandi juurdepääs, hulgimüügitasandi juurdepääs rändlusele ja virtuaalne võrgujuurdepääs.
- (96) Kaebuse esitaja märgib, et Síminn ei ole selgitanud, kuidas juurdepääsu pakkumine rändlusele Síminni UMTS-/3G-võrgus teenust ohustaks. Kaebuse esitaja väidab, et Síminn ei ole ise tootnud oma lõppseadmeid, vaid need on valmistanud mitu tootjat maailma eri paigus ja neid saavad osta kõik turuosalised. Teenuse kvaliteedi osas ei ole tähtis, kas kasutatav SIM-kaart on pärit Síminnilt, Vodafone'ilt või mõnelt muult telekommunikatsioonifirmalt. Kaebuse esitaja sõnul jääb kvaliteet samaks.
- (97) Vodafone juhib tähelepanu sellele, et ta on esitanud Síminnile mitu taotlust saamaks juurdepääsu telekommunikatsioonifondi rahastatud UMTS-võrgule. Síminni pakkus Vodafone'ile juurdepääsu rändlusele UMTS-võrgus alles 2010. aasta septembris pärast mitut kohtumist ja ametlike kirjade saatmist. Samas pakkus Síminn juurdepääsu sellistel tingimustel, et Vodafone'i jaoks oleks olnud majanduslikult tasuvam programmiga hõlmatud piirkonnas ehitada omaenda võrk. Pakkumise järgi oleks Vodafone pidanud maksma igale saatjale juurdepääsu saamise eest 1 500 000 Islandi krooni aastas.
- (98) Veelgi enam, kaebuse esitaja hinnangul ei ole selge, kas asukohtade lisandumine suurendas tööjõukulu märgatavalt. Seega ei saa makse suurenemist põhjendada ainult asukohtade arvu suurenemisega. Seoses sellega tuleb arvestada ka tõsiasjaga, et lepingu muudatused nägid väljaarendamiseks ette pikema ajavahemiku, st 12 asemel 18 kuud. Väljaarendamise kestuse muutmisega kaasneb iseenesest võimalus projekti töötajaid otstarbekamalt kasutada, mis kaebuse esitaja sõnul omakorda tööjõukulu vähendaks. Lisaks väidab kaebuse esitaja, et muudatused lepingu trahvisätetes osutavad tavaliselt ettevõtja kanda jäetava kulu vähendamisele.
- (99) Kaebuse esitaja märgib ka seda, et hankedokumentide punktis 12 oli mittesüüliste kahjunõuete jaoks ette nähtud pangatagatise esitamine. Lepingu punktis 13 aga ei ole sellist tagatist nõutud – seal viidatakse ainult Síminni vastutusele deliktiõiguse üldnormide alusel. Ka see muudatus osutab tavaliselt ettevõtja kanda jäetava kulu vähendamisele. Seepärast tuleb ka hinnata pangatagatisest loobumise kasulikkust, st kui kulukas oleks sellise tagatise esitamine 2008. aasta sügisel olnud.
- (100) Kaebuse esitaja rõhutab, et leping on turul kaasa toonud märkimisväärse, pideva ja endiselt kestva konkurentsimoontonutuse. Kaebuse esitaja hinnangul mõjutab meede konkurentsi mitte ainult Islandi maapiirkondades, vaid

⁽⁶¹⁾ Nagu kirjeldatud eespool põhjenduses 32, oli hankedokumentides alguses kindlaks määratud mitu juurdepääsuvarianti, mille puhul kasutati kõnealuste lairibateenuste osutamiseks ADSL-taristut (tehnoloogia määratluse kohta vt allmärkus 28). Osa variante põhinesid rohkem edasimüügil (st juurdepääsu taotleja sõltub märgatavalt vastuvõtva operaatori süsteemist/taristust), teised rohkem taristul (st juurdepääsu taotleja sõltub suuremal või väiksemal määral omaenda süsteemist/taristust), kuigi selge sõnaga ei nõutud kõikide juurdepääsuvariantide pakkumist, nagu ka edaspidi selgitatakse. UMTS-võrgu abil (tehnoloogia määratluse kohta vt allmärkus 29) teenuste pakkumiseks nähti hankedokumentides ette ainult edasimüügil põhinev juurdepääsuvariant.

⁽⁶²⁾ Üks huvitatud isik on esitanud järelevalveametile sarnase süüdistuse, et ka tema on edutult püüdnud saada hulgimüügitasandi juurdepääsu Síminni võrgule (dokument nr 614576).

kogu turul, sest telekommunikatsioonifirma valimisel on tarbijate jaoks üks kriteerium just teenusepakkuja võrgu ja teenuse ulatuslikkus. Seoses sellega tuleks märkida, et Síminn on ennast reklaaminud kui firmat, kellel on Islandil kõige ulatuslikum võrguühenduste süsteem.

- (101) Eespool osutatud kaalutlusi arvesse võttes väidab kaebuse esitaja, et meede täidab kõik riigiabi olemasolu tingimused vastavalt EMP lepingu artikli 61 esimesele lõikele. Lisaks kinnitab kaebuse esitaja, et väidetav abimeede ei täida nõudeid, mille alusel saaks seda liigitada erandiks, ja seetõttu tuleb seda pidada EMP lepinguga kokkusobimatuks.

7. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

7.1. Hringiðan ehf.

- (102) Hringiðan esitas 18. juuli 2013. aasta kirjaga märkused menetluse algatamise otsuse kohta ⁽⁶³⁾. Märkustes juhib Hringiðan tähelepanu muudatustele, mis on Síminni ja fondi vahelises lepingus tehtud 2008. aasta veebruaris kaubanduskeskuse avaldatud hankedokumentidega võrreldes. Näiteks märgib Hringiðan, et kiire ühenduse määratlus (2 Mbit/s või suurem kiirus) oli hankedokumentides olemas, aga lepingus ei ole. Hringiðan viitab veel teistele lepingu muudatustele, sealhulgas väljaarendamise kestuse pikendamisele, väljaarendamise piirkonna laiendamisele ning makse suurenemisele ja indekseerimisele tarbijahinnaindeksi asemel välisvaluutaga.
- (103) Lisaks väidab Hringiðan, et Síminnit ei kohustatud kahjunõuete jaoks pangatagatist esitama, hoolimata hankedokumentide punktis 12 selgelt sätestatud kohustusest nii toimida ⁽⁶⁴⁾. Hringiðani sõnul ei suutnud ükski pank pärast Islandi majanduslangust pakkuda erafirmadele kohast pangatagatist, mis oleks vastanud kaubanduskeskuse kehtestatud hankekriteeriumidele. Seepärast jääb Hringiðani sõnul mulje, et Síminn ei suutnud hankemenetluse käigus esitada siduvat pangatagatist ja järelikult oli tagatis, mille Síminn siiski esitas, selle väljastanud panga jaoks mittesiduv.
- (104) Hringiðani hinnangul on kõik eespool osutatud muudatused Síminni jaoks soodsad ja seepärast kujutab leping endast riigiabi, mis on EMP lepingu toimimisega kokkusobimatu.

7.2. Nova ehf.

- (105) Nova esitas järelevalveametile 18. detsembri 2013. aasta kirjaga märkused ⁽⁶⁵⁾. Nova hinnangul ei vasta kõnealune meede tasakaalustatuse kriteeriumile selles osas, et puudub selgelt kehtestatud hulgimüügitasandi juurdepääsu tagamise kohustus koos täpselt kindlaks määratud hinnakujunduse põhimõtetega. Nova arvates annab see Síminnile ebaproportsionaalse eelise, mis tekitab konkurentsimoonutusi.
- (106) Nova rõhutab, et kolmandatele isikutele tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu andmine subsideeritavale lairibataristule on iga lairibataristu ehitamist toetava riikliku meetme vajalik osa. Et riigiabi sisaldaval telekommunikatsiooniturul konkurentsimoonutusi ära hoida, tuleks kolmandatest isikutest operaatoritele anda tegelik hulgimüügitasandi juurdepääs, tehes seda tehnoloogiliselt neutraalsel viisil ja kohandades seda mõistlikul moel nende juurdepääsuvajaduste järgi.
- (107) Nova sõnul tehti lepingu tingimustes hankedokumentidega võrreldes muudatusi ja Síminnit kohustati tagama ADSL-võrgule ainult piiratud hulgimüügitasandi juurdepääs ja UMTS-/3G-võrgu puhul piirdus juurdepääsunõue ainult edasimüügitasandiga. Nova arvates ei ole Islandi ametiasutused ega Síminn selgitanud, miks on Síminni jaoks tehniliselt vajalik omada täielikku juurdepääsu UMTS-võrgule ja kontrolli selle üle, et pakkuda ettenähtud kvaliteedi- ja teenindustaset ning järelikult üksnes edasimüügi juurdepääsu.

⁽⁶³⁾ Dokument nr 679306.

⁽⁶⁴⁾ Hringiðani sõnul oli kohase pangatagatise puudumine üks peamistest põhjustest, miks kaubanduskeskus tema pakkumust vastu ei võtnud.

⁽⁶⁵⁾ Dokument nr 694292.

- (108) Nova on seisukohal, et kuna puudub selge kohustus pakkuda tegelikku hulгимүүгитасанди juurdepääsu, annab see Síminni konkurentsieelise lepingu alusel ehitatud 3G-võrgu suhtes. Lisaks annab see Síminni mobiiltelefonivõrgu leviala üldise suurenemise tõttu talle konkurentsieelise kogu jaemүүгитурul. Tänu sellele saab Síminn lõppkasutajatest klientuuri ja turuosa kasvatada, ilma et kolmandatest isikutest operaatorid temaga tegelikult konkureeriks. Veelgi enam, isegi kui Nova saaks UMTS-/3G-võrgule edasimүүгитасанди juurdepääsu, ei saaks tema jaemүүгитасанди teenused hinna ja omaduste poolest eristuda Síminni omadest.
- (109) Nova sõnul on ta mitu korda edutult taotlenud Síminni 3G-võrgule hulгимүүгитасанди juurdepääsu. Seega ei ole Síminn Nova arvates kunagi tahtnudki talle võrgujuurdepääsu mõistlikel tingimustel anda.
- (110) Veelgi enam, Nova märgib, et Síminniga peetud vestlustes ei selgunud midagi, mis viitaks tehnilistele raskustele hulгимүүгитасанди võrgujuurdepääsu andmisel või selle võimatusel. Nova arvates näib see osutavat sellele, et Síminni eespool nimetatud tehniline vajadus saada UMTS-võrgule täielik juurdepääs ja seda kontrollida, mida õigustati ette nähtud kvaliteedi- ja teenindustaseme pakkumisega, ei ole otstarbekohaselt põhjendatud.
- (111) Eespool osutatud kaalutlusi arvesse võttes leiab Nova, et Síminn on saanud ebaõiglase eelise, mis moonutab konkurentsi ja on vastuolus EMP lepingu artikli 61 lõikega 1.

8. ISLANDI AMETIASUTUSTE VASTUSED KAEBUSE ESITAJA JA HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSTELE

8.1. Vastus kaebuse esitajalt (Vodafone) saadud märkustele

- (112) Islandi ametiasutused esitasid 28. veebruari 2014. aasta kirjaga märkused ja tähelepanekud kaebuse esitajalt ja huvitatud isikutelt saadud märkuste kohta ⁽⁶⁶⁾. Islandi ametiasutused leidsid, et see oleks ülimalt ebatõenäoline, et mahu suurenemise tagajärjel oleks Vodafone või teised konkureerivad ettevõtjad esitanud madalama hinnaga pakkumused. Nagu näidatud eespool põhjenduses 18, esitas Vodafone kaks pakumust algselt hankedokumentides kindlaks määratud 1 118 hoone ühendamiseks. Esimese Vodafone'i pakumuse maksumus oli ligikaudu 2,2 miljardit ja teisel 1,8 miljardit Islandi krooni. Samas oli Síminni algse pakumuse maksumus 379 miljonit Islandi krooni, mis lõpliku mahuga (1 788 asukohaga, k.a 670 lisahoonet) kohandatuna tähendas kokkuvõttes 606 miljoni Islandi krooni suurust hinda. Islandi ametiasutuste hinnangul on vaid loogiline eeldada, et Vodafone'i kohandatud pakumuse oleks olnud algsest märgatavalt suurem, arvestades mahu ja seadmete maksumuse suurenemisega.
- (113) Islandi ametiasutuste arvates ei ole põhjendatud kaebuse esitajate väide, et asukohtade lisandumine ei põhjusta tingimata kaasneva kulu suurenemist. Síminn on Islandi ametiasutustele kinnitanud, et asukohtade lisandumine suurendas projekti maksumust. See tulenes tõsiasiast, et lisandunud asukohad erinesid algetest asukohtadest geograafiliselt ja paiknesid Islandi ulatuslikes piirkondades hajali.
- (114) Islandi ametiasutused kordavad, et kõnealuse projekti eesmärk ei olnud pakkuda mobiilandmeside või mobiiltelefonikõne teenuseid, nt „3G-rändlusteenuseid“, mida ei olnud kunagi ühelgi ajahetkel projekti osaks kavandatud. Eespool osutatust järeldub, et hankedokumentides ei kohustatud pakkujaid mitte ühelgi moel lahenduse osana pakuma juurdepääsu rändlusele. Síminniga sõlmitud leping ei muutnud seda mingil viisil, kujul ega moel. Seega on rändlusele juurdepääsu andmisega seotud tehnilised probleemid selle konkreetse projekti puhul ebaolulised, sest mobiilside rändlusele juurdepääsu andmine ei ole kunagi olnud osa sellest projektist. Islandi ametiasutused rõhutavad, et „selgesõnalist hulгимүүгитасанди juurdepääsu andmise hankekriteeriumi“ ei ole ära kaotatud ja see kajastub Síminniga sõlmitud lepingus. Samas on hulгимүүгитасанди juurdepääsu andmiseks kasutatud eri

⁽⁶⁶⁾ Dokument nr 701089.

meetodeid vastavalt sellele, millist tehnoloogiat (st ADSL- või UMTS-/3G-võrk) projekti jaoks kasutati. Seepärast on Islandi ametiasutused arvamisel, et kogu hulгимүүгитасанди juurdepääsu küsimus näib tulenevat põhimõttelisest eksiarusaamast, et juurdepääsu pakkumine rändlusele oli projekti osa.

- (115) Mis puudutab keskmise ühikuhinna meetodit, siis märgivad Islandi ametiasutused, et see põhineb hankedokumentide alapeatükil 2.3.4, mille pealkiri on „Uued ühendused ja ühendamiskohustus“. Selles alapeatükis on konkreetselt ette nähtud keskmise hinna meetodi kasutamine projektile lisanduvate uute asukohtade maksumuse hindamiseks. Islandi ametiasutuste arvates on selline lähenemisviis kooskõlas Islandi lepinguõiguses levinud tavaga.
- (116) Islandi ametiasutuste sõnul sai fond pangalt Nýja Kaupþing hf. (täna nimega Arion banki hf.) 17. veebruari 2009 seisuga täiesti nõuetekohase pangatagatise, mis on esitatud lõpliku lepingu lisas.

8.2. Vastus ettevõtjalt Hringiðan ehf. saadud märkustele

- (117) Islandi ametiasutused ei nõustu Hringiðani esitatud põhjendustega riigiabi olemasolu kohta ega väidetava riigiabi kokkusobimatuse kohta EMP lepingu toimimisega. Islandi ametiasutused on Hringiðani väidetes kindlaks teinud mitu faktiviga ja peavad vajalikuks neid käsitleda.
- (118) Mis puudutab pangatagatist, on Islandi ametiasutused arvamisel, et Hringiðani nimel panga Glitnir banki hf. poolt neile esitatud avaldusest ei piisanud, sest seal anti teada ainult sellest, et Glitnir banki oli „valmis kaaluma tagatise andmist“, kusjuures võitnud pakkuja Síminni oli Nýja Kaupþingilt saanud nõuetekohase tagatise. Islandi ametiasutused märgivad ka seda, et Hringiðan esitas selle dokumendi kaua aega pärast tähtaja möödumist.
- (119) Islandi ametiasutused toonitavad, et algse mahu korral (1 119 hoonet) oli Hringiðani pakkumus – 1 297 257 098 Islandi krooni – märgatavalt kallim kui väljavalitud pakkumus, nimelt Síminni 379 000 000 Islandi kroonine pakkumus. Veelgi enam, Islandi ametiasutused juhivad tähelepanu sellele, et nende ja Síminni vahel pärast projekti mahu suurenemist lõpuks kokku lepitud summa oli ikkagi väiksem Hringiðani pakkumusest.

8.3. Vastus ettevõtjalt Nova ehf. saadud märkustele

- (120) Islandi ametiasutuste hinnangul on lepingus selge sõnaga sätestatud minimaalne hulгимүүгитасанди allahindlusprotsent, mida Síminni peab teistele teenusepakkujatele pakkuma. Samas võib Síminni läbirääkimiste käigus pakkuda ka suuremat allahindlust. Islandi ametiasutused kordavad, et juurdepääs rändlusele võrgu UMTS-/3G-osas ei ole projekti osa ja seetõttu ei hõlma projektiga pakutav hulгимүүгитасанди juurdepääs rändlusele juurdepääsu. Seepärast ei kuulu Síminni ja Nova vahel peetud varasemate rändlusele juurdepääsu käsitlevate läbirääkimiste tulemused selle projekti alla.
- (121) Veelgi enam, Islandi ametiasutused ei ole kindlalt nõus Nova väitega, et fondi 23. juuli 2009. aasta vastused olid ebapiisavad ja et nendes jäeti probleemide põhjused lihtsalt käsitlemata. Islandi ametiasutuste sõnul andis fond täiesti selge vastuse rändlusele juurdepääsu kohta 3G-võrgus, mis paistab kaebuse ja hilisemate turuosaliste vastuste järgi olevat peamine probleemi tekitaja. Vastus oli järgmine: „Leping ei hõlma 3G-võrgu abil mobiiltelefonikõne ega lairibaühendusega mobiilsideteenuste pakkumist kindlaks määratud hoonetele või nende ümbruses. Lepingujärgset teenust pakutakse elumajas või tööruumis asuva marsruuteri pordi kaudu. Muud teenused, mida pakutakse või mida võidakse hakata pakkuma müüja 3G-saatjatega, ei kuulu lepingu kohaldamisalasse“.

II. HINNANG

1. RIIGIABI OLEMASOLU

(122) EMP lepingu artikli 61 lõike 1 sõnastus on järgmine:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune EÜ liikmesriikide või EFTA riikide poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, käesoleva lepinguga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see mõjutab lepinguosaliste vahelist kaubandust“.

(123) Sellest järeldub, et meede kujutab endast riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, kui on täidetud kõik järgmised kriteeriumid: meede i) on saadud riigilt või riigi ressurssidest; ii) annab abisaajale valikulise majandusliku eelise; iii) võib mõjutada lepinguosaliste vahelist kaubandust ja kahjustada konkurentsi.

(124) Järgmistes alapeatükkides hinnatakse eespool osutatud projekti riiklikku rahastamist nendest kriteeriumidest lähtuvalt.

1.1. Riigi ressursside olemasolu

(125) EMP lepingu artikli 61 lõike 1 kohaselt peab meede olema antud riigi poolt või riigi ressurssidest, et seda võiks pidada riigiabiks.

(126) Artikli 61 lõike 1 alusel hõlmab mõiste „riik“ kõiki riigi ametiasutusi alates keskvalitsusest kuni linna tasandini või kõige madalama haldustasandini ning samuti riigi osalusega ettevõteteid ja asutusi ⁽⁶⁷⁾.

(127) Nagu eespool kirjeldatud, on fond asutatud seadusega ja kuulub Islandi riigile, kes igal aastal eraldab fondile riigieelarvest vahendeid. Seepärast on EMP lepingu artikli 61 lõike 1 esimene kriteerium täidetud.

1.2. Ettevõtja

(128) Selleks et meede oleks riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, peab meede andma ettevõtjale eelise. Ettevõtjad on asutused, kes tegelevad majandustegevusega, sõltumata nende õiguslikust vormist või rahastamisviisist ⁽⁶⁸⁾. Majandustegevus on igasugune tegevus, mis seisneb kaupade ja teenuste pakkumises turul ⁽⁶⁹⁾.

(129) Síminn on Islandi suurim telekommunikatsioonivõrgu operaator, kes pakub Islandi turul mobiilside-, tavatelefon-, interneti- ja televisiooniteenust. Seega on selge, et igasugune Síminni ja fondi vahelise lepingu alusel antav abi kujutab endast ettevõtjale antavat abi.

⁽⁶⁷⁾ Vt EFTA järelevalveameti 11. märtsi 2005. aasta otsus nr 55/05/COL lõpetada järelevalve- ja kohtulepingu 3. protokolli I osa artikli 1 lõikes 2 sätestatud ametlik uurimismenetlus seoses 1 744 üürikorteriga müügiga Oslos (Norra) (ELT L 324, 23.11.2006, lk 11, ja EMP kaasanne nr 56, 23.11.2006, lk 1) II jao punkt 3, lk 19, koos edasiste viidetega.

⁽⁶⁸⁾ Otsus kohtuasjas C-41/90: Höfner ja Elser vs. Macroton (EU:C:1991:161, punktid 21–23) ning otsus kohtuasjas E-5/07: Private Barnehagers Landsforbund vs. EFTA järelevalveamet (EFTA kohtu lahendid 2008, lk 61, punkt 78).

⁽⁶⁹⁾ Otsus kohtuasjas C-222/04: Ministero dell'Economia e delle Finanze vs. Cassa di Risparmio di Firenze SpA (EU:C:2006:8, punkt 108).

1.3. Teatud ettevõtjate või teatud kaupade tootmise soodustamine

- (130) Esiteks peab abimeede andma abi saavale ettevõtjale majandusliku eelise, mida see ei oleks tavalistel turutingimustel saanud ⁽⁷⁰⁾. Riigiabimeetmeid on erisuguseid ja neid tuleb hinnata nende tagajärgede põhjal ⁽⁷¹⁾. Kõige levinum on eelise andmine toetuse näol, st ettevõtja saab rahalist või mitterahalist tasu toetuse näol, mis ei kujuta endast ostja või tarbija tehtud makset kaupade või teenuste eest, mida ettevõtja toodab ⁽⁷²⁾.
- (131) Praeguses juhtumis on riigiasutuste poolne projekti rahastamine andnud väljavalitud võrgutarnijale majandusliku eelise, mille ta oleks tavaliselt oma eelarvest katnud ja tänu millele on väljavalitud operaator loonud lairibavõrgu tingimustel, mida muidu turul ei esineks. Lisaks ei saa välistada, et eduka pakkumuse esitanud Síminn on rahalise toetuse tõttu saanud võrguga seotud äritegevust teostada tingimustel, mida ei oleks ilma meetmeta olemas olnud ⁽⁷³⁾.
- (132) Kuigi võistupakkumisega saab enamasti vähendada vajaminevat rahalist toetust ja ülemäära kasumit ära hoida, saab operaator tänu abile teenust läbivalt pakkuda *prima facie* madalama hinnaga kui siis, kui ta oleks pidanud kõik kulud ise kandma, ning seega meelitab ta ligi rohkem tarbijaid kui tavalistel turutingimustel. Lisaks saab väljavalitud operaator pärast projekti lõppu riigi ressursside eest võrgu ning muu materiaalse ja immateriaalse vara (nt seadmed, kliendisuhetud) omanikuks. Eespool osutatut arvesse võttes on selge, et väljavalitud operaatorile anti majanduslik eelis ⁽⁷⁴⁾.
- (133) Veelgi enam, järelevalveamet märgib, et meetme eesmärk on asjassepuutuvates piirkondades elanikest kasutajatele ja ärikasutajatele olemasolevate lairibateenuste pakkumist parandada. Samal ajal kui elanikest kasutajad ei kuulu riigiabieeskirjade alla, saavad sihtpiirkondades tegutsevad ettevõtjad vaid äritingimustel pakutavaga võrreldes lõppkokkuvõttes kasu lairibateenuste ja leviala paranemisest.
- (134) Teiseks peab abimeede olema valikuline, kuna sellega soodustatakse „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist“. Síminnile kui edukale pakkuja anti riiklikud vahendid, et rahastada lairibavõrku Islandi maapiirkondades. Kuna riiklikke vahendeid sai ainult Síminn, järeldeb järelevalveamet, et meede on valikuline.

1.4. Konkurentsi kahjustamine ja lepinguosaliste vahelise kaubanduse mõjutamine

- (135) Et meedet saaks käsitada riigiabina EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, peab see kahjustama konkurentsi ja mõjutama EMP lepingu osaliste vahelist kaubandust.
- (136) Väljakujunenud kohtupraktika järgi ei ole vaja kindlaks teha seda, kas abi avaldab reaalselt mõju EMP lepingu osaliste vahelisele kaubandusele ja kas konkurentsi tegelikult kahjustatakse, vaid piisab selle kindlaks tegemisest, kas abi võib sellist kaubandust mõjutada ja konkurentsi kahjustada ⁽⁷⁵⁾. Veelgi enam, abisaaja ei pea ise osalema Euroopa Majanduspiirkonna siseses kaubanduses. Kaubandust võib ka mõjutada riikliku toetuse andmine

⁽⁷⁰⁾ Otsus kohtuasjas C-301/87: Prantsusmaa vs. komisjon (EU:C:1990:67, punkt 41); otsus kohtuasjas 30/59: De Gezamenlijke Steenkolenmijnen vs. Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Ülemamet (EU:C:1961:2, punkt 19); otsus kohtuasjas C-241/94: Prantsusmaa vs. komisjon (Kimberly Clark) (EU:C:1996:353, punkt 34); otsus kohtuasjas T-109/01: Fleuren Compost, (EU:T:2004:4, punkt 53).

⁽⁷¹⁾ Otsus kohtuasjas C-124/10 P: komisjon vs. EDF ja teised (EU:C:2012:318, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika). Vt ka otsus kohtuasjades C-399/10 ja C-401/10 P: Bouygues vs. komisjon (EU:C:2013:175, punkt 102).

⁽⁷²⁾ Otsus kohtuasjas 30/59: De Gezamenlijke Steenkolenmijnen vs. Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Ülemamet (EU:C:1961:2, punkt 9 ja järgnevad punktid).

⁽⁷³⁾ Vt EFTA järelevalveameti 13. juuli 2011. aasta otsus nr 231/11/COL järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu kohta Tromsø kohaliku omavalitsuse maapiirkondades (ELT C 10, 12.1.2012, lk 5, ja EMP kaasanne nr 2, 12.1.2012, lk 3, II jao punkt 1.2) ja komisjoni otsus riigiabi nr SA.33063 kohta Itaalia ettevõtjale Trentino NGA (ELT C 323, 24.10.2012, lk 6, põhjendus 77).

⁽⁷⁴⁾ Komisjoni otsus Ühendkuningriigi projektile Broadband in Scotland – Extending Broadband Reach antud riigiabi N 14/2008 kohta (ELT C 150, 17.6.2008, lk 3, põhjendus 37).

⁽⁷⁵⁾ Kohtuasi E-6/98: Norra valitsus vs. EFTA järelevalveamet (EFTA kohtu lahendid, 1999, lk 76).

ettevõtjale, kes pakub ainult kohalikke või piirkondlikke teenuseid ja kes ei tegutse väljaspool oma päritoluriiki, tingimusel et ta saab tänu abile oma tegevust riigi sees laiendada või käigus hoida ning et selle tulemusel muutuvad teiste lepinguosaliste riikide ettevõtjate võimalused väiksemaks ⁽⁷⁶⁾.

- (137) Kui riik osaleb taristu kasutuselevõtus elektrooniliste sideteenuste pakkumiseks, muudab see olemasolevaid turutingimusi, tugevdades väljavalitud võrgutarnija seisundit konkurentide suhtes.
- (138) Meetme alusel abi saaja tegeleb lairibavõrgu taristu kasutuselevõtuga turul, kuhu teiste Euroopa Majanduspiirkondade riikide ettevõtjad võivad siseneda otse või rahalise osaluse teel. Kogu Euroopa Majanduspiirkonnas on elektrooniliste sideteenuste turg (k.a hulgi- ja edasimüügitasandi lairibateenuste turg) üldiselt avatud operaatorite ja teenusepakkujate vahelisele kaubandusele ja konkurentsile.
- (139) Seega järeldeb järelevalveamet, et meede võib kahjustada konkurentsi ja mõjutada kaubandust Euroopa Majanduspiirkonnas.

1.5. Avaliku teenuse rahastamine ja Altmarki kriteeriumid

- (140) Islandi ametiasutused ja Síminn on seisukohal, et toetust saab pidada avaliku teenuse rahastamiseks, et Altmarki kõik neli kriteeriumi on täidetud ja et seepärast ei kujuta meede endast riigiabi.
- (141) Euroopa Kohtu otsuses Altmarki kohtuasjas selgitati tingimusi, mille puhul avaliku teenuse eest makstav hüvitis ei kujuta endast riigiabi, kui see ei ole andnud ühtegi eelist ⁽⁷⁷⁾. Selleks aga, et konkreetne toetus liigituks riigiabiks, peab see täitma neli põhikriteeriumi, millele tavaliselt viidatakse kui Altmarki kriteeriumidele ⁽⁷⁸⁾.
- (142) Altmarki neli kumulatiivset kriteeriumi on järgmised: i) abisaajale, kes saab riiklikke vahendeid üldist majandushuvi pakkuva teenuse rahastamiseks, antakse ametlikult ülesanne sellist teenust osutada ja pakkuda, kusjuures see kohustus peab olema täpselt määratletud; ii) vältimaks, et hüvitis annab abi saavale ettevõtjale majandusliku eelise võrreldes konkureerivate ettevõtjatega, peavad parameetrid, mille alusel see hüvitis arvutatakse, olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud; iii) hüvitis ei tohi olla suurem, kui on vajalik üldist majandushuvi pakkuva teenuse pakkumise kohustuse täitmisest tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades selle kohustuse täitmisega seotud tulu ja mõistlikku kasumit; iv) kui abisaaja ei ole valitud hankemenetluses, peab sobiva hüvitise tase olema kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mida keskmise suurusega ja hästi korraldatud juhtimisega ettevõtja oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud, arvestades sellega seotud tulusid ja mõistlikku kasumit.
- (143) Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvatel EFTA riikidel on enamjaolt ulatuslik kaalutlusruum üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlemisel, samas arvestavad nad asjaspepuutuva kohtupraktikaga, milles on sätestatud järgitavad aluspõhimõtted ⁽⁷⁹⁾. Kõikidele kodanikele piisava lairibaiühenduse leviala loomist piirkondades, kus ükski operaator selliseid teenuseid ei paku ega hakka lähitulevikus pakkuma, võib igati liigitada üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks ⁽⁸⁰⁾. Seega võib põhimõtteliselt avaliku teenuse eest hüvitist maksta

⁽⁷⁶⁾ Otsus liidetud kohtuasjades C-197/11 ja C-203/11: Libert ja teised (EU:C:2013:288, punktid 76–78).

⁽⁷⁷⁾ Otsus kohtuasjas C-280/00: Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg.

⁽⁷⁸⁾ Otsus kohtuasjas C-280/00: Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg (punktid 87–93).

⁽⁷⁹⁾ Vt järelevalveameti suunised riigiabiieskirjade kohaldamiseks seoses hüvitisega, mida antakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks (edaspidi „järelevalveameti üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise suunised“), internetis kättesaadavad aadressil <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>.

⁽⁸⁰⁾ Nagu komisjon on varem teinud lairibateenustele juurdepääsuga seoses, näiteks komisjoni otsuses Atlandi-Püreeneede võrgule antud riigiabi N 381/2004 kohta (ELT C 162, 2.7.2005, lk 5). Vt ka järelevalveameti üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise suuniste punkt 49 ja järelevalveameti 2010. aasta suuniste (riigiabiieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõttuga) punkt 22. Järelevalveamet käsitleb nende suuniste asjakohasust käesoleva otsuse II jao punktis 3.1.

ettevõtjale, kellele on antud ülesandeks ehitada lairibavõrk ja seda käitada. Vastavalt lairibasuniste punktile 16 võib see juhtuda siis, kui näidatakse, et erainvestorid ei ole lähitulevikus (kolme aasta jooksul) valmis pakkuma kõikidele kodanikele või kasutajatele piisavat lairibaühenduse leviala, jättes sedasi märgatava osa elanikkonnast ühenduseta. Järelikult võib kõikide võimalike kasutajate jaoks – olgu need ettevõtjad või eraisikud – „valgetesse“ piirkondadesse riiklike vahendite eest rajatavat võrku rahastada avaliku teenuse eest makstava hüvitisega. Selleks peavad aga olema täidetud mitu tingimust, eriti need, mis on sätestatud lairibasuniste punktides 17–23.

- (144) Islandi ametiasutused on kirjeldanud põhjuseid, miks lairibavõrgu väljaarendamist maapiirkondades, mida erainvestorid ei teeninda, tuleb riiklikult rahastada üldise majandushuvi alusel. Pärast huvirühmade poole pöördumist, et teostada kaardistamine ja leviala analüüs, tehti kindlaks, et kõnealused hooned ei saa kiire internetiühenduse taristut turutingimustel järgmise kolme aasta jooksul. Islandi ametiasutused on rõhutanud, miks on oluline ära hoida nn digitaalse lõhe teke linna- ja maapiirkondade vahel.
- (145) Lairibaühenduse pakkumise maksumuse tõttu ei peeta turul sellesse investeerimist kõikides piirkondades alati tulusaks. Tänu sellele, et rahvastikutihedus aitab säästu tekitada, on lairibavõrkude väljaarendamine üldiselt tasuvam seal, kus võimalik nõudlus on suurem ja kontsentreeritum, s.o tihedama asustusega piirkondades. Investeeringu suurte püsikulude tõttu suurenevad ühikukulud rahvastikutiheduse vähenedes oluliselt. Selle tulemusena katavad kasumlikud lairibavõrgud vaid osa elanikkonnast. Piirkondade kaugus, sh suurem vahemaa olemasolevast telekommunikatsioonitaristust, võib piisavate lairibavõrkude väljaarendamiseks vajalike investeeringute kulusid samuti märkimisväärselt suurendada ⁽⁸¹⁾.
- (146) Tavaliselt on sellisteks puuduliku ühendusega piirkondadeks väikese rahvastikutihedusega maapiirkonnad, kus erasektori teenusepakkujate jaoks ei ole piisavate lairibateenuste osutamise eesmärgil elektroonilistesse sidevõrkudesse investeerimine majanduslikult põhjendatud. See võib viia nn digitaalse lõhe tekkeni piisavatele lairibateenustele juurdepääsu omavate ja mitte omavate piirkondade vahel. Seepärast on kuulutatud üldiseks majandushuviks Euroopa Majanduspiirkonna riikide vahendite kasutamine internetiühenduse loomiseks piirkondades, kus muidu ei oleks kiiret interneti ei praegu ega ka lähitulevikus ⁽⁸²⁾.
- (147) Islandi ametiasutused on näidanud, et neil oli vaja sekkuda. Nagu eespool kirjeldatud I osa punktis 2.1.2, on ametiasutused kinnitanud, et asjassepuutuvad piirkonnad olid kiire lairibaühenduse levialaga olulisel määral katmata. Veelgi enam, kaardistamise ja leviala analüüsi tulemusel selgus, et keegi ei kavatsenud lähitulevikus vastavate hoonete ühendamisse investeerida, arvestades selle väikese ärilise mõttekusega eraoperaatorite jaoks, st kuna kõik hooned paiknesid hõreda asustusega piirkondades.
- (148) Lisaks jääb mulje, et lepinguga määrati Síminni selge kohustus, mida võib järelevalveameti üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise suuniste järgi pidada nõutavaks ülesande andmise aktiks ⁽⁸³⁾. Síminni volituste järgi peaks kasutuselevõetav lairibataristu asjassepuutuvast piirkonnas kõikidele kasutajatele ühenduse tagama. Võrk ja teenus pidid katma kõik elumajad, kus oli registreeritud ja elas vähemalt üks inimene aasta läbi, ning firmad, mis tegutsesid aasta läbi.
- (149) Veelgi enam, riiklikult rahastatav võrk tuli ehitada kooskõlas lairibasuniste punktidega 19–20, nii et teistel internetiteenuse pakkujatel oleks sellele hulgimüügitasandi juurdepääs. Need teenusepakkujad peaksid saama taotluse alusel osta Síminnilt põhiteenust hulgihinnaga ja neil peaks olema lubatud võrgu kaudu oma jaoks klientidele teenuseid osutada. Juurdepääs tuli tagada otstarbekal moel ning kõikidele internetiteenuse pakkujatele pidid olema tagatud võrdne teenus ja võrdne juurdepääs võrgule, olenemata nende seotusest müüjaga.

⁽⁸¹⁾ Vt EFTA järelevalveameti 13. novembri 2013. aasta otsus nr 444/13/COL järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu kohta Skeiða- ja Gnúpverjahreppuri omavalitsuses (ELT C 66, 6.3.2014, lk 6, ja EMP kaasanne nr 14, 6.3.2014, lk 1, põhjendus 72).

⁽⁸²⁾ Vt EFTA järelevalveameti 13. novembri 2013. aasta otsus nr 444/13/COL järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu kohta Skeiða- ja Gnúpverjahreppuri omavalitsuses (ELT C 66, 6.3.2014, lk 6, ja EMP kaasanne nr 14, 6.3.2014, lk 1, põhjendus 73).

⁽⁸³⁾ Vt järelevalveameti üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise suuniste punkt 52.

Seega ei saa Síminn taristule juurdepääsu andmisest keelduda omal äranägemisel ja/või kedagi diskrimineerides. Lisaks hõlmab ülesannete andmine ja abi osutamine ainult võrgu kasutuselevõttu ja sellega seotud hulgimüügitasandi juurdepääsuteenuseid, mitte aga sideteenuste jaemüüki.

- (150) Samas tekitab ülejäänud Altmarki kriteeriumidega seoses probleeme tõsiasi, et WBSi turult lahkumise järel projektile lisandunud 670 hoone eest makstav hüvitis määrati kindlaks pärast seda, kui Síminn oli hanke võitnud. Parameetrid, mille alusel lisahüvikute eest makstav hüvitis arvutati, ei olnud eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud, vaid seda tehti – mida Islandi ametiasutused on kinnitanud – pärast hankemenetlust Síminni algse pakkumuse keskmise ühikuhinna alusel.
- (151) Kuigi Síminn valiti teenusepakkujaks avaliku pakkumise teel, põhines seega ainult esimese 1 118 hoone eest makstav hüvitis hankemenetlusel. 670 lisahoone ees makstav hüvitis määrati kindlaks pärast seda, kui Síminn oli hanke võitnud. Lisaks ei ole järelevalveamet saanud teavet, et Islandi ametiasutused oleksid teostanud võrdleva analüüsi selliste kulude kohta, mida keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimisega ja piisavate seadmetega varustatud ettevõtja oleks tõenäoliselt kandnud selleks, et lisahoonete jaoks lairibataristu ehitada ja et seda kasutada.
- (152) Eespool osutatut arvesse võttes järeldeb järelevalveamet, et kõnealune meede ei täida kõiki Altmarki kriteeriume.

1.6. Järeldus riigiabi olemasolu kohta

- (153) Võttes arvesse eespool osutatud kaalutlusi, järeldeb järelevalveamet, et hinnatav meede sisaldab riigiabi elemente EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses. Eespool osutatud tingimuste kohaselt tuleb seega kaaluda, kas meedet saab pidada kokkusobivaks EMP lepingu toimimisega.

2. MENETLUSNÕUDED

- (154) Vastavalt protokolli nr 3 I osa artikli 1 lõikele 3 „teavitatakse EFTA järelevalveametit abi andmise või muutmise kavast piisava aja jooksul, et järelevalveamet saaks kava kohta oma märkused esitada [...] Asjassepuutuv riik ei rakenda kavandatavat meedet ellu enne seda, kui menetluse käigus on jõutud lõpliku otsuseni“.
- (155) Islandi ametiasutused ei teavitanud järelevalveametit abimeetmest. Lisaks on Islandi ametiasutused maapiirkondades lairibaühenduse kasutuselevõtuks hanget korraldades ja seda rahastades rakendanud meetme ellu enne seda, kui järelevalveamet on oma lõpliku otsuse vastu võtnud. Seepärast leiab järelevalveamet, et Islandi ametiasutused ei ole täitnud protokolli nr 3 I osa artikli 1 lõikest 3 tulenevaid kohustusi. Seega tuleb asjassepuutuva abi andmist pidada ebaseaduslikuks.

3. ABI KOKKUSOBIVUS

3.1. Sissejuhatus

- (156) EMP lepingu artikli 61 lõikes 1 nimetatud abimeetmed on üldjuhul kokkusobimatud EMP lepingu toimimisega, välja arvatud juhul, kui need kuuluvad EMP lepingu artikli 61 lõikes 2 või 3 või artikli 59 lõikes 2 sätestatud erandite alla ning on vajalikud, proportsionaalsed ja ei too kaasa põhjendamatuid konkurentsimoonusi. Islandi ametiasutused väidavad, et igasugune fondi ja Síminni vahelise lepingu alusel antav abi on EMP lepingu artikli 61 lõikega 3 kokkusobiv.

- (157) EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c alusel võib „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks“ pidada kokkusobivaks EMP lepingu toimimisega, kui selline abi ei mõjuta Euroopa Majanduspiirkonnas kaubandustingimusi ja konkurentsi määral, mis oleks vastuolus üldiste huvidega.
- (158) Kõnealuse sektoriga seoses on praegu kehtivates järelevalveameti lairibasuuinistes esitatud üksikasjalik EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c tõlgendus⁽⁸⁴⁾. Eelmised suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga võeti esmakordselt vastu 3. veebruaril 2010 ja seega nad ei kehtinud siis, kui Síminn ja fond lepingu sõlmisid. Samas põhinevad lairibasuuinised olemasoleval kohtupraktikal ja Euroopa Komisjoni otsustustaval⁽⁸⁵⁾. Seetõttu ei rakenda järelevalveamet lairibasuuiniseid otseselt, vaid hindab lepingut vastavalt nende suuniste kesksetele põhimõtetele, mis puudutavad lairibataristule antavat riigiabi, samal ajal lähtudes ka kohtupraktikast ja otsustustavast, mis lepingu sõlmimise ajal oli olemas ja mida on hiljem järgitud.

3.2. „Valgete“, „hallide“ ja „mustade“ piirkondade eristamine lairibaühenduse põhivõrkude puhul

- (159) Lairibasuuiniste järgi tuleb lairibaprojektide riiklikku rahastamise kokkusobivuse hindamiseks teha kindlaks, kas uue lairibavõrgu kasutuselevõtu piirkonda määratleda „valge“, „halli“ või „mustana“⁽⁸⁶⁾.
- (160) „Valge“ piirkond on piirkond, kus lairibataristu puudub ja sellise taristu arendamine lähitulevikus ei ole tõenäoline. Järelevalveamet nõustub, et rahalise toetuse andmise kaudu lairibateenuste pakkumiseks sellistes piirkondades, kus lairibateenus ei ole praegu kättesaadav, püüdleval EFTA riigid tegeliku ühtekuuluvuse ja majandusliku arengu saavutamise poole ning seega on nende sekkumine tõenäoliselt kooskõlas ühishuviga, juhul kui on täidetud punktis 3.3 sätestatud tingimused.
- (161) „Hall“ piirkond on piirkond, kus tegutseb üks võrguoperaator ja teise võrgu arendamine lähitulevikus ei ole tõenäoline. Ainult ühe võrguoperaatori olemasolu ei viita tingimata turutõrgete või ühtekuuluvusprobleemide puudumisele. Kui sellel operaatoril on turujõud (monopol), võib ta osutada kodanikele teenust, mille kvaliteedi ja hinna suhe ei ole optimaalne. Teatavate kasutajarühmade teenindamine võib olla ebapiisav või kui juurdepääsu-teenuste hulgihinnad ei ole reguleeritud, võivad teenuste jahinnad olla kõrgemad kui samadel teenustel, mida pakutakse riigi suurema konkurentsiga, kuid muus osas võrreldavate tingimustega paikades või piirkondades. Kui lisaks eelnevale ei ole suuri väljavaateid teiste operaatorite turuletulekuks, võib teise taristu rahastamine olla asjakohane meede.
- (162) „Must“ piirkond on konkreetne geograafiline ala, kus tegutseb või hakkab lähitulevikus tegutsema vähemalt kaks erinevate operaatorite lairibaühenduse põhivõrku ja lairibateenuseid pakutakse konkurentsitingimustel (taristupõhine konkurents); võib eeldada, et seal ei ole turutõrkeid. Sellest lähtuvalt on väga vähe alust riiklikuks sekkumiseks, et saavutada lisakasut⁽⁸⁷⁾.
- (163) Islandi ametiasutuste sõnul ei olnud projekti piirkond enne võrgu ehitamist ühegi lairibavõrguga kaetud. Fond teostas põhjaliku kaardistamise, mille käigus ta palus teavet kõikide olemasolevate lairibateenusega kaetud piirkondade kohta (st piirkonnad, kus pakutakse mõistliku ja kindla kuu hinnaga pidevalt olemasolevat (mitte sissehelistamisega) internetiühendust, mille kiirus on vähemalt 512 kbit/s) ning ka kavandatud (mitte veel teenindatavate) piirkondade kohta, kus teenust saab hakata kasutama 2008. aasta juunist alates. Mitu lairibateenuse pakkujat ja inimest saatsid fondile turupiirkondade kohta eri kujul teavet. Kaardistamise eesmärk oli

⁽⁸⁴⁾ EFTA järelevalveameti suunised riigiabiesskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga, internetis kättesaadavad aadressil <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>.

⁽⁸⁵⁾ Vt kõikide lairibaühenduse valdkonnas riigiabiesskirjade kohaselt tehtud komisjoni otsuste loetelu http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf.

⁽⁸⁶⁾ Vt lairibasuuiniste punkt 57 ja eespool allmärkus 17.

⁽⁸⁷⁾ Vt lairibasuuiniste punkt 68.

kindlaks teha turutõrked, eristades Islandi kaugetes piirkondades „hallid“, „mustad“ ja „valged“ alad. Fondi teostatud kaardistamise ja leviala analüüsi tulemusel koostati täpne nimekiri hoonetest, mis hiljem projekti kaasati.

- (164) Eespool osutatuga arvestades leiab järelevalveamet, et projektiga hõlmatud piirkonnad on lairibasunuste kohaldamisest lähtudes „valged“.

3.3. Tasakaalustatuse kriteerium ja lairibasunised/otsustustava

- (165) Hinnangu andmisel sellele, kas abimeedet võib lugeda EMP lepingu toimimisega kokkusobivaks, kaalub järelevalveamet abimeetme positiivset mõju ühishuvist kantud eesmärgi saavutamisele ja selle võimalikke negatiivseid kõrvalmõjusid, nagu kaubanduse ja konkurentsi moonutamine (nn tasakaalustatuse kriteerium).
- (166) Tasakaalustatuse kriteeriumi kohaldamisel hindab järelevalveamet järgmist ⁽⁸⁸⁾.
- a) Kas abimeetme eesmärk on täpselt määratletud ühist huvi pakkuv eesmärk, s.o kas kavandatav abi on suunatud turutõrke korrigeerimisele või on sellel muu eesmärk?
 - b) Kas abi on ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks hästi kavandatud? Eelkõige:
 - (i) kas riigiabi on asjakohane poliitikavahend, st kas on muid, sobivamaid vahendeid?
 - (ii) Kas abi toimib stiimulina, st kas abi muudab ettevõtjate käitumist?
 - (iii) Kas abimeede on proportsionaalne, st kas väiksema abiga saavutatakse sama käitumuslik muutus?
 - c) Kas konkurentsimoonutused ja mõju kaubandusele on piiratud nii, et abimeetme kogumõju oleks positiivne?
- (167) Vastavalt lairibasunistele ⁽⁸⁹⁾ võtab järelevalveamet tasakaalustatuse kriteeriumi kohaldamisel arvesse meetme eesmärgi ja kavandamist ning vajadust konkurentsimoonutusi piirata.

3.3.1. Meetme eesmärk

3.3.1.1. Riigiabi „valgetes“ piirkondades

- (168) Lairibaühenduse olemasolu on info- ja sidetehnoloogiate väljatöötamise, kasutuselevõtu ja kasutamise jaoks majanduses ja ühiskonnas olulise tähtsusega. Projekt puudutab ainult „valgeid“ piirkondi ja on ainult neile suunatud ⁽⁹⁰⁾.
- (169) Järelevalveamet usub, et kooskõlas lairibasunistega on sellised alad põhimõtteliselt riigiabikõlblikud, sest projekt parandab territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust ning korrigeerib tõendatud turutõrget ⁽⁹¹⁾. Siiski peavad olema täidetud teatavad tingimused, et meetet saaks määratleda EMP lepinguga kokkusobivana. Neid tingimusi hinnatakse järgmistes punktides.

3.3.1.2. Täpselt määratletud ühist huvi pakkuv eesmärk

- (170) Lairibaühenduse olemasolu on info- ja sidetehnoloogiate väljatöötamise, kasutuselevõtu ja kasutamise jaoks majanduses ja ühiskonnas olulise tähtsusega. Euroopa Komisjon nentis oma 3. märtsil 2010 esitatud Euroopa

⁽⁸⁸⁾ Vt nt komisjon 19. juuli 2006. aasta otsus 2007/175/EÜ riigiabi C 35/2005 kohta, mida Madalmaad kavatsevad anda lairibavõrgu arendamiseks Appingedamis, (ELT L 86, 27.3.2007, lk 1) ning komisjoni otsus projektile Broadband in Scotland – Extending Broadband Reach antud riigiabi N 14/08 kohta (ELT C 150, 17.6.2008, lk 3).

⁽⁸⁹⁾ Vt lairibasuniste punkt 28.

⁽⁹⁰⁾ Vt määratlus allmärkuses 17 ja põhjenduses 160.

⁽⁹¹⁾ Vt EFTA järelevalveameti 11. juuni 2014. aasta otsus nr 219/14/COL riigiabikava lairibaühenduse kasutuselevõtuks (ELT C 344, 2.10.2014, lk 13, ja EMP kaasanne nr 55, 2.10.2014, lk 4, punkt 3.2.1.2).

2020. aasta strateegia digitaalarengu tegevuskavas, et selle „eesmärk on tagada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne kasu, mida annab kiirele ja ülikiirele internetile ning koostalitusvõimelistele rakendustele tuginev digitaalne ühtne turg, mis võimaldab pakkuda kõikidele eurooplastele 2013. aastaks juurdepääsu lairibaühendusele ja 2020. aastaks juurdepääsu veelgi kiiremale internetiühendusele (30 Mbit/s või kiirem) ning 50 %-le või enamale Euroopa kodumajapidamistest juurdepääsu kiiremale kui 100 Mbit/s internetiühendusele“⁽⁹²⁾.

- (171) Euroopa 2020. aasta strateegias tunnistatakse lairibaprojektide tähtsust, sest lairibatehnoloogiaga kiirendatakse kõikides majandussektorites kasvu ja innovatsiooni ning suurendatakse sotsiaalset ja piirkondlikku ühtekuuluvust. Uute lairibaühenduse põhivõrkude ja/või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtt aitab sihtpiirkondades luua töökohti ning parandada tervishoiu- ja haridusteenuseid.
- (172) Lisaks sellele aitab lairibavõrkude väljaarendamine vähendada riigi sees nn digitaalset lõhet taskukohase hinnaga konkurentsivõimelisi lairibateenuseid pakkuvate alade või piirkondade ja neid mitte pakkuvate piirkondade vahel. Järelevalveamet leiab, et ilma riikliku sekkumiseta on olemas tegelik oht, et Islandi eri piirkondade – peamiselt maa- ja linnapiirkondade – vahel tekib nn digitaalne lõhe. Selle tagajärjel võib juba praegu hõreda asustusega piirkondade elanike arv veelgi väheneda. Kuigi digitaalsel lõhel võib olla erinevaid põhjuseid, on üheks tähtsaimaks asjakohase lairibataristu puudumine.
- (173) Järelevalveamet tuletab meelde ka seda, et Euroopa digitaalse tegevuskava üks põhieesmärke oli pakkuda kõikidele eurooplastele juurdepääsu lairibateenustele 2013. aastaks⁽⁹³⁾. Seega on projekt kooskõlas nii Euroopa 2020. aasta strateegia kui ka Euroopa digitaalse tegevuskavaga.
- (174) Islandi ametiasutuste sõnul on kiire lairibaühenduse taristu kättesaadavusel kohalike kogukondade jaoks keskne tähtsus ettevõtjate ligiõmbamises, kohalike elamistingimuste parandamises ning kasvu ja innovatsiooni kiirendamises kõikides kohalikes majandussektorites. Kõnealune abikava annab sihtpiirkonnas kodumajapidamistele ja ettevõtjatele juurdepääsu taskukohase hinnaga lairibateenustele. Ka see on ühist huvi pakkuv eesmärk, sest lairibateenused peavad olema kättesaadavad taskukohase hinnaga, tagamaks võimalikult paljudele inimestele riigiabist kasu saamise⁽⁹⁴⁾. Ilma abita on vajaliku lairibataristu kasutuselevõtt hõreda asustusega piirkondades eraoperaatorite jaoks väga kallid ja see kajastuks ka kõrgetes jaehindades, mis ei oleks kõikidele kodanikele taskukohased. Seega ei ole lairibataristu riiklik rahastamine mitte ainult taganud lairibaühenduse kättesaadavuse, vaid see tagab ka teenuste pakkumise taskukohase hinnaga, mis on digitaalses tegevuskavas ette nähtud. Teisisõnu saadakse sihtpiirkondades (st hõredalt asustatud piirkonnad, peamiselt maapiirkonnad) juurdepääs lairibateenustele selliste jaehindadega, mis sarnanevad tihedama rahvastikuga piirkondades kehtivate hindadega (st linnapiirkonnad).
- (175) Järelevalveamet leiab, et lairibataristu kasutuselevõtu toetamine maapiirkondades ja puuduliku ühendusega „valgetes“ piirkondades, kus praegu lairibaühendus ei ole kättesaadav, parandab territoriaalset, sotsiaalset ja majanduslikku ühtekuuluvust ning korrigeerib turutõrkeid⁽⁹⁵⁾. Lisaks aitab lairibavõrkude väljaarendamine vähendada riigi sees nn digitaalset lõhet taskukohase hinnaga konkurentsivõimelisi lairibateenuseid pakkuvate alade või piirkondade ja neid mitte pakkuvate piirkondade vahel⁽⁹⁶⁾.
- (176) Eespool osutatud arvesse võttes järeldeb järelevalveamet, et abi püüdleb tegeliku ühtekuuluvuse ja majandusliku arengu saavutamise poole, mida peetakse täpselt määratletud ühist huvi pakkuvaks eesmärgiks.

⁽⁹²⁾ EUROOPA 2020. AASTAL – aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia, KOM(2010) 2020, lk 12.

⁽⁹³⁾ Euroopa Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, KOM(2010) 245, Euroopa digitaalne tegevuskava, kinnitatud EMP parlamentaarse ühiskomitee 37. istungi resolutsiooniga 26. oktoobril 2011. Dokument on kättesaadav aadressil [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52010DC0245R(01)). Digitaalse tegevuskavaga kehtestati eesmärk pakkuda kõikidele eurooplastele lairibaühendust 2013. aastaks ja sellega püütakse tagada palju laiemad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude teenused 2020. aastaks (kõikidel eurooplastel peaks olema juurdepääs 30 Mbit/s või kiiremale internetiühendusele ning 50 % või enamal Euroopa kodumajapidamistest peaks olema juurdepääs kiiremale kui 100 Mbit/s internetiühendusele).

⁽⁹⁴⁾ Taskukohase hinnaga lairibateenused kuuluvad samuti digitaalse tegevuskava eesmärkide hulka, vt <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/about-broadband>.

⁽⁹⁵⁾ Vt lairibasuuiniste punkt 62.

⁽⁹⁶⁾ Vt näiteks allmärkuses 73 viidatud EFTA järelevalveameti otsuse nr 231/11/COL punkti 3.2.1.2.

3.3.1.3. Kas meede korrigeerib turutõrget?

- (177) Nagu juba täheldatud, on ainult „valged“ piirkonnad riigiabikõlblikud ja seetõttu nõustub järelevalveamet, et nendes piirkondades on turutõrge olemas. Teisisõnu, iseenda hooleks jäetud turg ei suuda ilma sekkumiseta pakkuda ühiskonnale tõhusat tulemust ⁽⁹⁷⁾.

3.3.2. Meetme kavandamine ja vajadus piirata konkurentsimoonutusi

3.3.2.1. Kas abi on asjakohane vahend?

- (178) Nagu sedastatud lairibasuniste punktis 40, tunnistab järelevalveamet, et eelnev reguleerimine võib linnapiirkondades ja suurema rahvastikutihedusega piirkondades lairibavõrkude arendamist hoogustada, kuid sellest ei piisa korrigeerimaks turutõrget, mis tuleneb sellest, et teatavates piirkondades erasektor taristusse ei investeeeri.
- (179) Järelevalveamet ei ole saanud teavet selle kohta, kas Islandi ametiasutused kaalusid turutõrke korrigeerimiseks lairibavõrgu riikliku rahastamisega võrreldes teistsuguste vahendite kasutamist. Järelevalveamet ja komisjon on varem uurinud abi kasutamist, maksusoodustuste andmist lõppkasutajatele ja eelneva reguleerimise võimalust ⁽⁹⁸⁾. On selgunud, et need meetmed ei too tõenäoliselt kaasa piisavaid investeeringuid puuduliku ühendusega piirkondades lairibateenuste pakumisse.
- (180) Nagu eespool märgitud, pakuti asjassepäraselt piirkonnas piiratud hulgal aeglase internetiühenduse teenuseid ja kaardistamise tulemusel selgus, et eraoperaatoritel ei olnud kavas oma lairibataristut uuendada. Veelgi enam, Islandi ametiasutused täheldasid, et Islandi suured internetiteenuse pakujad ei näidanud üldse üles huvi kõnealuses piirkonnas internetiühenduse parandamiseks või lähitulevikus lairibataristusse investeerimiseks ⁽⁹⁹⁾. Sellistes olukordades nagu kõnealune juhtum, kus asjassepäraselt piirkonna lairibataristu ja -teenuste väga puudulik arendamine on tõendatud, jääb seega mulje, et lairibaühenduse olemasolu puudumise korral ei ole ühenduse pakkumiseks teisi võimalusi kui riiklik rahastamine.
- (181) Seetõttu järeldeb järelevalveamet, et lairibateenuste pakkumise riiklik rahastamine on asjakohane vahend kindlaksmääratud eesmärkide saavutamiseks.

3.3.2.2. Kas abi toimib stiimulina?

- (182) Vastavalt lairibasunistele ⁽¹⁰⁰⁾ tuleb stimuleeriva toime hindamiseks uurida, kas ilma riikliku rahastamiseta oleks asjassepäraselt lairibaühenduse pakkumisse samuti investeeritud.
- (183) Islandi ametiasutused teostasid avaliku konsultatsiooni, mille tulemuste põhjal on ebatõenäoline, et lähitulevikus loodaks turutingimustel lairibavõrk katmaks hooneid, mis ei ole hõlmatud lairibateenustega. Võrgu väljaarendamise rahaline toetamine muutis hankes osalenud pakujate investeerimisotsuseid. Seepärast järeldeb järelevalveamet, et väljavalitud teenusepakkuja jaoks toimis abi stiimulina, et ta investeeriks lairibataristu kasutuselevõtmisse nendes piirkondades, kuhu muidu ei investeerita.

⁽⁹⁷⁾ Vt lairibasuniste punktid 33–35.

⁽⁹⁸⁾ Vt näiteks allmärkuses 73 viidatud EFTA järelevalveameti otsus nr 231/11/COL ja komisjoni otsus projektile Broadband in Scotland – Extending Broadband Reach antud riigiabi N 14/2008 kohta (ELT C 150, 17.6.2008, lk 3, põhjendused 54–55).

⁽⁹⁹⁾ Islandi ametiasutused võtsid eraoperaatoritega ühendust, et teha kindlaks, kas mõni turuinvestor on valmis kõnealuste hoonete jaoks lairibaühendust looma. Kuna keegi ei olnud selle teenuse pakkumisest huvitatud, täheldasid Islandi ametiasutused, et nendes piirkondades on tõepoolest tegu turutõrkega ja et seal ei saaks lähitulevikus kiiret internetiühendust pakkuda ilma riikliku sekkumiseta.

⁽¹⁰⁰⁾ Lairibasuniste punkt 41.

3.3.2.3. Abi proportsionaalsus, konkurentsimoonutuste piiramine ja mõju kaubandusele

Üksikasjalik kaardistamine ja leviala analüüs

- (184) Islandi ametiasutused teostasid 2007. aastal üksikasjaliku kaardistamise ja leviala analüüsi. Seega analüüsiti asjassepuutavas piirkonnas valitsevaid konkurentsitingimusi ja -struktuuri ning konsulteeriti kõikide huvirühmadega, keda kõnealune meede mõjutab. Sellega arvestades leiab järelevalveamet, et kaardistamine ja leviala analüüs aitasid võimalikke konkurentsimoonutusi minimaalseks muuta.
- (185) WBSi turult lahkumine tõi kaasa märkimisväärse muudatuse nende hoonete nimekirjas, mis olid lairibaühendusest ja mis ei oleks turutingimustel seda lähitulevikus saanud. Seepärast palusid Islandi ametiasutused uuesti teavet kavade kohta pakkuda teenuseid algselt WBSi kavasse kuulunud hoonetele. Selleks avaldati ajalehes kuulutus, mis toimus Islandi ametiasutuste sõnul kooskõlas varem turuosalistega suhtlemiseks kasutatud meetodiga. Selle meetodi abil said kõik teenusepakkujad Islandi ametiasutustele oma väljaarendamise kavadest asjassepuutavas piirkonnas teada anda. Seega leiab järelevalveamet, et ajalehekuulutus kujutas endast kõnealuses olukorras kohast suhtlusmeetodit.

Avalik arutelu

- (186) Lairibasuunistes on sätestatud kohustus algatada olemasolevate operaatoritega avalik konsultatsioon avatud ja läbipaistval moel, et veelgi rohkem oleks tagatud riiklike vahendite kasutamine ainult „valgete“ piirkondade lairibaühenduse põhivõrkude ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude jaoks ⁽¹⁰¹⁾.
- (187) Nagu juba täheldatud, teostas fond turul valitsevate konkurentsitingimuste ja kasutuselevõtu tulevikukavade analüüsi, pöördudes huvirühmade poole üleriigilise levikuga ajalehes Morgunblaðið avaldatud kuulutuses, et kindlustada täielik läbipaistvus. Sedasi tagas fond, et võimalikud konkurentsimoonutused olid minimaalsed.

Avatud hankemenetlus/majanduslikult soodsaim pakkumus

- (188) Järelevalveamet soovib rõhutada, et kuigi lairibavõrkude ja -teenuste hanke suhtes ei kohaldata riigihankedirektiivi, ⁽¹⁰²⁾ kehtivad ka sellise hanke puhul võrdse ja mittediskrimineeriva kohtlemise aluspõhimõtted ⁽¹⁰³⁾. Samuti järeldeb lairibasuunistest, et kui abi andev asutus otsustab valida kolmandast isikust operaatori subsideeritava taristu kasutuselevõtjaks ja käitajaks, peab valikumenetlus olema kooskõlas riigihankedirektiivide sisu ja põhimõtetega ⁽¹⁰⁴⁾. Avatud hankemenetlus tagab kõikide pakkujate võrdse ja mittediskrimineeriva kohtlemise, vähendab eelarvekulusid, muudab asjassepuutuva võimaliku riigiabi minimaalseks ja vähendab meetme valikulisust. Komisjon on tunnistanud oma otsustes avatud menetluse kasulikkust lairibaühenduse kasutuselevõtmisel nende eesmärkide saavutamiseks juba enne käesoleva hinnatava lepingu sõlmimist ⁽¹⁰⁵⁾.

⁽¹⁰¹⁾ Lairibasuuniste punkti 74 alapunkt b.

⁽¹⁰²⁾ Vt direktiivi 2004/18/EÜ artikkel 13.

⁽¹⁰³⁾ Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikas kinnitatakse, et aluslepingus sätestatud siseturueeskirju tuleb kohaldada ka hankedirektiivide kohaldamisalast väljapoole jäävate lepingute suhtes, kui leping pakub huvi teistes liikmesriikides asuvatele ettevõtjatele. Vt näiteks otsus kohtuasjas C-324/98: Telaustria (EU:C:2000:669, punkt 60), otsus kohtuasjas C-231/03: Coname (EU:C:2005:487, punkt 16) ja otsus kohtuasjas C-458/03: Parking Brixen (EU:C:2005:605, punkt 46). Vt ka komisjoni tõlgendusteatis ühenduse õigusaktide kohta, mida kohaldatakse riigihankelõpungute suhtes, mille puhul ei kehti või ei kehti täiel määral riigihankedirektiivide sätteid (EÜT C 333, 28.11.2001, lk 12).

⁽¹⁰⁴⁾ Lairibasuuniste punkti 74 alapunkt c.

⁽¹⁰⁵⁾ Vt näiteks komisjoni otsus Ühendkuningriigi projektile Provision of Remote Broadband Services in Northern Ireland antud riigiabi N 508/08 kohta (ELT C 18, 24.1.2009, lk 1), komisjoni otsus Iirimaa National Broadband Scheme'ile antud riigiabi N 475/2007 kohta (ELT C 282, 24.11.2007, lk 1) ja komisjoni otsus Ühendkuningriigi projektile South Yorkshire Digital Region Broadband Project antud riigiabi N 157/06 kohta (ELT C 80, 13.4.2007, lk 1).

- (189) Võistupakkumisega seoses toonitatakse lairibasuuristes, et abi andev asutus peab kindlaks määrama kvalitatiivsed hindamiskriteeriumid, mille põhjal esitatud pakkumusi hinnatakse ⁽¹⁰⁶⁾. Samuti täpsustatakse lairibasuuristes, et antava abi vähendamiseks sarnaste, kui mitte just identsete kvaliteeditingimuste korral peaks pakkumuse üldhinnangus põhimõtteliselt saama esmatahtsuse eest rohkem punkte see pakkuja, kes küsib kõige vähem abi ⁽¹⁰⁷⁾. Hankija peab enne alati kindlaks määrama, milline on iga valitud (kvalitatiivse) kriteeriumi suhteline osakaal.
- (190) Kõnealuses juhtumis avaldas kaubanduskeskus fondi nimel hankekirjelduse oma veebisaidil ja üleriigilise levikuga ajalehtedes 2008. aasta veebruaris. Vastavalt lairibasuuriste punkti 74 alapunktile c avaldati teave hankemenetluse kohta keskel veebisaidil riiklikul tasemel, st kaubanduskeskuse veebisaidil, ⁽¹⁰⁸⁾ ning hankest teavitati ka siseministeeriumi veebisaidil ⁽¹⁰⁹⁾. Hankekirjelduses esitati selged hindamiskriteeriumid, mille eesmärk oli teha kindlaks majanduslikult soodsaim pakkumus. Kasutati nelja hindamiskriteeriumi: i) koguhind (50 %); ii) väljaehitamise kiirus (15 %); iii) allalaadimiskiirus (25 %); ja iv) 2G-mobiilsideteenus (GSM) (valikuline) (10 %). Pärast hankes väljakuulutamist pidas kaubanduskeskus mitu arutelu huvitatud pakkujatega, mille tulemusel pakkumuste esitamise tähtaega pikendati 4. septembrini 2008. Kaubanduskeskus sai viis vastuvõetavat pakkumust, mille järel valiti välja hindamiskriteeriumide alusel kõige rohkem punkte saanud pakkumus ⁽¹¹⁰⁾.
- (191) Eespool osutatu põhjal leiab järelevalveamet, et kaubanduskeskus teostas fondi nimel avatud ja läbipaistva hankemenetluse, et valida välja lairibavõrgu pakkuja. Veelgi enam, on ilmne, et võrdse kohtlemise põhimõtet järgiti, kuna kõikidele huvitatud pakkujatele oli selge, et hind oli hanke olulisim kriteerium, sest see moodustas hindamiskriteeriumidest 50 %.
- (192) Pärast hankemenetluse lõppu lahkus WBS turult. Seetõttu suurenes lairibateenuseid vajavate hoonete arv. Selle tagajärjel muudeti väljavalitud tarnija lepingutingimusi mahu, hüvitise ja väljaarendamise kestuse osas. Islandi majanduses aset leidnud erakordsete ja ettenägematute sündmuste tõttu muudeti ka kogu makstava summa indekseerimist ⁽¹¹¹⁾.
- (193) Kaebuse esitaja väidab, et teistele pakkujatele ei antud võimalust lisahoonete kohta pakkumust esitada ja et asukohtade arvu suurenemine ei too tingimata kaasa suuremat kulu ja väljaarendamise kestuse pikenemist.
- (194) Järelevalveamet tunnistab, et hankedokumentide hulka kuulunud lepingu projektis tehtud muudatused on märkimisväärsed ja et kuigi pärast tarnija väljavalimist on Euroopa Majanduspiirkonna riigihankenormide alusel lubatud läbiraakimiste tulemusel lepingus mõned muudatused teha, ületavad kõnealused muudatused riigihankedirektiivis kehtestatud piiri ⁽¹¹²⁾. Nagu eespool osutatud, ei kohaldata hankedirektiivi kõnealuse menetluse suhtes, kuna elektroonilise sidetaristu ehitamise hanked ei kuulu selle kohaldamisalasse ⁽¹¹³⁾. Samas peab lairibasuuriste järgi olema valikumenetlus ikkagi kooskõlas riigihankedirektiivide sisu ja põhimõtetega ⁽¹¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁶⁾ Lairibasuuriste punkti 74 alapunkt d.

⁽¹⁰⁷⁾ Samas.

⁽¹⁰⁸⁾ <http://www.rikis kaup.is/>.

⁽¹⁰⁹⁾ <http://www.innanrikisraduneyti.is/sam/frettir/nr/22547>.

⁽¹¹⁰⁾ Vt tabel põhjenduses 18.

⁽¹¹¹⁾ Muudatusi on üksikasjalikult selgitatud käesoleva otsuse I jao punktis 3.1.4. Vt ka põhjendused 27 ja 61.

⁽¹¹²⁾ Vt näiteks direktiivi 2004/18/EÜ artikli 31 lõike 4 punkt a, kus on sätestatud, et: „[...] seoses täiendavate ehitustööde või lisateenustega, mida algselt kavandatud projekt või esialgselt sõlmitud leping ei sisaldanud, kuid mis ettenägematu asjaolu tõttu osutusid vajalikuks projektis või lepingus kirjeldatud tööde teostamiseks või teenuste osutamiseks, tingimusel, et leping sõlmitakse ettevõtjaga, kes kõnealust tööd teostab või kõnealust teenust osutab:

— kui täiendavaid ehitustöid või lisateenuseid ei saa tehnilistel või majanduslikel põhjustel esialgselt lepingust eraldada, ilma et see tooks ostjale kaasa olulisi ebamugavusi,

või

— kui kõnealuseid töid või teenuseid on võimalik esialgselt lepingust eraldada, kuid need on selle täitmiseks siiski vältimatult vajalikud.

Täiendavate ehitustööde või lisateenuste kohta sõlmitud lepingute kogumaksumus ei tohi siiski ületada 50 % esialgse lepingu maksumusest;“.

⁽¹¹³⁾ Samas, artikkel 13.

⁽¹¹⁴⁾ Lairibasuuriste punkti 74 alapunkt c.

- (195) On selge, et pärast projekti mahu suurendamist oli Síminnile makstud hind ikkagi märgatavalt väiksem nii teiste pakkujate pakumuste hinnast⁽¹¹⁵⁾ kui ka fondi eelnevast kuluhinnangust. Seega võisid muudatused olla põhjendatud suure hinnaerinevusega. Samuti selgus hankedokumentide punktist 2.3.4, mille pealkiri on „Uued ühendused ja ühendamiskohustus“, et projekti mahu ettenägematu suurenemise korral kasutatakse võrdlusalusena algse hanke keskmist ühikuhinda. Eespool osutatud alapeatükis on tegelikult konkreetselt ette nähtud keskmise hinna meetodi kasutamine projektile lisanduvate uute asukohtade maksumuse hindamiseks.
- (196) Lisaks arvab järelevalveamet kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga, et vähemalt ülikeerulistes olukordades võib pidada vastuvõetavaks seda, et riigid asendavad ebakindluse kindlusega ja saavad sellega seoses juhusliku tasuvuse asemel kindla ja rahuldava tasuvuse⁽¹¹⁶⁾. Arvestades hankemenetluse eesmärgiga, milleks on saavutada kogukonna jaoks madalaim hind, hinna osatähtsusega hindamiskriteeriumides, keskmise hinna meetodi esiletoomisega hankedokumentides ja esitatud pakumuste suure hinnaerinevusega, leiab järelevalveamet seetõttu, et kõnealuses juhtumis tagati kõikide pakkujate võrdne ja mittediskrimineeriv kohtlemine ning et valikumenetlus ja projekti mahu suurendamine olid riigihankedirektiivide sisu ja põhimõtetega kooskõlas.
- (197) Mis puudutab tarbijahinnaga indekseerimise asendamist välisvaluutaga indekseerimisega, siis kaebuse esitaja väidab, et see aitas suurendada Síminnile makstavat summat, sest pärast rahanduskriisi Islandi kroon devalveerus. Islandi ametiasutused on kinnitanud, et need muudatused ei tähendanud kogu riski võtmist nende endi kanda, sest Taani krooni vahetuskursiga sidumata projektiosadega seoses suurenes ka Síminni kulu, st tööjõu-, nafta ja muude sisendite kulu⁽¹¹⁷⁾. Lisaks on nad näidanud, et isegi pärast muudatuste sisseviimist lepingusse oli vajaminev abi ikkagi märgatavalt väiksem odavuselt järgmisest pakumusest ja fondi kuluhinnangust.
- (198) Eespool osutatut arvesse võttes järeldeb järelevalveamet, et kogu hanke- ja valikumenetlus oli kooskõlas riigihankedirektiivide sisu ja põhimõtetega ning et Islandi ametiasutused valisid välja majanduslikult soodsaima pakumuse.

Tehnoloogiline neutraalsus

- (199) Lairibasuuniste punkti 74 alapunkti e järgi ei tohi hankes eelistada või välistada ühtegi kindlat tehnoloogiat või võrguplatvormi. Seega tuleks pakkujatele anda võimalus pakkuda nõutavat lairibateenust, kasutades mis tahes sobivaimat tehnoloogiat või tehnoloogiate kombinatsiooni. Abi andval asutusel peaks olema õigus valida objektiivsete hankekriteeriumide alusel sobivaim tehnoloogiline lahendus või tehnoloogiliste lahenduste kombinatsioon.
- (200) Hankekirjelduse punkti 2 alapunkti 1 järgi oli projekt tehnoloogiliselt neutraalne ja kindlaid nõudeid selle kohta, kuidas võrku ehitada või millist tehnilist lahendust kasutada, ei esitatud. Hankes ei eelistatud ühtegi kindlat tehnoloogiat või võrguplatvormi, nii et see jäi pakkujate otsustada, milline tehnoloogiline lahendus sobib kaardistamise tulemusel kindlaks määratud hoonete ühendamiseks kõige paremini. Seega oli hange avatud kõikidele tehnilistele lahendustele ja järelikult oli see ka tehnoloogiliselt neutraalne, nagu lairibasuunistes nõutud. Järelevalveamet leiab, et tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet rakendades valiti välja sobivaim tehnoloogia või nende kombinatsioon⁽¹¹⁸⁾.

⁽¹¹⁵⁾ Vt tabel, mis on esitatud eespool I osa alapeatükis 2.1.3.

⁽¹¹⁶⁾ Vt näiteks otsus kohtuasjas T-29/10: Madalmaad ja ING Groep vs. komisjon (EU:T:2012:98, punkt 123).

⁽¹¹⁷⁾ Dokument nr 687314.

⁽¹¹⁸⁾ Vt EFTA järelevalveameti 11. juuni 2014. aasta otsus nr 219/14/COL, mis käsitleb riigiabikava lairibaühenduse kasutuselevõtuks (ELT C 344, 2.10.2014, lk 13, ja EMP kaasanne nr 55, 2.10.2014, lk 4, põhjenduse 125 alapunkt e).

Olemasoleva taristu kasutamine

- (201) Lairibasuuniste alusel peaksid EFTA riigid innustama pakkujaid kasutama kogu olemasolevat taristut, et vältida ressursside tarbetut ja pillavat dubleerimist ning et vähendada riikliku rahastamise summat ⁽¹¹⁹⁾. Nagu eespool osutatud, ei olnud kõnealused hooned enne võrgu ehitamist lairibavõrguga kaetud. Ükski võrguoperaator ega huvitatud isik ei ole järelevalveametile teatanud, et käesolevas juhtumis oleks ressursse pillavalt dubleeritud.
- (202) Sellega arvestades jääb mulje, et olemasoleva taristu kasutamine ei mänginud subsideeritava võrgu kasutuselevõtus tähtsat rolli.

Hulgimüügitasandi juurdepääs

- (203) Tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu andmine subsideeritavale lairibataristule on iga uue lairibataristu ehitamist toetava riikliku meetme vajalik osa. Eelkõige annab hulgimüügitasandi juurdepääs kolmandatest isikutest operaatoritele võimaluse konkureerida väljavalitud pakkujaga (st kui viimane tegutseb ka jaemüügitasandil), mis pakub meetmega hõlmatud piirkonnas rohkem valikuvõimalusi ja suurendab konkurentsi, hoides samal ajal ära piirkondlike teenindusmonopolide tekke ⁽¹²⁰⁾. Lisaks muudab subsideeritavale lairibataristule tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu andmine igale riigiabi meetmele järgnevad konkurentsimoonutused minimaalseks.
- (204) Komisjon on juba enne käesoleva hinnatava lepingu sõlmimist oma otsustes rõhutanud, kui tähtis on tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu andmine subsideeritavale lairibataristule ⁽¹²¹⁾.
- (205) Lairibasuunistes toonitatakse ka seda, et hulgimüügitasandi juurdepääsu kohustused, mida subsideeritud võrgule kehtestatakse, tuleks kooskõlastada valdkondliku reguleerimise raames sätestatud juurdepääsukohustuste kogumiga. Põhimõtteliselt peaksid subsideeritavad ettevõtjad pakkuma suuremat hulgimüügitasandi juurdepääsutoodete valikut, kui riikide reguleerivad asutused seda sektoripõhise reguleerimise alusel nõuavad, sest abisaaja kasutab oma taristu kasutuselevõtmiseks mitte üksnes enda vahendeid, vaid ka maksumaksjate raha. Selline hulgimüügitasandi juurdepääs tuleks tagada nii vara kui võimalik enne võrgu tegevuse alustamist ⁽¹²²⁾.
- (206) Pärast seda, kui Islandi reguleeriv asutus – posti- ja telekommunikatsiooniamet – oli 2008. aastal analüüsinud lairibavõrgule antava juurdepääsu hulgimüügiturgu, kohustas ta Síminnit (kes on määratletud kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja) täitma kõik teiste elektroonilise side ettevõtjate ausad ja mõistlikud taotlused avatud hulgimüügitasandi juurdepääsuks eriotstarbelisele sidevõrgu taristule, mis on seotud vasest kliendiliinidega, k.a andmevooteenuste pakkumine võrgu eri kohtadesse ⁽¹²³⁾. Sealsamas on sätestatud, et Síminn peab muu hulgas vastama mõistlikele ja asjakohastele taotlustele saada juurdepääs 1., 2., 3., ja 4. variandi alusel, mis on määratletud põhjenduses 32.

⁽¹¹⁹⁾ Lairibasuuniste punkti 74 alapunkt f.

⁽¹²⁰⁾ Lairibasuuniste punkti 74 alapunkt g.

⁽¹²¹⁾ Vt komisjoni 11. detsembri 2007. aasta otsus 2008/729/EÜ riigiabi Amsterdamis kiudoptilisele võrgule antud riigiabi C 53/06 (ex N 262/05, ex CP 127/04) kohta (ELT L 247, 16.9.2008, lk 27), põhjendus 96, ja komisjoni otsus N 14/2008 Ühendkuningriigi projektile Broadband in Scotland – Extending Broadband Reach antud riigiabi N 14/2008 kohta (ELT C 150, 17.6.2008, lk 3), põhjenduse 57 punkt c ja komisjoni otsus Iirimaa National Broadband Scheme'ile antud riigiabi N 475/2007 kohta (ELT C 282, 24.11.2007, lk 1) põhjenduse 45 alapunkt e.

⁽¹²²⁾ Lairibasuuniste punkti 74 alapunkt g.

⁽¹²³⁾ Posti- ja telekommunikatsiooniameti otsus nr 8/2008 (vt eespool allmärkus 33).

- (207) Elektroonilise side valdkonnas püüdleb ELi reguleeriv raamistik konkurentsi soodustamise poole sellisel moel, et uued turuletulijad sõltuksid aja jooksul aina rohkem omaenda taristust, kui see on nende jaoks tõhus lahendus ⁽¹²⁴⁾. Arvatakse, et tegelikku ja kestlikku konkurentsi edendab paremini selline reguleerimine, mis aitab kaasa tõhusale investeerimisele ettevõtjate endi taristusse. Tulemuseks on elektroonilise side turu reguleerimine sellisel viisil, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja olemasolu korral tehakse mitmesugused juurdepääsutooted võrguhierarhia eri tasanditel teistele operaatoritele samal ajal kättesaadavaks. Erinevad juurdepääsuvõimalused aitavad täita teiste teenusepakkujate vajadusi võrkude väljaarendamise eri tasemetel. Nagu on täheldanud Euroopa reguleerivate asutuste töörühm (mida praegu tuntakse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ametina), on taoline investeerimisredelil põhinev lähenemisviis nüüdsel ajal elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste valdkonda reguleerivas raamistikus laialt levinud ⁽¹²⁵⁾.
- (208) Lisaks lairibateenustele tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu andmise reguleerimisel välja kujunenud tavale on riigiabi käsitlevates otsustes järgitud ka dünaamilist lähenemist sellele, milliste juurdepääsuvariantide pakkumist nõutakse. Näiteks 2006/2007. aasta otsustes seoses Amsterdamis linnavalitsuse investeringuga kodukasutajale mõeldud kiudoptilisse võrku (*fibre-to-the-home* (FTTH) network) ⁽¹²⁶⁾ nähti ette hulgimüügitasandi juurdepääsu andmine nii võrgu passiivsele ⁽¹²⁷⁾ kui ka aktiivsele ⁽¹²⁸⁾ kihile. 2010. aasta otsuses Prantsusmaal ülikiirete lairibavõrkude kasutuselevõtu kohta ⁽¹²⁹⁾ nõuti hulgimüügitasandi juurdepääsu kõikidele subsideeritava taristu tasanditele. Kuna abi anti võrgu passiivsele taristule (nt kaablikanalid, pimekiud (*dark fibre*)), tuli soodustada juurdepääsu võrgu passiivsele tasandile, mida Prantsusmaa reguleeriv asutus ARCEP oligi juba oma 2010. aasta otsusega teinud ⁽¹³⁰⁾. Samas nähti ette aktiivse kihi juurdepääsutoote pakkumine igale kolmandale isikule, kellel oli mõistlik nõudlus sellise toote järele ⁽¹³¹⁾. Nõudlust peeti mõistlikuks, kui järgmised kolm tingimust olid täidetud: i) juurdepääsu taotleja esitab selge ärikava, millega saab võrgu aktiveerimist põhjendada; ii) juurdepääsu taotleja näitab, et tal ei ole rahalisi vahendeid oma aktiivsete seadmete paigaldamiseks; iii) samas geograafilises piirkonnas ei paku ükski eraoperaator aktiivse kihi juurdepääsutoodet samaväärse hinnaga kui suurema rahvastikutihedusega piirkondades ⁽¹³²⁾.
- (209) Kui eespool osutatud näited viitavad peamiselt internetiühenduse hulgimüügitasandi juurdepääsule püsiliinivõrgule, siis järelevalveametile ei ole selge, kas sarnane dünaamilise juurdepääsu põhine lähenemine kehtiks ka internetiühenduse hulgimüügitasandi juurdepääsule mobiilsidetehnoloogiat kasutavas sidevõrgus. Näiteks kui riikide reguleerivad asutused on reguleerides kindlaks teinud märkimisväärse turujõuga ettevõtja mobiiltelefonivõrkudele juurdepääsu ja kõnede algatamise teenuste hulgimüügiturul, on toetatud mitme juurdepääsu parandamise meetme kasutuselevõttu, arvestades turuosaliste võrkude väljaarendamise eri tasemetega. Kui posti- ja telekommunikatsiooni amet oli 2007. aastal Islandi mobiiltelefonivõrkudele juurdepääsu ja kõnede algatamise hulgimüügiturul kindlaks teinud ettevõtja, kellel oli turgu valitsev seisund, märkis ta, et

⁽¹²⁴⁾ Vt näiteks selle õigusakti artikli 8 lõike 5 punkt c, mis on nimetatud EMP lepingu XI lisas punktis 5 cl (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (edaspidi „raamdirektiiv“) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33)), mis inkorporeeriti EMP lepingusse EMP ühiskomitee 6. veebruari 2004. aasta otsusega nr 11/2004, millega muudetakse EMP lepingu II lisa (tehnilised normid, standardid, katsetamine ja sertifitseerimine), X lisa (audiovisuaalteenused) ja XI lisa (telekommunikatsiooniteenused) (ELT L 116, 22.4.2004, lk 60, ja EMP kaasanne nr 20, 22.4.2004, lk 14), muudetuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/140/EÜ, millega muudetakse direktiive 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta, 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta ning 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37) (edaspidi „parema reguleerimise direktiiv“, mida ei ole veel EMP lepingusse inkorporeeritud), ning õigusakt, mis on nimetatud EMP lepingu XI lisas punktis 5 cl (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta määrus (EÜ) nr 544/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 717/2007, milles käsitletakse rändlust üldkasutatavates mobiiltelefonivõrkudes ühenduse piires, ning direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (ELT L 167, 29.6.2009, lk 12), mis inkorporeeriti EMP lepingusse EMP ühiskomitee 22. oktoobri 2009. aasta otsusega nr 107/2009, millega muudetakse Euroopa Majanduspiirkonna lepingu XI lisa (telekommunikatsiooniteenused) (ELT L 334, 17.12.2009, lk 4, ja EMP kaasanne nr 68, 17.12.2009, lk 4), kus märgitakse, et reguleeriva raamistiku üks eesmärgid on vajaduse korral edendada taristupõhist konkurentsi).

⁽¹²⁵⁾ ERG 06(33), Euroopa reguleerivate asutuste töörühma muudetud ühine seisukoht lähenemisviisi kohta, kuidas asjakohaselt parandada elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleerivat raamistikku, mai 2006.

⁽¹²⁶⁾ Vt allmärkus 121 ja komisjoni otsus 2008/729/EÜ.

⁽¹²⁷⁾ Passiivne võrgujuurdepääs tähendab juurdepääsu võrgu passiivsele tasandile ilma elektroonikaseadmeteta (st füüsilised võrgukomponendid, näiteks kaablikanalid, kiudoptilised kaablid, tänavakapid jne).

⁽¹²⁸⁾ Aktiivne võrgujuurdepääs tähendab juurdepääsu aktiveeritud võrgule (mille abil pannakse paika võrgu käitamiseks vajalikud süsteemid ja tehnilised komponendid, näiteks kommutaatorid, marsruuterid ja jagurid).

⁽¹²⁹⁾ Komisjoni otsus Prantsusmaa abiskeemile Programme national „Très Haut Débit“ – Volet B antud riigiabi N 330/2010 kohta (ELT C 364, 14.12.2011, lk 1).

⁽¹³⁰⁾ See hõlmas juurdepääsu taotleja enda võrkude ühendamise, võrgu eri osade ühendamise ja lõpptarbija ühendamise pakkumist.

⁽¹³¹⁾ Sellist võrgu talitusviisi programmiga ei rahastatud, kuid siiski oli ette nähtud juurdepääs hulgimüügitoodetele, kui selliste toodete järele oli mõistlik nõudlus.

⁽¹³²⁾ Vt eespool allmärkuses 73 viidatud järelevalveameti otsuse nr 231/11/COL põhjendus 24.

arvestades mobiilsideturu mitmekesisusega ja erinevate turuosaliste vajadustega, kes kõik võivad juurdepääsu taotleda, peaksid juurdepääsukohustuse alla kuuluma kõik hulgimüügitasandi juurdepääsuviisid, mida on mõistlikul moel võimalik anda ja mis võivad jaemüügiturul konkurentsi tihendada ⁽¹³³⁾. Sellega seoses kohustati Síminnit täitma kõik mõistlikud ja asjakohased taotlused juurdepääsuks i) rändlusele riigi sees; ⁽¹³⁴⁾ ii) samasse asukohta paigutamiseks ja ühiskasutuseks; ⁽¹³⁵⁾ iii) virtuaalse mobiilsidevõrgu operaatori juurdepääsuks; ⁽¹³⁶⁾ iv) edasimüügiks ⁽¹³⁷⁾.

- (210) Lepingu I lisas toodud hankekirjelduse punkti 2 alapunkti 1 järelneb, et käesolev hinnatav projekt oli tehnoloogiliselt neutraalne. Síminn võttis neutraalsuse põhimõttega kooskõlas kasutusele riiklikult rahastatud võrgu, rakendades ADSL-, UMTS-, satelliit- ja WiFi-tehnoloogiat ⁽¹³⁸⁾. Seega jääb mulje, et hoidmaks riigiabi sisaldaval elektroonilise side turul ära konkurentsimoontusi, tuleks kolmandatest isikutest operaatoritele anda tegelik hulgimüügitasandi juurdepääs, tehes seda tehnoloogiliselt neutraalsel viisil ja kohandades seda mõistlikul moel nende juurdepääsuvajaduste järgi.
- (211) Islandi ametiasutused on näidanud, et 2009. aasta augustist 2010. aasta augustini anti fondi veebisaidil avalikult teada iga projekti etapi teenuste turunduse ja müügi algusest. Selleks et ühtegi internetiteenuse pakkuja mitte eelistada, saatis fond projekti kaasatud elumajadele ja firmadele kirja, selgitamaks projekti laadi ja teavitamaks inimesi, et pärast kindlaks määratud kuupäeva võivad nad hakata teenust tellima igalt internetiteenuse pakkujalt, kes on valmis neile teenust osutama. Kirjas sedastati konkreetselt, et projekt on avatud kõikidele teenusepakkujatele. Samuti saatis fond teatise kõikidele posti- ja telekommunikatsiooniameti registreeritud elektroonilise side ettevõtjatele, kaasa arvatud kõikidele internetiteenuse pakkujatele, teavitamaks neid uue taristu kasutamise võimalusest. Selle tulemusel said kõik internetiteenuse pakkujad turule tuua konkureerivad jaeteenused Síminniga samal ajal.
- (212) Lepingu II lisa järgi võib müüja omal soovil pakkuda 1.–4. varianti, kuid ta on kohustatud pakkuma vähemalt 3. varianti nende projekti kaasatud hoonete puhul, kus kasutatakse ADSL-tehnoloogiat (vt põhjendus 33) ⁽¹³⁹⁾. Lepingu II lisas on siiski ka sätestatud, et hulgimüügitasandi juurdepääs ADSL-põhistele teenustele tuleks tagada tingimustel, mis on ette kirjutatud posti- ja telekommunikatsiooniameti otsusega nr 8/2008 lairibavõrgule antava juurdepääsu hulgimüügi kohta, millele Síminn kohustati pakkuma 1.–4. varianti ⁽¹⁴⁰⁾.
- (213) Kui lairibateenuste osutamiseks kasutatakse projekti ulatuses UMTS-tehnoloogiat, on müüja kohustatud pakkuma ainult 4. juurdepääsuvarianti. Islandi ametiasutuste sõnul on selline lahendus peamiselt põhjendatud müüja vajadusega täielikult juurde pääseda kogu UMTS-võrgule ja seda kontrollida. 4. variant põhineb hankedokumentide punktis 2.2.9 sätestatud põhiteenuste määratlusel, milles kirjeldatakse traditsioonilist

⁽¹³³⁾ Vt posti- ja telekommunikatsiooniameti 5. veebruari 2007. aasta otsus nr 4/2007 märkimisväärse turujõuga ettevõtja määratlemise kohta, üldkasutatavatele mobiiltelefonivõrkudele juurdepääsu ja kõnede algatamise turul (15. turul) kohustuste kehtestamise kohta ning üldkasutatavatele mobiiltelefonivõrkudele juurdepääsu ja kõnede algatamise turul (15. turul) analüüsi kohta.

⁽¹³⁴⁾ Rändlus riigi sees tähendab mobiilsidevõrgu taristu operaatorite vahelist kokkulepet kasutada üksteise võrke teenuste pakkumiseks nendes geograafilistes piirkondades, kus neil endil veel leviala ei ole.

⁽¹³⁵⁾ Sellega viidatakse Síminni kohustusele pakkuda mobiilsideoperaatoritele võimalust oma seadmeid olemasolevale maale või mobiilsidetaristule (näiteks kaablikanalid, hooned, ehitised või mastid) füüsiliselt paigutada või sellist maad ja taristut ühiselt kasutada.

⁽¹³⁶⁾ Virtuaalse mobiilsidevõrgu operaator tähendab mobiilsideteenuste pakkuja, kellel ei ole oma raadiosagedusressursi ja kellele võib kuuluda või mitte kuuluda mobiilsidevõrgu taristu, olenevalt konkreetsest järgitavast ärimudelist ja ulatusest, millisel määral nad sõltuvad vastuvõtva mobiiltelefonivõrgu rajatistest. Vastavalt posti- ja telekommunikatsiooniameti otsuse nr 4/2007 määratlusele kontrollib virtuaalse sidevõrgu operaator täieliku virtuaalse võrgujuurdepääsu korral teiste operaatorite võrkude sidumiseks ja rändluseks vajalikku süsteemi, kui tal ei ole oma juurdepääsuvõrku (st mobiiltelefonivõrgu traadita osa).

⁽¹³⁷⁾ Tavaliselt ei ole edasimüüjal oma mobiilside raadiosagedusala ega võrgu taristut, kuid tal on otsesuhe kliendiga ja ta võib muu hulgas tegeleda kliendile arвете esitamise, turunduse ja teenuse müügi lõppkasutajale oma kaubamärgi all. Vastavalt posti- ja telekommunikatsiooniameti otsuse nr 4/2007 määratlusele ei kuulu edasimüüjale sõltumatut mobiilsidevõrgu taristut ja ta ostab kõik tugiteenused virtuaalselt hulgimüügitasandil.

⁽¹³⁸⁾ Nagu juba eespool osutatud põhjenduses 30, sai hoonetest 55 % UMTS- (fikseeritud asukohas traadita 3G-ühendus), 41 % ADSL- ja 4 % satelliit-/Wi-Fi-ühenduse.

⁽¹³⁹⁾ Islandi ametiasutuste esitatud teabe järgi pidi tegelikku hulgimüügitasandi juurdepääsu pakutama aastatel 2008–2014 ning olenevalt turu arengust ja muudest teguritest võivad lepinguosalised lepingu kehtivusaega pikendada kuni kahe aasta võrra.

⁽¹⁴⁰⁾ Viidatakse 1.–4. variandi kirjeldusele, mis on esitatud eespool I jao punktis 2.2.4.

internetiteenuse edasimüüki, kusjuures edasimüüja ei käita ühtegi võrgu osa. Sellele kirjeldusele vastavalt tarnib ja paigaldab Síminn kasutajate seadmed kõikidel juhtudel, olenemata sellest, kes on jaemüüja, ning ta pakub ka kliendi- ja hooldusteenuseid.

- (214) Islandi ametiasutused on kinnitanud, et eespool osutatud lepingulise kohustuse näol on Síminnil projekt algusest peale nõutud konkurentidele tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu pakkumist. Lisaks peab Síminn kõikidele turul tegutsevatele internetiteenuse pakkujatele, kaasa arvatud Vodafone, pakkuma oma ADSL-võrgule hulgimüügitasandi juurdepääsu posti- ja telekommunikatsiooniameti otsuse nr 8/2008 alusel. Seega on hulgimüügitasandi juurdepääs olnud kättesaadav mittediskrimineerivatel tingimustel igale turul tegutsevale hulgimüügitasandi juurdepääsu taotlejale, olenemata tema tehnilistest vahenditest või asukohast. Tegelikult on Síminn järelevalveametile esitanud teabe põhjal seni konkurentidega sõlminud 11 hulgimüügi juurdepääsulepingut ADSL-teenuste pakkumiseks, kaks hulgimüüglepingut UMTS-/3G-teenuste pakkumiseks ja kaks lepingut 2G-teenuste pakkumisega seoses ⁽¹⁴¹⁾. Islandi ametiasutused on märkinud, et neile ei ole esitatud teavet selle kohta, et Síminn oleks tagasi lükand mõistlikke taotlusi hulgimüügitasandi juurdepääsu saamiseks. Vastupidi, hulgimüügitasandi juurdepääsu on pakutud projekti algusest peale ja Síminn on oma veebisaidil avaldanud pakkumise hulgimüügitasandi juurdepääsuks UMTS-võrgule ⁽¹⁴²⁾.
- (215) Islandi ametiasutuste esitatud teabe järgi on Vodafone taotlenud rändlusele juurdepääsu ainult seoses Síminni 3G-saatjatega, selleks et pakkuda 3G-mobiilsideteenuseid. Samas ei ole Vodafone projekti kaasatud piirkondades taotlenud hulgi- või edasimüügitasandi juurdepääsu kiire internetiühendusega teenustele UMTS-, ADSL- ja satelliitvõrgu kaudu. Vodafone'ilt ei ole sellist taotlust saanud ei Síminn ega Islandi ametiasutused. Islandi ametiasutuste väitel on Síminn pakkunud Vodafone'ile juurdepääsu rändlusele 3G-võrgus turutingimustel, aga Síminni sõnul ei ole too soovinud selleks lepingut sõlmida. Síminni väitel on Vodafone'il olemas vastav kehtiv leping Novaga ⁽¹⁴³⁾.
- (216) Islandi ametiasutused on näidanud, et kõnealune projekt ja Iirimaa riiklik lairibaühenduse kava National Broadband Scheme (edaspidi „NBS“) on märkimisväärselt sarnased. Projektid teostati umbes samal ajal, mõlemas projektis nõuti võrguteenuse osutajalt lairibavõrgule juurdepääsu andmist hulgimüügitasandil, mõlemas projektis kasutasid võrguteenuse osutajad tehnoloogiate kombinatsiooni (kaasa arvatud traadita tehnoloogia) ja kummaski projektis ei nõutud UMTS-/3G-kõneteenuste pakkumist. NBSis kasutati hulgimüügitasandi 3G-juurdepääsuks sama tehnilist lahendust kui Islandi projektis. Pärast NBSi hindamist järeldas komisjon, et kohustuslikud juurdepääsunõuded annavad kolmandatest isikutest operaatoritele võimaluse väljavalitud võrgutarnijaga konkureerida, mis pakub meetmega hõlmatud piirkondades rohkem valikuvõimalusi ja suurendab konkurentsi ⁽¹⁴⁴⁾.
- (217) Eespool osutatu põhjal järeldab järelevalveamet, et Islandi ametiasutused on Síminniga sõlmitud lepingu ja selles kehtestatud lepinguliste kohustustega taganud kolmandatele isikutele tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu subsideeritavale lairibataristule.

Hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnakujundus

- (218) Lairibasuuniste punkti 74 alapunkti h järgi peaksid hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnad põhinema riigi reguleeriva asutuse kehtestatud hinnakujunduse põhimõtetel ja võrdlusalustel ning nende puhul tuleks arvestada võrguoperaatorile antud abiga. Samas ei ole Islandi posti- ja telekommunikatsiooniamet kaasanud kiudoptiliste kaablite põhise taristuga pakutavaid lairibateenuseid oma otsusesse lairibavõrgule antava juurdepääsu hulgimüügi turu kohta, st 5. turg vastavalt järelevalveameti soovitusel asjaomaste turgude kohta ⁽¹⁴⁵⁾. Kiudoptika ei kuulu ka turu alla, mis hõlmab taristuvõrgule (füüsilise) juurdepääsu hulgimüüki (kaasa arvatud ühine või täielikult eraldatud juurdepääs) kindlaksmääratud piirkonnas (4. turg). Seega ei ole Islandi posti- ja telekommunikatsiooniamet seni kiudoptiliste võrkude suhtes kehtestanud hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnakujunduse kohustusi.

⁽¹⁴¹⁾ Dokument nr 687322.

⁽¹⁴²⁾ Näiteks elektroonilise side ettevõtja Tal on Síminniga hulgimüügi juurdepääsuks lepingu sõlminud, vt ka eespool põhjendus 86.

⁽¹⁴³⁾ Dokument nr 687314.

⁽¹⁴⁴⁾ Komisjoni otsus Iirimaa National Broadband Scheme'ile antud riigiabi N 475/2007 kohta (ELT C 282, 24.11.2007, lk 1), põhjendus 45.

⁽¹⁴⁵⁾ Vt EFTA järelevalveameti 5. novembri 2008. aasta soovitus elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt raamdirektiivile vajavad eelnevat reguleerimist (ELT C 156, 9.7.2009, lk 18).

- (219) Kõnealuse juhtumi üksikasjadega seoses on siiski kasulik meenutada, et kuigi posti- ja telekommunikatsiooniamet ei ole kehtestanud hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnakujunduse kohustusi, hõlmas lepingu X lisa sellele vaatamata standardeid edasimüügilepinguid, kaasa arvatud standardsed edasimüügi allahindlusmäärad nii ADSL-kui ka UMTS-tehnoloogia puhul. Tõsiasi, et uuele ehitatud võrgule hulgimüügitasandil juurdepääsu võimalust on palju kasutatud, ⁽¹⁴⁶⁾ osutab sellele, et Síminni hinnad on konkurentsivõimelised ja turuoludega kooskõlas ⁽¹⁴⁷⁾.

Järelevalve- ja tagasimaksemehhanism

- (220) Abi andvad asutused peavad üldiselt rakendama järelevalvemehhanismi, et ära hoida ülemäärase hüvitamise ohtu. Samas on abi andvad asutused lairibasuuiniste järgi kohustatud tagasimaksemehhanismi rakendama ainult siis, kui projektile antav abi ületab 10 miljonit eurot (st umbes 1,5 miljardit Islandi krooni) ⁽¹⁴⁸⁾.
- (221) Kõnealuse juhtumiga seoses on Islandi ametiasutused sedastanud, et projekti kogukulu oli oluliselt väiksem 10 miljoni euro künnisest. Seetõttu on järelevalveamet nõus sellega, et järelevalve- ja tagasimaksemehhanismi ei olnud vaja kasutada.
- (222) Islandi ametiasutused on sellele vaatamata kinnitanud, et Síminnile maksti tasu varem kindlaks määratud ja projekti edenemisega seotud maksegraafiku alusel, mis hoidis ära ülemäärase hüvitamise võimaluse. Lepingu punkti 19 järgi esitas Síminn pangalt Nýja Kaupþing hf. saadud 17. veebruari 2009. aasta pangatagatise, mis kujutab endast tagasimaksemehhanismi ülemäärase hüvitamise ärahoidmiseks. Lisaks on lepingus kehtestatud projekti edenemise alusel range maksete tegemise kord, mille järgi on maksmine teatava määrani sõltuv süsteemi ülesehitamise tegelikust edenemisest ja klientide ühendamisest, nagu lepingu punktis 16 ette nähtud. Viimaks leidub lepingu punktis 11 ka leppetrahvi säte, mille järgi peab Síminn viivituste ja lepingu punkti 13 nõuete täitmata jätmise korral hüvitist maksma.

Aruandlus

- (223) Lairibasuuiniste punkti 74 alapunkti k järgi peaksid abi andvad asutused iga kahe aasta tagant (alates võrgu tegevuse alustamise kuupäevast) esitama järelevalveametile aruande abiprojekti põhiandmete kohta ⁽¹⁴⁹⁾. Kuigi järelevalveametile ei teatatud ametlikult kõnealusest abimeetmest, on Islandi ametiasutused nüüdseks järelevalveameti teabenõuetele vastates esitanud asjassepuutuvad või põhiandmed. Selliseid andmeid tuleks nüüd järelevalveametile esitada kaks korda aastas, tehes seda Islandi riigiabimeetmete kohta käiva iga-aastase aruandlus-kohustuse raames.

3.4. Tasakaalustatuse mõõtmine

- (224) Olles meedet hinnanud asjakohaste tasakaalustatuse kriteeriumide ja lairibataristule antava riigiabi kohta käivate aluspõhimõtete põhjal, mida on kirjeldatud lairibasuuinistes, järeldeb järelevalveamet, et tervikuna aitab meede tasakaalustada geograafilist ja ärilist halvemust maapiirkondades, kus muidu sellist halvemust lähitulevikus turupõhiste lahenduste abil ei korvataks. Meetme eesmärk on edendada innovaatiliste ja kvaliteetsete lairibateenuste konkurentsipõhist tarnimist asjassepuutuvatele hoonetele. Meede on kavandatud nii, et selle tasakaalustatud kogumõju oleks positiivne.

⁽¹⁴⁶⁾ Järelevalveametile esitatud teabe järgi on mitu teenusepakkuajat ostnud Síminnilt hulgimüügitasandi juurdepääsu ja on alustanud võrgu kaudu oma teenuste müüki.

⁽¹⁴⁷⁾ Vt EFTA järelevalveameti 13. novembri 2013. aasta otsus nr 444/13/COL järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu kohta Skeiða- ja Gnúpsverjahreppuri omavalitsuses (ELT C 66, 6.3.2014, lk 6, ja EMP kaasanne nr 14, 6.3.2014, lk 1, põhjendus 114).

⁽¹⁴⁸⁾ Lairibasuuiniste punkti 74 alapunkt 1.

⁽¹⁴⁹⁾ Sellise teabe hulka peaks kuuluma lisaks lairibasuuiniste punkti 74 alapunktis j viidatud avalikule teabele võrgu kasutuselevõtu kuupäev, hulgimüügitasandi juurdepääsutootod, võrgujuurdepääsu taotlejate arv, ning see, kui palju teenusepakkujaid võrku kasutab, kui paljudest hoonetest on mõõdetud ja kui palju hooned on ühendatud.

- (225) Projekti kava ja tegeliku hulgimüügitasandi juurdepääsu võimalus (kaasa arvatud avatud ja mittediskrimineeriv võrgu ülesehitus ja abisaaja üksnes hulgimüügil põhinev ärimudel, millele lisandub selge kohustus õiglaselt ja mittediskrimineerivalt anda kõikidele teenusepakkujatele juurdepääs) tagavad veel ka selle, et riigi sekkumisega põhjustatud konkurentsimoonutused on nii väikesed kui võimalik.
- (226) Seega on eespool osutatud kaalutluste põhjal tasakaalustatuse hindamise tulemus positiivne ja lairibateenuste väljaarendamise rahastamine Islandi maapiirkondades kujutab endast EMP lepingu toimimisega kokkusobivat abimeedet EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c tähenduses.

4. JÄRELDUS

- (227) Eespool osutatud kaalutluste põhjal jäeldab järelevalveamet, et Síminni ja telekommunikatsioonifondi vahel 25. veebruaril 2009 sõlmitud leping lairibateenuste väljaarendamiseks Islandi maapiirkondades kujutab endast EMP lepingu toimimisega kokkusobivat riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c tähenduses.
- (228) Lisaks tuletatakse Islandi ametiasutustele meelde, et järelevalveametile tuleks teatada kõikidest kavadest antavat üksikabi muuta, kaasa arvatud abi suurendada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

EFTA järelevalveamet jäeldab, et Síminni ja telekommunikatsioonifondi vahel 25. veebruaril 2009 sõlmitud leping lairibateenuste väljaarendamiseks Islandi maapiirkondades kujutab endast EMP lepingu toimimisega kokkusobivat abimeedet vastavalt EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktile c.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Islandile.

Artikkel 3

Ainult otsuse ingliskeelne versioon on autentne.

Brüssel, 30. juuni 2015

EFTA järelevalveameti nimel

president

Oda Helen SLETNES

kolleegiumi liige

Frank BÜCHEL

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET